

**KŐBÁNYAI GYÖNGYIKE ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAM**

**KŐBÁNYAI GYÖNGYIKE ÓVODA
BUDAPEST
SALGÓTARJÁNI ÚT 47.
1101**

Iktatószám: I/188-2020

Mátyusné Szabó Beáta
Óvodavezető

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	3
I. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA, SZERKEZETE, ELVEI	5
I/1. Gyermekképünk.....	5
I/2. Óvodaképünk.....	6
I/3. Óvodai nevelésünk célja.....	8
I/3.1 Óvodai nevelésünk feladatai a személyiségfejlesztés területén.....	8
I/3.1.1 Az egészséges életmód, az egészséges életvitel igényének kialakítása, az egészségfejlesztési program.....	8
I/3.1.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	15
I/3.1.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	21
I/3.2 Fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	25
I/4. Óvodai nevelésünk rendszere.....	28
I/5. Nevelési elveink.....	30
II. NEVELÉS, FEJLESZTÉS TARTALMA	31
II/1. Az óvodai élet tevékenységi formái.....	31
II/1.1 Játék.....	31
II/1. 2 Mozgás (irányított mozgás, mozgásos játék).....	35
II/1. 3 Külső világ tevékeny megismerése.....	38
II/1.4 Munka jellegű tevékenység.....	41
II/1.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	43
II/1.6 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	46
II/1.7 Verselés, mesélés.....	48
II/1.8 Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	50
II/2. Differenciált bánásmód az óvodában, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése.....	52
II/2.1 Tehetség gondozás az óvodában.....	53
II/2.2 Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja.....	54
II/2.2.1. Egyéb pszichés fejlődési (a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenessége) zavarral küzdő gyermekek integrációja.....	54
II/2.2.2. Autista, autisztikus gyermek integrációja.....	56
II/2.3 Fejlesztőpedagógiai munka.....	59
II/3. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek, gyermekvédelmi feladatok.....	61
II/4. Az óvodai élet megszervezése.....	65
II/5. Az óvoda kapcsolatai.....	68

III. PEDAGÓGIAI PROGRAM FELTÉTELRENDSZERE	73
III/1. Tárgyi feltételek	73
III/2. Személyi feltételek	74
III/3. Pedagógiai adatkezelés.....	76
IV. PEDAGÓGIAI PROGRAM EREDMÉNYESSÉGÉNEK VIZSGÁLATA.....	77
V. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	79
VI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	80
VII. MELLÉKLETEK	

A Gyöngyike Óvoda Pedagógiai Program megvalósításához szükséges funkcionális eszközök listája

Szakmai Etikai Kódex

Biztonságos Óvodai Program

Kőbányai Gyöngyike Óvoda Tehetséggondozó Programja

Boldog Óvoda Program

BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok biztosítása érdekében, meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Gyöngyike Pedagógiai Programunk képezi óvodai nevelőmunkánk alapját, amelyet a nevelőtestületünk a korábbi évek során kialakított értékek folyamatos biztosításával és továbbfejlesztésének igényével készített el. A tudatos és folyamatos elemző tevékenység lehetővé tette, hogy ne csak törvényességi szempontból végezzük el a szükséges módosításokat, hanem eddigi eredményeink, tapasztalataink és a szülői visszajelzések birtokában a program szakmai tartalmában is megtettük a szükséges változtatásokat.

Felgyorsult világunkban a rohamos változások egyre sürgetőbbé teszik gyermekeink óvását, védését. Egyre nagyobb felelősség hárul a szülőkre és az óvodapedagógusokra, hogy megőrizték a boldog gyermekkort, ugyanakkor olyan képességeket, kulcskompetenciákat kell megalapoznunk gyermekeinkben, amelyekkel segítjük az eligazodásukat, alkalmazkodásukat a világban.

Napjaink pedagógiai munkájának egyik legnagyobb kihívását az esélyegyenlőség és az integráció sikeres megvalósítása jelenti.

A megváltozott igényekhez igazodva óvodánk felvállalja, etnikai hovatartozástól függetlenül, a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű családokból érkező gyermekek és mindazon gyerekek befogadását, nevelését, fejlesztését, akik a szakértői bizottság véleménye alapján integráltan nevelhetők, sajátos nevelési igényűek, autizmus spektrum zavarral, valamint figyelem, magatartásszabályozási zavarral, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek, valamint kiemelten tehetséges gyermekek.

Az egyenlő bánásmód, az egyenlő hozzáférés és az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesülésével, nagyobb tudatossággal és mérhetően nagyobb eredményességgel kívánjuk nevelési folyamatainkat tervezni és szervezni.

Pedagógiai programunk középpontjában azok a nevelési területek kerültek, amelyek leginkább megfelelnek gyermekeink szükségleteinek, fejlettségének, a szülők igényeinek, a megváltozott elvárásoknak és a meglévő feltételeknek.

Ebből adódóan nagyobb hangsúlyt kapott programunkban az egészséges életmód szokásainak alakítása, az egészség fejlesztése, a mozgásfejlesztés és mozgásigény kielégítése, a pozitív a közös tevékenységek nyújtotta élmények szervezése, valamint a megismerő funkciók fejlesztése és a viselkedésrendezés.

Szeretnénk, ha óvodai nevelésünk életre szóló élményt nyújtana óvodásainknak és szüleiknek egyaránt.

„ Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud addig tartani, amíg megnövök,
Hanem guggoljon le mellém.

Ha nem csak hallani, de érteni is akar,
Hogy közel legyen a szívdobbanásunk...”

Birtalan Ferenc

I. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATA, SZERKEZETE, ELVEI

I/1. Gyermekképünk

Óvodai nevelésünk a gyermeki személyiség tiszteletén és megbecsülésén alapszik. Meggyőződésünk, hogy a gyermekek egészséges személyiségfejlesztését, csak az egyéni képességek, szükségletek, hajlamok, pozitív attitűdök, meggyőződések, szokások, minták, készségek, ismeretek figyelembevételével és azok nyomán követésével valósíthatjuk meg.

Elengedhetetlennek tartjuk, hogy az óvodánkba járó gyermekeket otthonosság, derűs légkör, érzelmi biztonság és szeretetteljes bizalmon alapuló kapcsolat vegye körül. Ezért fontos, hogy óvodásainkat a felnőttekkel és társaikkal való kapcsolatok során pozitív, kedvező hatások, élmények ériék.

Célunk olyan gyermekek nevelése, akik kiegyensúlyozott, a világ dolgaira nyitott, kezdeményező, reményeink szerint a mai kor társadalmának alkotóképes, fogékony, problémamegoldásra képes kreatív tagjai legyenek.

A gyermekek egyéni képességeik kibontakoztatásával kompetens személyiséggé válnak, ezáltal megalapozzuk az integrációra való alkalmasságot, a többséggel történő együttélést.

*„Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős, jó
ítéletű, értelmes, tette kész, szép célokért hevülő és
áldozó embereket, akik meg tudják érteni és
élni a szépet és nagyot minden téren,
akik életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak a kölcsönösségen, méltóságon és jó-
akaraton épülhet.,,*

(Szent-Györgyi Albert)

I/2. Óvodaképünk

Intézményünk önkormányzati fenntartású négy csoportos óvoda.

Helyileg Budapest X. kerületében a Pongrácz telepen, egy közel 100 éves épületben működik, ahová generációk járnak óvodába.

Elnevezéséről nevelőtestületünk határozott, így lettünk Gyöngyike Óvoda

Az épület jellege, tárgyi ellátottsága, az itt dolgozók felkészültsége, gyermekszeretete, toleranciája, empátiája, pedagógusi hitvallása garanciát jelent arra, hogy családias légkörű, érzelmi biztonságot nyújtó óvodai nevelést biztosítsunk a különböző szociokulturális háttérből és a hazájukat elhagyó családokból érkező gyermekek számára.

A gyermekcsoportokat homogén, illetve vegyes életkor (3-5 éves, 5-7 év) szerint szervezzük.

Az épületben esztétikusan berendezett csoportszobák, tornaszoba, logopédiai szoba, könyvtár, egyéni foglalkoztató várja a gyermekeket. A levegőn való játék lehetőségét, a szabadban végzett tevékenykedést az öntött gumiborítású többfunkciós játékokkal berendezett udvaraink biztosítják.

Nevelőmunkánkban kiemelt szerepet kap az inkluzív szemléletmód, a mozgásfejlesztés, az egészséges életmód szokásainak alakítása, az egészség megőrzése, a tanulás örömeinek átélése, a megismerő funkciókfejlesztése, mindezt az egyéni differenciált bánásmód elve alapján valósítjuk meg.

Az óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, természetesnek tekintik a kiemelt figyelmet igénylő és a migráns gyermekek jelenlétét az óvodában.

Pedagógiai munkánk eredményességét szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztens, főállású szakirányú szakképzettséggel rendelkező fejlesztőpedagógus, részmunkaidős pszichológus és óvodai szociális segítő, szükség esetén logopédus és utazó gyógypedagógus segíti.

Meggyőződésünk, hogy elkötelezett munkánk eredményeképpen a szülők még nagyobb bizalommal fordulnak óvodánk dolgozói felé és olyan partneri kapcsolat alakul ki köztünk, melynek alapja a kölcsönös tisztelet és bizalom.

Pozitív attitűddel, elfogadjuk, megértjük a szülőket.

Fontosnak tartjuk a szülők nevelési szokásainak megismerését, és az eltérő nevelési normák közelítését.

Hagyományaink közé tartoznak a közös ünnepélyek, nyíltnapok, anyák napi játszódelutánok, bábelőadások. Gyermekünk nagy örömmel fogadják és mindig különleges élményként élük meg, a dolgozók szereplésével szervezett színelőadásokat.

Óvodánkban a gyermekek játékos láb- és tartásjavító tornán, közös kirándulásokon vesznek részt.

Gyermekekünk a kerületi sportversenyeken az óvoda emblémájával ellátott pólóban képviselik intézményünket, mely mindig nagy örömet jelent mindannyiunk számára és természetesen erősíti a közösségi érzést.

Óvodapedagógusaink folyamatos szakmai képzésben vesznek részt, melyek speciális felkészültséget biztosítanak hatékony nevelőmunkájukhoz.

A fejlesztő eszközök beszerzéséhez a hiányzó anyagi feltételeket pályázat útján teremjük meg.

Pedagógusaink kerületi szakmai bemutatókkal, publikációk közzétételével adnak hírt nevelési gyakorlatukról.

Óvodánk nevelőtestülete és vezetése azonos értékrend, pedagógiai elvek, és célok alapján munkálkodik, hogy gyermekekünk felkészülten, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérésével kezdhessék meg életük újabb fontos szakaszát, az iskoláskort.

I/3. Óvodai nevelésünk célja

A gyermeki tevékenységek élménygazdag megszervezésével, óvodai nevelésünk fő célkitűzése az életkori- és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem, illetve a speciális szükségletek figyelembevételével (kiemelt figyelmet igénylő), a 3 – 7 éves korú gyermekek egészséges, harmonikus személyiségfejlesztése, hátrányaik csökkentése.

Ezen belül az egészséges életmód iránti igény kialakítására, az egészség fejlesztésére, a közösségi együttéléshez nélkülözhetetlen szabályok, erkölcsi normák megalapozására és a kognitív kompetenciákhoz szükséges képességek fejlesztésére fektetjük a hangsúlyt, valamint a pozitív életszemléletet igyekszünk közvetíteni az óvodásaink felé. Olyan pszichikus feltételek kiépítésére törekszünk, amelyek alkalmassá teszik az óvodás korú gyermeket a következő életszakasz (kisiskoláskor) megkezdésére.

A gyermekek személyiségének fejlesztése, képességeinek kibontakoztatása a családi nevelést kiegészítve történik. A szülővel személyes kapcsolatot alakítunk ki, velük együttműködve, segítjük a családokat a gyermekek nevelésében. Törekszünk a családok szocializációs különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására.

I/3.1 Óvodai nevelésünk feladatai a személyiségfejlesztés területén

Óvodai nevelésünk alapvető feladata a gyermekek testi-lelki-szociális szükségleteinek kielégítése, amely az egészséges személyiségfejlesztés alapja.

A gyermekek alapvető szükségletei:

1. Egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

I/3.1.1 Az egészséges életmód, az egészséges életvitel igényének kialakítása, az egészségfejlesztési program működtetése óvodánkban a következőket jelenti

- ❖ A fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges egészséges, biztonságos, balesetmentes környezet megteremtése (hely, udvar, épület, helyiségek, portalanítás, szellőztetés, eszközök, párologtatás, tisztaság, esztétikum, világítás, fűtés, ivóvíz, homok stb.).
- ❖ Biztonságos óvodai program megvalósítása (lásd 3. melléklet).
- ❖ Biztonságos Óvoda pályázatban való részvétel „Biztonságos Óvoda cím” elnyerése
- ❖ A gyermekek gondozása, alapvető testi-lelki szükségleteinek kielégítése (személyi higiéné).

- ❖ Boldog Óvoda pályázatban való részvétel „Boldog Óvoda cím” elnyerése
- ❖ A gyermekek mozgásigényének kielégítése, testi képességeinek, harmonikus mozgásának fejlesztése (rendszeresen szervezett mozgásos játékok, mozgásfejlesztő programok).
- ❖ A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, - változatos tevékenységek szervezése, rendszeres életritmus, megfelelő napirendkialakítása. A balesetek megelőzése érdekében a megfelelő viselkedési formák kialakítása.
- ❖ A környezet védeleméhez és megóvásához kapcsolódó szokások, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- ❖ Egészséges életmód, testápolás, betegség-megelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása (tisztálkodás, étkezési szokások, öltözködés, testi épség, pihenés, mozgásos tevékenységek, társas kapcsolatok, konfliktuskezelés, napirend, légkör) a szülők bevonásával.
- ❖ Speciális, korrekciós, testi nevelési feladatok ellátása (láb- és tartásjavító torna).
- ❖ A prevenció és a korrekció érdekében a mozgás, a testséma, a percepció és a verbális területek fejlesztése a speciális feladatokat ellátó szakemberekkel együttműködve.
- ❖ A családok egészségnevelő feladatainak megerősítése, szemléletének formálása.
- ❖ A gyermekek fejlődésének és az egészségfejlesztő tevékenység nyomon követése.

Az óvoda a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására.

Célunk a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése mellett, a személyes kompetencia fejlesztése területén az önkiszolgálási és önellátási képességekfejlesztése, az egészséges életvitel igényének kialakítása, az egészséges életmódra nevelés szokás-szabályainak megalapozása, a testi képességek fejlesztése az egészség megőrzése érdekében.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Ismerje meg a gyermek gondozásának családbeli szokásait, törekedjen az óvoda által közvetített normák elfogadtatására.
- ❖ Folyamatos megfigyeléssel kövesse nyomon a gyermek növekedését, fejlődését együttműködve az orvossal, védőnővel, az BÁRKA

Humánszolgáltató Központ munkatársaival és a speciális feladatokat ellátó szakemberekkel (anamnézis lap, egyéni megfigyelési lapok).

- ❖ Az óvoda és család nevelésének összehangolása érdekében, igény szerint ajánljon napirendet, életmódra vonatkozó tanácsot a szülőknek.
- ❖ Gondoskodjék az egészséges, biztonságos környezeti és tárgyi feltételekről.
- ❖ A tevékenységek megszervezése során fektessen hangsúlyt a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások megalapozására, alakítására.
- ❖ Biztosítsa a gyermek alapvető testi, érzelmi szükségleteinek kielégítését (pl. hőmérséklet, vízívás, vécéhasználat, mosakodás, szellőztetés, fény, biztonság, társas kapcsolatok, nyugodt légkör, változatos tevékenységek stb.).
- ❖ Ösztönözze, segítse a gyermeket abban, hogy teendőit az óvodapedagógussal – dajkával – pedagógiai-asszisztenssel együttműködve, de egyre önállóbban végezze.
- ❖ A gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó veszélyforrásokra hívja fel a gyermekek figyelmét. Az ehhez kapcsolódó viselkedési formákat tanítsa meg, dokumentálja ennek tényét, idejét a csoportnaplóban. Győződjön meg az elsajátítás eredményességéről (egyéni megfigyelési lap).
- ❖ A csoportban dolgozó óvodapedagógusok a dajkák és a pedagógiai asszisztens bevonásával határozzák meg, és rendszeresen beszéljék át a gondozási feladatok pontos menetét, az önellátási képesség fejlesztése és az egészséges életmód szokásainak kialakítása érdekében.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek számára biztosítsa az önkiszolgálás elsajátításához szükséges személyi és tárgyi feltételeket, valamint a napirend állandóságát.
- ❖ A gondozás és egészséges életmódra nevelés tevékenységei során, az óvodapedagógus tudatosan használja ki a mozgás és megismerő funkciók fejlesztését (finommotorika, testséma, téri tájékozódás, oldaliság, cselekvés – beszéd összekapcsolása).
- ❖ A közös mosdó és WC használatakor biztosítsa saját csoportja és a többi csoport számára a szükséges időt, az alapvető szükségletek kielégítéséhez.
- ❖ Egész nap folyamán kísérje figyelemmel a gyermekek egészségi állapotát, az ápolásra szoruló gyermekek szüleit értesítse, sürgős esetben hívjon orvost.
- ❖ Az egészséges életmód és optimális életritmus megalapozása érdekében szervezze rugalmasan a napirendet, amelyben biztosítsa a párhuzamos tevékenységek lehetőségét.

Táplálkozás

- ❖ A család információi alapján tájékozódjon a gyermek sajátos igényéről.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel a számukra eddig ismeretlen ételféleségeket, elutasítás esetén tapintatosan ösztönözze őket azok megízlelésére.
- ❖ Közösen nevezzék meg az elfogyasztott ételek nevét, ízét, színét, illatát, állagát a percepció fejlesztése érdekében.
- ❖ Biztosítsa az esztétikus terítés feltételeit (hibátlan, gyermekkéz méretű edények, evőeszközök, tiszta abroszok, szalvéta stb.).
- ❖ Egyéni képességeik ismeretében mutassa meg és gyakoroltassa az eszközök fogását, hordását, az eszközök biztonságos használatát, a tevékenység elsajátítása és a célirányos mozgásfejlesztés érdekében.
- ❖ Az egészség megőrzése és a tapasztalatszerzés érdekében iktasson be a szülők segítségével zöldség- és gyümölcsnapokat, ezzel is segítve a csoport hagyományainak kialakítását.
- ❖ Kísérje figyelemmel a közétkeztetés minőségét. Szükség szerint tegyen javaslatot az élettani szükségletnek megfelelő étrend kialakítására, különös tekintettel a magas só és cukortartalmú ételek, italok mellőzésére, a zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.
- ❖ Végezzen felvilágosító munkát a szülők körében annak érdekében, hogy az óvodai ünnepélyeket édesség helyett zöldségekből és gyümölcsökből készült salátákkal is emlékeztetéssé lehet tenni.
- ❖ Adjon tanácsot az óvodai étrend otthoni kiegészítésére.
- ❖ Az étkezés előtti várakozást csökkentse minimálisra. A kék, piros és zöld csoport óvodapedagógusai alkalmazkodjanak a mosdóhasználat rendjéhez.
- ❖ Biztosítson egész nap folyamán folyadékot a gyermekek számára.

Testápolás

- ❖ Az óvodapedagógus készítse a gyermeket szükségletei, kívánságai jelzésére, szóbeli kifejezésére.
- ❖ Törekedjék az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolására. Szükség esetén beszélgessen a szülőkkel a betegség-megelőzés módjairól (napenkénti fürdés, hajápolás jelentősége stb.).
- ❖ A gyermek fejlettségi szintjéhez mérten ismertesse meg a tisztálkodási eszközöket, az egymást követő tevékenységek helyes sorrendjét és azok fontosságának hangsúlyozásával alakítsa ki a tisztaság iránti igényt.

- ❖ Kísérje figyelemmel a gyermekek hajának ápoltságát, ösztönözze őket a fésű helyes használatára.
- ❖ Alakítsa ki a gyermekben a fogmosás iránti igényt (ebédutáni fogmosás).

Öltözködés

- ❖ Az óvodapedagógus ellenőrizze a hőmérsékletnek megfelelő öltözetet, hiányosság esetén beszélje meg a szülővel a tapasztalatokat (megfelelő méretű egészséges lábbeli, réteges öltözködés, váltóruha).
- ❖ Tegye lehetővé, hogy a gyermek komfortérzetének megfelelően öltözzön.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

- ❖ Az óvodapedagógus gondoskodik a gyermekek mozgásigényének kielégítéséről az egyéni sajátosságaik figyelembevételével. Biztosítson elegendő mozgáslehetőséget a csoportszobában, tornaszobában és az udvaron egyaránt, spontán és irányított formában is (mindennapos torna, játékos mozgás, mozgásos játékok szervezése) változatos eszközök biztosításával és a szükséges szabályok megtanításával.
- ❖ Építsen be láb- és tartásjavító gyakorlatokat az irányított mozgásos tevékenységekbe a mozgás-rendellenességek prevenciója és korrekciója érdekében.
- ❖ Használja ki az udvari eszközöket a mozgásfejlesztésre (nagymozgások, testséma, térpercepció fejlesztés, beszédfejlesztés).
- ❖ A szabadban végzett tevékenységek biztonsága és zavartalansága érdekében, tartassa be a közösen megtervezett szokásokat és szabályokat (óvodai szokás-szabályrendszer).
- ❖ Szervezzon sétákat, kirándulásokat, mozgásos játékokat (pl. Máv-telep, kertészet, vasútállomás, Népliget stb.).

Edzés

- ❖ Biztosítsa a szabadlevegőn való rendszeres tartózkodást (télén - 10 °C-ig).
- ❖ Hűvösebb időben a kevésbé mozgékony gyermekek aktivizálására külön ügyeljen.
- ❖ Az udvari zuhanyzó igénybevételével nyáron használja ki a víz és a nap edző hatását, vegye figyelembe a gyermek egyéni igényeit.
- ❖ Biztosítson árnyékos udvarrészt, a nap káros sugárzása és a leégés ellen.

Pihenés, alvás

- ❖ Ha szükséges beszéljen a szülőkkel az éjszakai és a délutáni nyugodt pihenés fontosságáról.
- ❖ Teremtse meg a nyugodt pihenés feltételeit (szellőztetés, félhomály, mese, altató, halk zene).
- ❖ Tartsa fenn a pihenés, alvás alatti nyugalmat.
- ❖ Vegye figyelembe és tartsa tiszteletben a gyermekek alvási szokásait (átmeneti tárgyak).
- ❖ A dajkákkal együttműködve biztosítson lehetőséget a nagyobb alvásigénnyel rendelkezők számára (ágyak elhelyezése).

A gyermek tevékenységei

- ☺ A gyermek óvodába lépésétől önállóan táplálkozik, fokozatosan megtanulja a táplálkozással kapcsolatos önkiszolgálási teendőit (terítés, folyadéktöltés, tálból szedés, edények hordása).
- ☺ A gyermek naponta többször mosakszik, fésülködik, ebéd után fogat mos, ápolja körmét. Kezdetben segítséggel, később önállóan orrot fúj. Megtanulja kezelni, majd önállóan használja a csapot és a vécét.
- ☺ Egyéni képességei szerint egyre önállóbban öltözködik. Érzékeli és jelzi a hőmérsékletváltozás miatti ruhaszükségletét, vagy annak feleslegessé válását.
- ☺ Életkori és egyéni sajátosságaiból adódóan nagy mozgásigénnyel rendelkezik, sokat mozog, a természetes mozgásformákat ösztönösen gyakorolja, beépíti játékába is.
- ☺ Részt vesz az irányított mozgástevékenységekben (torna, úszás, séta, kirándulás, mozgásos játékok, sportversenyek).
- ☺ Évszaktól, időjárástól függően a lehető legtöbbet tartózkodik a szabadban, kihasználva a nap, levegő és a víz edző hatását.
- ☺ Délután alvásigényének megfelelő ideig alszik, illetve pihen.
- ☺ Részt vesz a környezetvédelmével, óvásával kapcsolatos tevékenységekben.

Egészségfejlesztő programok az óvodában

Gyermekeknek szervezett programok:

- Naponkénti láb-és tartásjavító torna
- Zöldség és gyümölcsnapok
- Mindennapos mozgás (irányított és spontán formában)
- Séták, kirándulások

- Sportversenyek
- Vízhez szoktatás
- Délutáni labdástorna, ovifoci
- Szűrővizsgálatok

Szülőknek szervezett programok:

- Hétvégi családi kirándulás
- Közös sportverseny a szülőkkel
- Szülői értekezletek egészségfejlesztő szakemberek bevonásával (védőnő, orvos, Budapest Főváros Kormányhivatala X. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály szakemberei, óvodapszichológus, óvodai szociális segítő)
- Egészség nap –Éljünk egészségesebben!

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Igényévé válik az étkezőasztal esztétikus rendje.
- ✓ Rendeltetésszerűen használja az evőeszközöket.
- ✓ Önállóan használja a vécét.
- ✓ Önállóan mos kezet, leakasztva használja a törölközőt.
- ✓ Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán teszi a helyére.
- ✓ Vigyáz a mosdó rendjére.
- ✓ Szükség szerint használ zsebkendőt
- ✓ Megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját rendben tartja
- ✓ Igényes az esztétikus megjelenésre (haj, ruházat, tisztaság).
- ✓ Testi épsége védelmére vonatkozó viselkedési formákat ismeri és alkalmazza.
- ✓ Szívesen mozog.
- ✓ Környezetét óvja, védi.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt az életritmus és a szokások alakításában az egyéni szükségleteket és sajátosságokat.
- A gyermek hatékony gondozása, egészségnevelése érdekében, működjön együtt a szülővel, dajkákkal, pedagógiai asszisztenssel – orvossal, védőnővel, Bárka Humánszolgáltató Központ munkatársaival, óvoda pszichológusával, szociális segítőjével.
- Tapintatos, türelmes, odafigyelő, segítő, példamutató magatartásával érvényesítse a különbözőség elfogadását (testi, lelki, viselkedésbeli).
- Az óvodapedagógus tartsa tiszteletben, hogy a sajátos nevelési igényből adódó nehézségek leküzdésére több időt és gyakorlási lehetőséget kell biztosítani a gyermekek számára.

- A gyermeki tevékenységek megszervezésénél vegye figyelembe, hogy az egészségnevelés az óvodai élet minden mozzanatában jelenlévő feladat.

I/3.1.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekre jellemző sajátosság az érzelem vezérelt magatartás, ezért elengedhetetlen, hogy óvodánkban érzelmi biztonság és szereteten, elfogadáson alapuló nevelői attitűd, gazdag változatos tevékenységi rendszer vegye körül gyermekeinket.

Fontos, hogy:

- ❖ Az óvodába lépés pozitív érzelmi hatásokra épüljön (befogadás előkészítése).
- ❖ Az óvoda alkalmazottai-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatát pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- ❖ Alakuljanak a gyermekek erkölcsi normái, tulajdonságai (barátság, megértés, különbözőség elfogadása, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség).
- ❖ Erősödjenek a gyermekekben a közösségi viselkedéshez szükséges hajlamaik, pozitív attitűdjeik, szokásaik, mintáik, készségeik, ismereteik, konfliktusmentes probléma megoldási készségeik.
- ❖ Tanulják meg irányítani saját érzelmeiket, döntéseikben és helyzet megoldásokban való tájékozódás során.

A gyermekek fejlődésének alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, a folytonos stabil biztonság, ahol a különbözőség felé fordulás mindenki számára természetessé válik.

Feladataink

- ❖ A gyermekek szociális biztonságának, személyiségük kibontakoztatásának elősegítése, a harmonikus társas kapcsolatok kialakítása (hetirend, napirend, változatos tevékenységek, viselkedésrendezés, stresszkompenzáció).
- ❖ A gyermekek szociális érzékenységének formálása, az „én tudat” erősítése és az önkifejező, önérvényesítő törekvések támogatása.
- ❖ Az érzelmi alapokon létrejövő kommunikáció, együttműködés és a szociális alkalmazkodóképesség irányítása, a társas szükségletek és viselkedési formák alakítása, közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakoroltatása közben.
- ❖ A gyermekek akarati tulajdonságainak, közösségi beállítódásának, magatartásának alakítása (aktivitás, különbözőség elfogadása,

önfegyelem, önállóság, kitartás, tűrőképesség, szabálytudat, feladattudat).

- ❖ Szűkebb és tágabb környezetéhez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapját teremti meg.

A szociálisan éretlen, lassabban fejlődő, a nehezen szocializálható, hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális törődést igényelnek. Differenciált fejlesztésük szakemberek bevonásával történik (fejlesztő óvodapedagógus, pszichológus, logopédus, szakszolgálatok munkatársai).

Az érzelmi nevelés munkánk átfogó kerete, amelyben a gyermek egyéni hajlamait, tulajdonságait, képességeit bontakoztatjuk ki a csoport normái alapján. Célunk, a kiegyensúlyozott pszichés fejlődés biztosítása, a társas kapcsolatok és a közösségi együttműködéshez, együttéléshez szükséges szokások, normák megalapozása.

A befogadás, az egymásra való odafigyelés és a támasznyújtás megteremti erkölcsi nevelésünk alapját.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Biztosítson el- és befogadó, egymásra figyelő, nyugodt, szeretetteljes légkört.
- ❖ Alakítson ki biztonságos berendezésű, esztétikus, hangulatos, környezettudatos szemléletű csoportszobát (természetes anyagok, évszakok sajátosságai, élősarok stb.), óvodai környezetet.
- ❖ A tevékenységek zavartalan végzéséhez járuljon hozzá a szokások megalapozásával.
- ❖ A lehetőségekhez mérten biztosítsa a tevékenységek folyamatosságát (várakozási idő csökkentése).
- ❖ Szoktassa hozzá a gyermeket társaik el- és befogadásához, megértéséhez (az átlagtól eltérő viselkedés, külső megjelenés, eltérő kulturális szokások, egyéni különbségek).
- ❖ Segítse a gyermekek óvodába és csoportba történő beilleszkedését (migráns, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek).
- ❖ Már kiscsoporttól alakítsa a gyermekek tűrő- és konfliktusmegoldó képességét (mintaadás, csoport bevonása).
- ❖ Vegye figyelembe és segítse a már meglévő baráti kapcsolatokat, csoport kohéziót.

- ❖ Biztosítson a közösségen belül pozitív érzelmeken alapuló együttes tapasztalatszerzési lehetőségeket, óvodai és óvodán kívüli élményeket, melyek erősítik az össze és hová tartozás érzését.
- ❖ Alkalmazzon metakommunikációs eszközöket.
- ❖ Tudatosan fejlessze és kísérje figyelemmel a gyermekek viselkedési megnyilvánulásait, vegye észre a problémát és keresse meg annak okait.
- ❖ A prevenció és korrekció lelki egészségvédelmi feladatok ellátása érdekében, működjön együtt az óvoda pszichológusával, speciális felkészültségű szakembereivel.
- ❖ Az egyéni különbségek figyelembevételével, értékelje a gyermek tevékenységeit.
- ❖ Adjon lehetőséget az önértékelésre, mások tetteinek értékelésére.
- ❖ A csoport szokás-és szabályrendszerének kialakítása és elmélyítése érdekében, működjön együtt a dajkával, pedagógiai asszisztenssel, szülőkkel és a nevelést segítő szakemberekkel.
- ❖ A közös helyiségek használata miatt, a szokások kialakítását és a segítségnyújtás formáit egyeztesse más csoportok óvodapedagógusaival, dajkáival, pedagógiai asszisztenssel, és a nevelést segítő szakemberekkel.
- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel az elfogadott viselkedési és udvariassági formákat.
- ❖ Fektessen hangsúlyt a baleset megelőzés szokásainak, szabályainak elsajátítására.
- ❖ Alapozza meg a tevékenységek megszervezése során, a környezet védelmével és óvásával kapcsolatos magatartási formákat.
- ❖ Az életkori sajátosságok figyelembevételével szervezzen a gyermekek személyiségfejlesztését szolgáló egészségvédő, egészségfejlesztő ismeret-és tapasztalatszerzési lehetőségeket (pl. önismeret, veszélyforrások, alkalmazkodás, együttműködés stb.).

Befogadás

Gondos előkészítő, szervező- és tervezőmunka előzi meg!

- ❖ Tájékoztató szülői értekezlet – házirend átadása a szülőnek, előzetes, írásos információ kérése a gyermekről és szokásairól
- ❖ Családlátogatás
- ❖ Látogatás a bölcsődében
- ❖ Nyílt napok az óvodában
- ❖ Befogadási terv készítése
- ❖ Anyás-apás beszoktatás lehetőségének megteremtése
- ❖ Átmeneti tárgyak behozatalának felkínálása

Az első találkozás befolyásolja a gyermek és a szülő óvodához való későbbi viszonyát. A zökkenőmentes befogadás csak nagy tapintattal és türelemmel, a két óvodapedagógus és dajka együttes jelenlétével érhető el.

A befogadás időszaka addig tart, amíg az egyén és a csoport szükségletei ezt megkívánják.

Hagyományok, ünnepek

A közös tevékenységek, a tervezgetések, távlatok kitűzése örömforrás a gyermekek, az óvodapedagógus és a szülő számára. Törekszünk ezeknek az alkalmaknak élményszerűségét növelni, a gyermekek és a szülők bevonásával (előkészületek, öltözködés, teremdíszítés, teremrendezés, migráns gyermekek hagyományainak, ünnepeinek megismerése, megismertetése stb.).

Csoport-hagyományok

- ☺ Születés- és névnapok
- ☺ Zöldség-és gyümölcsnapok
- ☺ Befőzés, savanyítás, saláták készítése
- ☺ Búzacsíráztatás
- ☺ „Játéknap”
- ☺ Ajándékkészítés
- ☺ Tökgfaragás

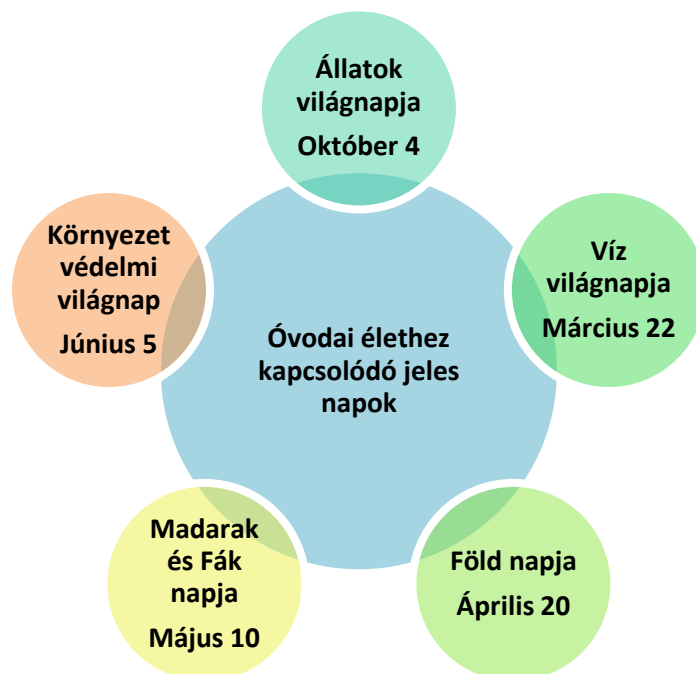
Óvodai hagyományok

- ☺ Felnőtt közösség dramatizálása, bábjátéka (Mikulás, Karácsony, Gyermeknap)
- ☺ Növények ültetése (Föld napja)
- ☺ Kirándulások szervezése
- ☺ Közös készülődés Karácsonyra (ajándékkészítés)
- ☺ Könyvtárlátogatás
- ☺ Iskolalátogatás
- ☺ Családi hétvégék

Óvodánk ünnepei

Óvodánk jeles napjai

A helyes viselkedés kialakítása

Óvodánkban az elfogadott viselkedési formák a következők:

Szeretet, elfogadás, megértés, tapintat, figyelmesség, segítségnyújtás, önfegyelem, kudarcűrés, békés konfliktus-kezelés.

Udvariassági formák:

☺ Köszönés, kérés, megköszönés, bemutatkozás, helyet kínálás, segítség-kérés és segítségnyújtás, kulturált beszéd

Kapcsolattartás az óvoda pszichológussal

Az óvodapszichológus elsődleges célja a gyermekek személyiségfejlesztése, a lelki egészségvédelme, valamint a nevelőmunka hatékonyságának segítése.

Az óvodapszichológus feladatai

- ❖ Szűréseket, vizsgálatokat végez.
- ❖ Krízis helyzeteket kezel.
- ❖ Rendszeresen együttműködik (konzultáció, hospitálás, esetmegbeszélés) a csoportban dolgozó óvodapedagógusokkal, fejlesztő óvodapedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel, óvodavezetővel és a nevelést segítő szakemberekkel (logopédus, utazó gyógypedagógus, szociális segítővel).
- ❖ Egyéni és csoportos foglalkozásokat szervez (beilleszkedési, társas kapcsolati, kommunikációs, szorongásos, önértékelési nehézségek kezelésére).
- ❖ Együttműködik az óvoda pszichológusokkal és a környezetünkben működő iskolák pszichológusaival.
- ❖ Segíti a tehetséggondozást.
- ❖ Kapcsolatot tart a szakszolgálatokkal.
- ❖ Tájékoztatja a szülőket a gyermekek fejlődéséről, a vizsgálatok eredményeiről, a fejlesztés tapasztalatairól.
- ❖ Aktívan közreműködik az óvoda egészségfejlesztő tevékenységének megvalósításában.
- ❖ Részt vesz az óvodai programokon (szülői értekezletek, fogadóórák, esetmegbeszélők).
- ❖ Segíti a pszichológiai ismeretek intézményen belüli elsajátítását.

- ❖ Tevékenységét dokumentálja (feljegyzések, jegyzőkönyvek, összefoglalók, szakvélemények, fejlesztési tervek, értékelések).

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Jól érzi magát és szívesen jár az óvodai közösségbe.
- ✓ Az udvariassági formákat alkalmazza.
- ✓ Alkalmazkodik a csoport szokás-szabályrendszeréhez.
- ✓ Együttműködik társaival és a felnőttekkel.
- ✓ Szívesen segít társainak, felnőtteknek.
- ✓ Konfliktusait békésen oldja meg.
- ✓ Aktívan vesz részt a közös tevékenységekben.
- ✓ Érti a metakommunikációs jelzéseket.
- ✓ Érzelmeit kontrollálja.
- ✓ Kudarctűrő képessége korának megfelelő szintű.

Módszertani alapelvek

- Alkalmazza az óvodapedagógus a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak, képességeinek ismeretében a differenciált egyéni bánásmód elvét.
- Tartsa szem előtt, hogy a helyes és helytelen viselkedést körültekintő, megfelelő értékelés kövesse.
- Elemesse és vizsgálja a gyermekek társas kapcsolatát és viselkedését.
- Támassza a pozitív megerősítésre a gyermekek viselkedésnek rendezése során.
- Tartsa egyensúlyban a csoport és az egyén érdekeit.
- Az óvoda minden dolgozója legyen hiteles, nyújtson pozitív mintát a gyermekeknek viselkedésével és érintkezési stílusával (beszéd, metakommunikáció, cselekedet).

I/3.1.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodapedagógusaink építve a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaira, kíváncsiságára, érdeklődésére, meglévő ismereteire, tapasztalataira, képzeletére, kreativitására, egyéni képességeik differenciált fejlesztésével teszik nyitottá a gyermekeket a környező valóság tárgyai, jelenségei, az őket körülvevő személyek iránt, melynek hatására alakul kompetenciaérzésük.

A gyermekek tevékenységükön keresztül szereznek tapasztalatokat a környező természeti és társadalmi valóságról, formai, mennyiségi, téri viszonyairól, miközben átélik a tanulás örömét, és vágyat éreznek a környező világ további megismerésére.

Óvodai nevelésünk az értelmi fejlesztést a mozgásfejlesztésre alapozza (nagymozgások, testséma, percepció verbális fejlesztés).

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Feladataink

- ❖ Ingergazdag környezetet teremtünk, amelyben a gyermek átéli a tanulás örömét.
- ❖ Olyan nevelői környezetet biztosítunk, ahol a különbözőség mindenkinek természetessé válik, ahol a gyermek az óvoda valamennyi dolgozójában társra, ha kell természetes támaszra talál.
- ❖ A fejlesztés folyamatának megtervezésekor építünk a gyermekek meglévő tapasztalataira, ismereteire, a különböző élethelyzetekben történő gyakorlásra.
- ❖ Törekszünk a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek bővítésére, rendszerezésére az értelmi képességek, a képzelet, kreativitás és az alkotóképesség fejlesztésére.
Részletes kidolgozását lásd a tevékenységi formáknál!

Óvodai nevelésünk lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció, amely átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét.

Sokszínű tevékenységrendszerben fejlesztjük a gyermekek beszédészlelését, beszédértését, fokozzuk beszédaktivitásukat, kibontakoztatjuk nyelvi-és kommunikációs képességeiket, hiszen csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek az alap kultúrtechnikák elsajátítására.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Ismerje meg a család kommunikációs kultúráját, nyelvi sajátosságait.
- ❖ Figyelje meg a gyermekek beszédének tartalmi és formai jellemzőit, kapcsolatkezdeményező megnyilvánulásait.
- ❖ Mérje fel kommunikációs készség szintjüket, melyről elkezdheti a csoport és az egyes gyermekek fejlesztését.
- ❖ Ismerje fel a gyermekek beszédhibáit (hiányzó vagy rosszul képzett hangok, hangszín rendellenességek, az anyanyelv sajátosságaitól eltérő hangsúly, ritmus stb.), súlyosabb beszédhibák esetén irányítsa a gyermeket logopédushoz, útmutatásait használja fel a gyermek fejlesztésében.

- ❖ A nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő képességű gyermeket differenciáltan fejlessze.
- ❖ Tájékoztassa a szülőket az eredményekről és a fejlesztés irányáról.
- ❖ Az eredményes fejlesztő munka érdekében tartson rendszeresen kapcsolatot (konzultáció, esetmegbeszélő) logopédussal, fejlesztési feladatokat ellátó óvodapedagógussal.
- ❖ Teremtsen beszélgetésre ösztönző, szeretetteljes, nyugodt légkört.
- ❖ Tudatosan tervezze a nyelvi és kommunikációs nevelés képességfejlesztésének lehetőségeit.
- ❖ Reagáljon a gyermek jelzéseire (meghallgatás, gyermeki kérdések, válaszok).
- ❖ Az egyéni szükségleteknek megfelelően beszéljen rendszeresen a gyermekhez rövid, egyszerű mondatokban.
- ❖ Biztosítson tág teret a gyermeki megnyilvánulásoknak, fejlessze a gyermekek nyelvi és értelmi képességeit.
- ❖ Az óvodapedagógus minden tevékenység közben használja ki a kommunikációs lehetőségeket, és a gyermekek által kezdeményezett spontán helyzeteket.
- ❖ Az óvodapedagógus a gyermekek játékába kapcsolódva, a szerepbe illő megnyilvánulásaival (megfelelő nyelvi formák, szókapcsolatok, szinonimák alkalmazásával és metakommunikatív módon) adjon mintát.
- ❖ Nevezze meg pontosan a használt tárgyak, eszközök, ruhadarabok, testrészek, tevékenységek stb. nevét, beszélgetés közben készítse a gyermekeket a helyes elnevezések használatára és szükségleteik pontos kifejezésére.
- ❖ Ismerje fel, és használja ki a nap folyamán kínálkozó alkalmakat, amikor a gyermekek tevékenységébe természetes módon építheti be az anyanyelvi játékokat.
- ❖ Szervezzen kapcsolatteremtő, kapcsolatépítő, anyanyelvi és metakommunikációs játékokat, beszélgetőkört.
- ❖ Gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek párbeszédben alakítsa ki az odafordulás udvarias formáit (pl. kérem szépen, légy szíves, köszönöm, tessék, szemkontaktus stb.).
- ❖ Ismertesse meg a gyermekekkel a különböző téri relációkkal kapcsolatos fogalmakat, névutókat, időviszonyokat, irányokat, helyzeteket, formákat, színeket, színárnyalatokat, méreteket, hasonlóságokat, különbségeket.
- ❖ Fejlessze a gyermekek kifejezőkészségét, szókincsét, érzelmeket megjelenítő viselkedését, változatos kérdéskultúrával a gyermekek gondolkodását.
- ❖ A hátrányokkal küzdő, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fordítson fokozott figyelmet a beszédszervek ügyesítésére, a

beszédindítás elősegítésére, a beszédhallásra, az auditív ritmus és emlékezet, verbális emlékezet, szóismeret, mondat és szövegalkotás fejlesztésére, valamint a nonverbális eszközök használatára.

A gyermek tevékenységei

- ☺ A gyermek beszélget a felnőttel, kifejezi szükségleteit (mozdulattal, hangadással) megkér, megköszön.
- ☺ Gyermekcsoportok együttes tevékenységük során, folyamatosan beszélgetnek.
- ☺ Használja a párbeszéd, együttműködés, odafordulás udvarias formáit (pl., kérem, légy szíves, köszönöm, tessék stb.).
- ☺ Társas kapcsolatait beszéddel, metakommunikációs jelzésekkel, kezdeményezi és tartja fenn.
- ☺ Társaihoz beszédében is alkalmazkodik, meghallgat és párbeszédet folytat.
- ☺ Megszólaltatja a bábokat, dramatizálásnál a szereplőkkel azonosulva beszél.
- ☺ Anyanyelvi és drámajátékot játszik.
- ☺ Beszélgető körben vesz részt.
- ☺ Megérti és követi az óvodapedagógus utasításait, kérdez, válaszol, elmesél dolgokat.
- ☺ Mesél, mondókát, verset hallgat és mond.
- ☺ Párbeszédet folytat, megismer népmesei elemeket, szófordulatokat.
- ☺ Képi, formai módon ábrázol, dolgokról beszél, megfogalmazza érzéseit.
- ☺ Véleményt mond saját és társai alkotásáról.
- ☺ Tanácsot, segítséget kér műve megvalósításához.
- ☺ Mozgásával, mimikájával utánozni tudja az ábrázolt személyeket.
- ☺ Megtanul és beszédében alkalmaz tárgyakat, anyagokat, formákat, minőségeket, mennyiségeket jelölő szavakat.
- ☺ A külvilágban szerzett élményeiről, tapasztalatairól összefüggően beszél.
- ☺ Megismerési vágyát kérdésekben juttatja kifejezésre, meghallgatja a választ. A neki fölött kérdésekre válaszol.
- ☺ Matematikai fogalmakat ismer meg és alkalmaz.
- ☺ Bemutatás, majd magyarázat alapján hajt végre mozdulatokat, mozgássorokat, szóbeli utasítás alapján hangolja össze mozgását.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Beszédaktivitása megfelelő.
- ✓ Tisztán, érthetően beszél.

- ✓ Szókincse korának megfelelő.
- ✓ Beszédértése kialakult.
- ✓ Kommunikál társaival, felnőttekkel.
- ✓ Képolvasásnál összefüggéseket felismer.
- ✓ Képes adott témáról összefüggően beszélni, történetet elmondani az anyanyelvi szabályokhoz alkalmazkodva.
- ✓ Verbális emlékezete megbízható.
- ✓ Beszédfegyelme kialakult.
- ✓ Udvariassági kifejezéseket használ.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus nevelő- és fejlesztő munkájában vegye figyelembe a gyermekek beszéd-és kommunikációs készségének különbözőségét, fejlődésük eltérő szintjét.
- Tartsa szem előtt, hogy az óvodapedagógus és a gyermek, gyermek-felnőtt, illetve gyermek-gyermek között kialakult bensőséges jó kapcsolat, elősegíti a nyelvi- és kommunikációs képességek fejlődését.
- Az óvodapedagógus és az óvoda minden dolgozója tudatosan figyeljen arra, hogy minden kommunikatív megnyilvánulása minta a gyermekek számára.

Nevelési feladataink megvalósításával elősegítjük, hogy az óvodánkba járó gyerekek az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, lelki, szociális érettségük megfelelő szintjére kerüljenek.

A gyermekek az óvodáskor végén belépnek a lassú átmenetek abba az állapotába, amelyben az iskolában, óvodásból iskolássá szocializálódik.

I/3.2 Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A belső érés, a családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként, a gyermekek többsége az óvodáskor végére (rugalmas és fejlettség szerint) eléri, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolai életre alkalmas gyermek testi fejlődése:

- ✓ Eljut az első alakváltozáshoz.
- ✓ Egészséges, arányosan fejlett, teherbíró.
- ✓ Mozgása összerendezett, harmonikus, megfelelő tempójú, pontos.
- ✓ Fejlett a mozgás koordinációja, finommotorikája.
- ✓ Szándékosan tudja irányítani mozgását, viselkedését.

Pszichikusan érett az iskolai életre az a gyermek, aki rendelkezik az iskolai tanuláshoz szükséges képességekkel:

- ✓ Érzékelése, észlelése megfelelően differenciált, pontos.
- ✓ Emlékezeti bevésése, felidézése, figyelem-összpontosítása tudatos, szándékos.
- ✓ Gondolkodási műveleteket tárgyi, képi és elemi fogalmi szinten végez.
- ✓ Képes szín, forma, nagyság, időrendiség, ok-okozati összefüggések alapján csoportosítani tárgyakat, tárgyképeket.
- ✓ Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, megfelelő sebességgel, hangsúllyal, természetes gesztusokkal és arcjátékkal tudja kifejezni.
- ✓ Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- ✓ Megfelelő a szóincse.
- ✓ Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat használva folyamatosan beszél.
- ✓ Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről.
- ✓ Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri a gyalogos közlekedés szabályait, szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét
- ✓ Alkalmazza az alapvető viselkedési szokásokat, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociálisan érett az a gyermek, akinek pozitív hozzáállása van az iskolakezdéshez:

- ✓ Késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését.
- ✓ Képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre, felnőttekkel és társaival.
- ✓ Alkalmazkodik a szabályokhoz.
- ✓ Feladattudata kialakult, ami a feladatmegértésében-tartásban- és végzésben nyilvánul meg.
- ✓ Megfelelő a kitartása és a munkatempója.
- ✓ Van önfegyelme.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség fejlődésének elősegítése, ezen belül fontos a sikeres iskolai élethez, munkához szükséges képességek szem előtt tartása, fejlesztése.

A hátrányokkal küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az:

- önmagához mért együtt haladás képességének fejlesztése,
- csoportba való szocializálódás kialakítása.

A nevelést segítő szakemberekkel történő együttműködés eredményeként, az egyéni szükségleteiknek, és képességeiknek megfelelő iskolai továbbhaladás biztosítása.

I/4. Óvodai nevelésünk rendszere (1. Táblázat)

Nevelési rendszerünkben megvalósuló feladatok biztosítják óvodai nevelésünk céljának kiteljesedését.

Óvodánk az inkluzív pedagógiai gyakorlat keretei között, egyénre szabott pedagógiai eljárásokkal, valósítja meg az integrációt.

A nevelés feladatai egymásra épülő és egymással összefüggő komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik óvodai nevelésünk teljes rendszerét, melynek eredményeként kialakulnak az alapkészségek és kulcskompetenciák.

Az **anyanyelv** használata szerves része az óvodai életünk minden mozzanatának, ezért a nevelés egész folyamatában megvalósítandó feladatunk.

Nevelési rendszerünk középpontjában a gyermeki tevékenységek állnak, melyek a nevelés alapvető eszközei.

Az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze a gyermeki személyiséget, a képességeket legeredményesebben fejlesztő önkéntes, szabad, örömteli, a valóságot tükröző tapasztalatokra, élményekre épülő gyermeki tevékenység a **mozgás** és a **játék**, mely a gyermek számára a legelemibb pszichikus szükséglet és a tanulás elsődleges kerete.

A személyiségfejlesztés másik fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató **munka**, amely játékos jellegű, de célra irányuló tevékenység, külső irányítással.

A **tanulás** az egész napos nevelőmunka során utánzáson alapuló, spontán, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Célunk, gyermekeinkben ébren tartani a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.

A fejlesztés tartalmát az egyes tevékenységek szolgálják. Ezek a következők:

- ❖ Külső világ tevékeny megismerése (környezeti és matematikai tartalommal)
- ❖ Mozgás (irányított mozgás, mozgásos játékok)
- ❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- ❖ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- ❖ Verselés, mesélés

A nevelés szervezeti kereteit a folyamatos **gondozási teendők**, az **egészséges életmód szokásai**, az egészség fejlesztése és az **érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés** jelentik.

Ezek a keretek tág lehetőséget kínálnak a különböző tevékenységi tartalmak érvényesítésére, ugyanakkor feltételét képezik gyermekeink egészséges testi, lelki, értelmi fejlődésének. Mindezek szolgálják a gyermekek óvodai komfortérzetét.

Az **érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés** lehetővé teszi a magatartási formák alakítását, amely segíti a gyermekek szociális kompetenciájának fejlődését.

A közösségi élet tevékenységi-és kapcsolatrendszerében történik a gyermek közösségi érzelmeinek, beállítódásának, magatartásának, ezen belül szokásainak formálódása, az értékek, normák, szerepkövetelmények elsajátítása, belsővé válása. Az óvodai nevelésünk folyamatában az egyéni és közösségi nevelés szervesen összefonódik.

Nevelőmunkánk eredményessége függ a **kapcsolattartási rendszerünktől**.

(2. táblázat)

A kapcsolatok alakításában az óvodáé a kezdeményező szerep.

Óvodánk „segítő” szerepet tölt be a szociális kompetenciák megalapozásában. Az első olyan közösség, ahol a gyermek a családon kívül folytathatja a szocializálódást, és a szülőknek is ismerkedési lehetőséget biztosít más szülőtársakkal.

Óvodánkat szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családokkal és a gyermekek fejlődésére ható más intézményekkel: a bölcsődével, iskolával, közművelődési és szakmai intézményekkel, szakszolgálatokkal, egészségügyi és szociális ellátó rendszerekkel.

A kapcsolattartási rendszerünkben érvényesülő hatások segítenek nevelési céljaink elérésében.

Óvodai nevelésünk fejlesztő hatását a **fejlődés eredményei** mutatják. A fejlődés a tágan értelmezett érés és tanulás együttes következménye. Ezek a tendenciák rugalmasan értelmezendők, hiszen gyermekeink egyéni képességei, és fejlődési üteme eltérést mutat. Minden gyermek más, minden gyermeket a maga szintje és képességei szerint szükséges nevelni, fejleszteni.

I/5. Nevelési elveink

Óvodai nevelésünk folyamatában a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását, fejlesztését kell elősegítenünk, tudatos pedagógiai ráhatással.

Nevelési céljaink, feladataink megvalósításában, módszereink és eszközeink kiválasztásában a differenciálás és az egyéni bánásmód elve érvényesül.

Gyermekeink a nevelés folyamatában aktívan, végig cselekvőként, növekvő önállósággal vesznek részt.

Nevelőmunkánkban meghatározó jelentőséggel bír az óvodapedagógus személyisége:

- ❖ Magatartása határozott, következetes, elfogadó attitűddel rendelkezik, empátikus, derűs, barátságos, szeretetteljes, őszinte.
- ❖ Törekszik a gyermekek megismerésére, toleránsan és differenciáltan, az egyéni szükségletek, és sajátosságok figyelembevételével bánik a gyermekekkel.

Az egyéni bánásmód feltétele a gyermekek sokoldalú megismerése, fejlődésének nyomon követése (családlátogatás, anamnézis lap, fejlettségmérő lap) és azoknak a szituációknak, alkalmaknak, lehetőségeknek a kijelölése, amelyben az óvodapedagógusnak jó esélye van a gyermeki személyiség befolyásolására (egyéni szabott fejlesztési tervek).

A gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének elősegítése a gyermekek érzelmi motivációjára épülő módszerekkel, eljárásokkal, eszközökkel történik (mozgásfejlesztő program, játékba ágyazott tanulás). Nevelőmunkánkban elsősorban a pozitív gyermeki megnyilvánulásokat erősítjük és a fejlesztési folyamatot, az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk (hátrányos helyzet, sajátos nevelési szükséglet, tehetséggondozás).

A helyes viselkedés előtérbe állítása, a reális egyénre szabott értékelés jó hatással van a gyermek-óvodapedagógus, gyermek - dajka-pedagógiai asszisztens, gyermek-gyermek pozitív alapon nyugvó jó kapcsolatára, a csoport közösséggé formálódására és a gyermeki személyiség kibontakoztatására.

Az óvodánkban dolgozó felnőttek beszédükkel, viselkedésükkel, ítéleteikkel, szakmai tudásukkal modellként állnak a gyermekek és a szülők előtt. Természetes módon kezeljük és fogadjuk a migráns gyermekeket, az eltérő kultúra megjelenését.

A szülőkkel való szoros együttműködést fontosnak tartjuk, hiszen a nevelői hatások egysége a gyermekek fejlesztésében így valósítható meg.

Testületünk nevelőmunkáját mély pedagógiai alázat, tapintat, optimizmus jellemzi.

Törekszünk az inkluzív pedagógiai szemléletet figyelembe véve az integrációs nevelést megvalósítani, melyet féltő, óvó, gondoskodó szeretettel, folytonos stabil biztonságot adó környezettel váltunk valóra.

II. NEVELÉS, FEJLESZTÉS TARTALMA

II/1. Az óvodai élet tevékenységi formái

II/1.1 Játék

Célunk a játéktevékenység feltételeinek megteremtésével, támogatásával, gyermekeink harmonikus személyiségfejlődésének biztosítása.

A játék az óvodás gyermek alapvető vitathatatlan, legfejlesztőbb tevékenységi formája, az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze, amely elválaszthatatlan a mozgástól, a világtól és a tudat kialakulásától. Olyan elemi pszichikus szükséglet, amely során a gyermek tapasztalatokat, ismereteket szerez az őt körülvevő külvilágról, megismeri önmaga lehetőségeit és korlátait. A tevékenység során élményei újraélednek, fejlődik érzelmi élete, kreativitása, mozgása, társas kapcsolatai, az egész személyisége. A játék során az egyéni képességeinek megfelelően alakulnak a tanuláshoz szükséges képességei, készségei.

A szabad játék alapja a család és az óvodapedagógus mintát adó tevékenysége. A játék tartalmának és színvonalának bővítése, fejlesztése érdekében a felnőtt kezdeményező, segítő szerepet tölt be.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Kísérje figyelemmel a játszócsoportokat, a gyermekek élményeit, tapasztalatait, fejlettségi szintjét. Figyelje meg ki milyen szerepet tölt be a csoportban, hogyan közelednek egymáshoz, hogyan bővítik a játék tartalmát. Tapasztalatait rögzítse az egyéni megfigyelési lapokon.
- ❖ Törekedjen a szabad és irányított játék helyes arányának megteremtésére, a szabad játék túlsúlyának érvényesülésére (egyensúlyának megteremtésére).
- ❖ Biztosítsa a szabad, elmélyült játékhoz a nyugodt feltételeket (légtér, hely, egybefüggő játékidő, eszköz teremben és szabadban) és a rugalmas szokás és szabályrendszert.
- ❖ Adjon utánozható mintát a játéktevékenységre, szükség esetén legyen bevonható társ, segítő, kezdeményező.

- ❖ Éljen a tudatos, serkentő, ösztönző, indirekt játékirányítás lehetőségével.
- ❖ Az irányított játékok szervezésénél az egyéni szükségletek figyelembevételével, építse be a gyermekek tevékenységébe a mozgásos és képességfejlesztő játékokat, az adott nevelési ciklus személyiség és képességfejlesztési céljainak megfelelően.
- ❖ Tegye lehetővé, hogy a gyermekek maguk is szabadon alakíthassák a teret és átvehessék a játék irányítását.
- ❖ Adjon lehetőséget az otthonról hozott játékok használatára.
- ❖ Vegye figyelembe a játékeszközök kiválasztásánál, beszerzésénél, bővítésénél a csoport és az egyén fejlettségi szintjét, a gyermekek kívánságait, a csoport létszámát, a hely adottságait, a játék előzményeit, a fejlesztés lehetőségeit és a más csoportban fellelhető játékeszközöket.
- ❖ Gondoskodjon a játék kiteljesedését szolgáló, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő kiegészítőkről (ruhadarabok, bábok, jelmezek, barkácsolást ösztönző eszközök).
- ❖ Teremtse meg az évszak nyújtotta játék lehetőségeit (hóval, jéggel, vízzel, sárral végezhető játékok).
- ❖ Az énkép és az egyéniség erősítése érdekében, adjon módot a játék során elkészült eszköz megőrzésére.
- ❖ Változatos tevékenységekkel tegye lehetővé az élményszerzés lehetőségét, hogy játékok tartalma gazdagodhasson (óvodai-óvodán kívüli lehetőségek kiaknázása).
- ❖ Alakítson ki élményekre utaló játszóhelyeket, a felidézés és az újra élés érdekében. Gondoskodjon az élményeket előhívó tárgyakról.
- ❖ Adjon lehetőséget és teremtse meg annak feltételét, hogy a csoportszobai játék az udvaron is folytatódjon.
- ❖ Folyamatosan biztosítson a gyermekeknek olyan lehetőségeket, amelyekben a játékok által fejlődik mozgásuk, beszédük, gondolkodásuk.
- ❖ Használja tudatosan a metakommunikációs jelzéseket a játékmenet folyamatosságának, diszkréciójának megteremtése érdekében.
- ❖ A célirányosan szervezett mozgásos és fejlesztő játékok kezdeményezésével, tegye lehetővé a tanulási képességek fejlesztését.
- ❖ Teremtse meg annak feltételeit, hogy a játszócsoportok szabad társválasztás útján szerveződjenek (közeledők elutasítása, félrehúzódomása, egyedül játszás lehetősége).
- ❖ Adjon lehetőséget a negatív élmény kijátszására.
- ❖ Segítse elő, hogy a problémahelyzeteket, konfliktusokat önállóan, minél kevesebb agresszióval oldják meg a gyerekek (modell – minta).
- ❖ Szükség esetén egyéni helyzetben tanítsa meg a játékeszközök használatát és a játéktevékenységeket a rászoruló gyermekeknek,

annak érdekében, hogy a későbbiekben nagyobb önállósággal válasszák meg az eszközöket és tevékenységeket.

- ❖ Beszélje meg a szülőkkel, hogyan teremthetnek nyugodt, ösztönző feltételeket gyermekük otthoni játékához.

A gyermek tevékenysége

Gyakorlójáték

- ☺ Újszerű, örömet okozó cselekvéseket ismételve, önként felállított és vállalt szabályok szerint.
- ☺ Érzékszerveik funkcióit próbálgatják, gyakorolják.
- ☺ Halandzsa szöveget találnak ki, játszanak a hangokkal.
- ☺ A fölhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, elhelyezkedésével ismerkednek.
- ☺ Alapmozgás formákat sajátítanak el, gyakorlás útján tökéletesítik azt.
- ☺ Megtanulják a különböző eszközök fogását, használatát.

Szimbolikus játék

- ☺ A vállalt szerepeken keresztül jelenítik meg a valóság számukra lényeges mozzanatait.
- ☺ Élményeiket újra élik.
- ☺ Gyakorolják szerzett ismereteiket, és újakat tanulnak egymástól.
- ☺ Játékukhoz önállóan keresnek eszközöket, használatukban megegyeznek.
- ☺ A szabályokat közösen alkotják, egymást ellenőrzik és javítják.
- ☺ Beszélnek, párbeszédet folytatnak egymással.
- ☺ Viselkedési szokásokat, szabályokat sajátítanak el.
- ☺ Alakul értékítéletük.

Konstruáló játék

- ☺ Spontán módon, illetve előre elgondolt, meghatározott céllal hoznak létre alkotásokat.
- ☺ Különböző anyagokból (fa, fém, műanyag, textil, papír) készült játékszerekből, elemekből építkeznek, fűznek, összeraknak, szerelnek stb.
- ☺ Konstruáló, építő játékelemekből játékszereket készítenek.

Szabályjáték

- ☺ A játékszabályokat önként vállalva játszanak együtt társaikkal.
- ☺ Játék közben kölcsönösen segítséget nyújtanak egymásnak (különböző csapatjátékok).

Mozgásos szabályjáték

Lásd:

- ☺ Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- ☺ Mozgás (irányított mozgás, mozgásos játékok)
- ☺ Egészséges életmód alakítása fejezetben

Értelmi képességeket fejlesztő játékok

Lásd:

- ☺ Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- ☺ Verselés, mesélés
- ☺ Külső világ tevékeny megismerése fejezetekben

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Képes a szokások betartására.
- ✓ Élményeinek, igényeinek megfelelően választ játékot.
- ✓ Szívesen játszik társaival.
- ✓ Tiszteletben tartja a másik játékát, együttműködő.
- ✓ Játékához eszközt készít.
- ✓ Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására.
- ✓ Játék helyzetekben újra alkotja az átélt élményeit.
- ✓ Játékában elmélyült.
- ✓ Alkalmazkodik a játékszabályokhoz.
- ✓ Társas viselkedésében megjelennek az óvoda által közvetített viselkedési szabályok.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy a játékot kísérő pozitív érzelmek, derűs légkör, vidámság fokozza a játék fejlesztő hatását.
- Segítse elő, hogy a játékban közelivé és elfogadhatóvá váljanak a viselkedési szabályok.
- Tartsa szem előtt a gyermekek saját elgondolásait, segítse fantáziájuk, érzelmeik, hangulataik szabad megnyilvánulását.
- Segítse elő a külső és belső feltételek megteremtésével a tanulási folyamatok érvényesülését.

- Az óvodapedagógus vegye figyelembe, hogy közvetett nevelői magatartásával fejlesztő hatással van a játék fajtáinak megválasztásában és a játék tartalmának gazdagításában.
- Legyen következetes a szabályok betartásában, illetve betartatásában.

II/1. 2 Mozgás (irányított mozgás, mozgásos játék)

A tevékenység játékos formában történő szervezésével, vezetésével, célunk a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényének kielégítése, az egészséges életvitel kialakítása, a mozgástapasztalatok bővítése, a testi képességek fejlesztése, valamint az értelmi és szociális képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés területei:

- Szabad játékban, a gyermek spontán, természetes mozgása közben (csoportszoba-udvar)
- Óvodapedagógus által irányított torna, mozgásos játék, mindennapos torna

Óvodai nevelésünk folyamatában a spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos és az irányított mozgástevékenységek, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. Segítik az erő, az álló-és teherbíró képesség fejlődését, a térben való tájékozódást és a helyzetfelismerést. Kedvezően hatnak a gyermekek személyiségének - pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás-fejlődésére.

Óvodapedagógus feladatai

- ❖ Természetes módon építse be a mozgást a gyermekek tevékenységeibe.
- ❖ A dajka és a pedagógiai asszisztens segítségével biztosítson egészséges, biztonságos környezeti és tárgyi feltételeket (hely, teremrendezés, szellőztetés, feltörlés, eszközök).
- ❖ Alakítsa ki a tevékenységek során elvárható viselkedési formákat (baleset megelőzés).
- ❖ Használja ki a csoportszoba – tornaszoba – udvar adottságait, változatos eszközeit a tevékenységek megszervezéséhez.
- ❖ Gondoskodjon az eszközök folyamatos cseréjéről, figyelembe véve a gyermekek elgondolásait és a fejlesztés, továbblépés lehetőségeit.
- ❖ Tanítsa meg a gyermekeket az egyéni képességek figyelembevételével az eszközök biztos fogására és használatára.
- ❖ Az oldaliság kialakítása érdekében, használják a gyermekek a kargumit.
- ❖ A mindennapos mozgást úgy építse be a napirendbe, hogy az ne zavarja a folyamatos játékidőt.

- ❖ Gondoskodják tornára alkalmas ruházat beszerzéséről (felnőtt, gyermek számára).
- ❖ A tevékenységi forma helyes megválasztásával, a folyamatos mozgás lehetőségének biztosításával csökkentse a várakozási időt.
- ❖ Építsen be láb-és tartásjavító elemeket a tevékenységek anyagába.
- ❖ Célirányosan használja fel a gyakorlatokat a nagymozgások, a szem – kéz, szem – láb koordináció, a finommotorika, egyensúlyérzék, testséma, térészlelés és térirányok kialakításának, fejlesztése érdekében.
- ❖ Adjon lehetőséget a mozgásformák begyakorlására.
- ❖ Az irányított tevékenységek szervezésénél biztosítsa a mozgásos játékok elsődlegességét.
- ❖ Törekedjék a versenyszellem kialakítására.
- ❖ Mozogjon együtt a gyermekekkel, mindig a helyes mintát mutassa.
- ❖ Verbális megnyilvánulása legyen rövid és egyértelmű, értékelése differenciált, egyénre szabott, megerősítő.

A gyermek tevékenységei irányított és szabad játék keretein belül

Játékok

- ☺ szerep – utánzó – futójátékok,
- ☺ szabályjátékok – kooperatív mozgásos játékok,
- ☺ labdajátékok (gurítás, labdavezetés, dobás, elkapás)

Rendgyakorlatok

- ☺ állások, testfordulatok, alakzatok

Gimnasztikai gyakorlatok

- ☺ kartartások, testhelyzetek, fej – kar, törzs – láb – lábujj gyakorlatok

Kézi szerygyakorlatok

- ☺ bottal, babzsákkal, szalaggal, labdával, karikával, szivacs párnával, kendővel, tiprókával, gumiszalaggal, téglával

Fut – jár

- ☺ iránytartással, irányváltoztatással, tempó és iránytartással és változtatással, tárgyak átlépésével, megkerülésével, vonal között, vonalon, tárgyakon

Ugrik – szökdel

- ☺ helyben és haladva előre, hátra, oldalra, váltott és páros lábon, különböző alakzatokban és akadályokon át, tárgyakra fel és le

Dob

☺ vízszintes és függőleges célba, különböző eszközökkel

Csúszik, mászik, kúszik, egyensúlyoz, függeszkedik, gurul

☺ földön, padon, zsámolyon, Greiswaldon, Body-Roll-al, Ayres eszközökön, bordásfalon, mászókákon, csúszdán, vízszintes - függőleges és ferde irányba.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Örömmel vesz részt a mozgásos tevékenységekben.
- ✓ Mozgása összerendezett, tevékenységében kitartó.
- ✓ A nagymozgások elemeit elsajátította (járás, futás, kúzás, csúzás, mászás).
- ✓ Ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- ✓ Érti az utasításokat és képes a hallottak szerint cselekedni.
- ✓ Kialakult a helyes testtartása.
- ✓ Tud szökdelni páros és egy lábon.
- ✓ Képes önállóan, vagy segítséggel egyensúlyozó járásra különböző szereken.
- ✓ Tud labdát vezetni.
- ✓ Versenyjátékokban alkalmazkodik a szabályokhoz.

Módszertani alapelvek

- Törekedjék a játékosságra, erre építse a mozgásanyagot.
- Tegye lehetővé a szabad játék ideje alatt, a változatos mozgásfejlesztő eszközök használatát.
- Ne feledje, hogy a cél nem a mozgás tökéletes kivitelezése, hanem a képességek, készségek fejlesztése, amely egyes gyermekek esetében nagyobb mértékű differenciálást igényel.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek egyéni képességeik és tempójuk alapján végezhessek a gyakorlatokat.
- Tartsa szem előtt, hogy a tevékenységek élményszerű megszervezése és hangulata, befolyásolja a gyermekek mozgáshoz való viszonyát és érzelmeit.
- Vegye figyelembe az eltérő ütemű fejleszthetőséget és annak tényét, hogy a megismerő funkciók kialakításában kiemelt szerepet játszik a mozgásfejlesztés.

II/1. 3 Külső világ tevékeny megismerése

A külső világ megismerése óvodánkra vonatkoztatva egy környezettudatos, környezetre figyelő emberi magatartás megalapozását jelenti, amely a környezet cselekvő, képi és szóbeli egységben történő megismerésére épül. Megvalósítási területe a gyermekek társas és természeti környezete.

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás megalapozására, alakítására, annak érdekében, hogy gyermekeink óvják, szeressék, tiszteljék a természetet, ismerjék fel és őrizzék a bennünket körülvevő értékeket.

A valóság pontosabb megismerése közben a gyermekek matematikai érdeklődése, logikus gondolkodása megalapozódik, mennyiségi, alaki, nagyságrendbeli, téri és síkbeli ismeretei bővülnek.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Biztosítson lehetőséget alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, élmény-és tapasztalatszerzésre (hely, idő, eszköz, óvodában és óvodán kívül.).
- ❖ Használja ki a spontán és irányított tapasztalatszerzés lehetőségeit, törekedjen ezen feltételek megteremtésére.
- ❖ Biztosítson változatos helyzeteket a gyermekek számára a felfedeztetésre, megfigyelésre, a megszerzett ismeretek többféle módon történő alkalmazására.
- ❖ Ünnepek, hagyományok formájában közvetítse a szülőföld értékeit, hagyományait, kultúráját.
- ❖ Ismertesse meg a nemzeti kulturális értékekhez kapcsolódó szimbólumokat (címer, zászló, kokárda, korona, jogar, palást stb.).
- ❖ Tegye lehetővé, hogy a gyermekek ismereteiket a valós környezetben szerezhessék meg, az óvoda közvetlen és tágabb környezetében (Hungária körút, MÁV-telep, kertészet, zöldséges bolt, orvos, élelmiszerbolt, Népliget, Állatkert, Múzeumok stb.).
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket Kőbánya nevezetességeivel (múzeumok, épületek, szobrok, utcák, terek, Helytörténeti Múzeum stb.).
- ❖ Biztosítson lehetőséget a közösen átélt élmények felidézésére, feldolgozására, újraélésére.
- ❖ Valósítsa meg a fejlesztő program feladatait (mozgás, percepció, testséma, verbális fejlesztés).
- ❖ Szervezze úgy a gyermekek tevékenységét, hogy aktív részesei legyenek az állat-és növénygondozásnak (csoportszoba-udvar).
- ❖ Alakítson ki természetsarkot csoportjában, amely tükrözi az évszakok változásait (hajtatás, csíráztatás). A gyűjtőmunkába vonja be a szülőket is.

- ❖ Ismertesse meg és gyakoroltassa a természetben történő viselkedés, a környezetvédelem alapvető szabályait (hulladékkezelés, újrahasznosítás, takarékoskodás, növények óvása, természet hangjai, természeti jelenségek, természetben történő viselkedés).
- ❖ Segítse a gyermekeket az őket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezésére, megtapasztalására.
- ❖ Keltse fel a gyermekekben a valóság matematikai összefüggései iránti érdeklődést.
- ❖ A hátrányokkal küzdő, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek ismeretszerző képességeinek fejlődését, a tapasztalatszerzési lehetőségek változatos szervezésével és a gyakorlás lehetőségeinek biztosításával segítse elő.

A gyermek tevékenységei

- ☺ Spontán játékos megfigyelések, tapasztalatszerzések, felfedeztetések részesévé válik óvodán belül és kívül.
- ☺ Utánzás, minta- és modellkövetés útján tanulás.
- ☺ Az élet- és problémahelyzetekben gyakorolja a problémamegoldó gondolkodást.
- ☺ Önállóan alkot véleményt, dönt, ítéletet mond.
- ☺ Egyéni – páros - mikroszoros formában tevékenykedik.
- ☺ Játék, munka, mese – vers, énekes és hagyományőrző játékok, mozgás, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, barkácsolás, konstruáló játék, építés, síkbeli alakzatok készítését végzi.
- ☺ Irányított, folyamatos és alkalmi megfigyelésekben vesz részt.
- ☺ Termet rendez, babát fürdet, babaruhákat mos, bőséget, úrmértéket mér, térbeli viszonyokról szerez tapasztalatot.
- ☺ Önkiszolgáló, alkalmi munkát végez, eközben mér, párosít, összerendez, becsül, számlál.
- ☺ Vág, darabol, kever, ízlel, szagol, tapint, mennyiséget és formát észlel, térfogatot mér, tömeget becsül.
- ☺ Termést gyűjt.
- ☺ Gyümölcsöt – zöldséget vásárol.
- ☺ Számlál, mér, összemér, becsül, párosít, összehasonlít, halmazt válogat.
- ☺ Kerti munkát végez, növény- és állatgondozásban vesz részt.
- ☺ Ültet, öntöz, vásárol, úrmértéket, tömeget mér, becsül.
- ☺ Kísérletezik a természetsarokban, hosszúságot, szélességet, magasságot mér, összehasonlít.
- ☺ Rácsodálkozik a természetben és környezetében látható szín és formavilágra.
- ☺ Felfedezi a nyitott és zárt rendszereket.

- ☺ Mesél élményeiről, állatokról, szokásaikról, szükségleteikről, nagyságról, formáról.
- ☺ Mozog, tájékozódik, különböző nagyságú és berendezésű térben.
- ☺ Közlekedik, mozgását tudatosan irányítja, irányokat begyakorolja.
- ☺ Ábrázol átélt élményeket különböző technikával, megismer formákat.
- ☺ Mozog, épít tükör előtt.
- ☺ Sétákon, kiránduláson, kiállításon, rendezvényen vesz részt.
- ☺ Használja és betartja azokat a magatartási formákat, szokásokat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Elemi ismeretekkel rendelkeznek (lakcím, szülők neve, saját életkora).
- ✓ Ismeri az emberi test főbb részeit.
- ✓ Helyesen használja a térbeli irányokat jelentő névutókat.
- ✓ Megkülönbözteti az évszakokat és napszakokat.
- ✓ Részt vesz növény- és állatgondozásban, környezetünk megóvásában.
- ✓ Betartja a közlekedési szabályokat.
- ✓ Tárgyakat csoportosít szín, forma, méret, hasonlóság, különbség szerint.
- ✓ Helyesen használja a több, kevesebb, ugyanannyi fogalmát.
- ✓ A tárgyakat 10-ig megszámlálja, különbséget tesz tő- és sorszámnev között.
- ✓ Ok-okozati összefüggéseket felismer.

Módszertani alapelvek

- Biztosítsa a valóság egységben, természetes környezetben, tapasztalati úton történő megismerését.
- Építsen a gyermek természetes kíváncsiságára és tartsa fenn aktivitását a megismerési folyamatban, cselekvés, kép, szó egységének megteremtésével.
- A gyermek meglévő tapasztalatiból, ismereteiből kiindulva tervezze a megismerés folyamatát.
- Valósítsa meg a differenciált képességfejlesztést, különös tekintettel a mozgásfejlesztésre, percepcióra, kognitív, verbális, és szociális képességekre.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki az őt körülvevő természeti és társadalmi környezete iránt.

II/1.4 Munka jellegű tevékenység

A munka, jelentős szerepet játszik a gyermek személyiségének fejlődésében. A gyermeki munka megszerettetésén keresztül, olyan készségek, képességek, kompetenciák kialakítása a célunk, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, szociális és együttműködő képességeit, feladattudatát, önállóságát.

Óvodapedagógus feladatai

- ❖ Teremtse meg a gyermek önálló munkavégzésének lehetőségét (léghő, hely, idő, munkaeszköz, feladatok pontos meghatározása, szokások kialakítása, fokozatos bevezetés).
- ❖ Tanítsa meg a gyermekeket a munkaeszközök biztonságos használatára, célszerű munkafogásokra, a feladat elvégzésére.
- ❖ Vegye figyelembe a csoport összetételét, az egyének fejlettségi szintjét és ennek ismeretében adjon feladatot, kihasználva a tevékenység fejlesztő hatását.
- ❖ Alakítsa ki a munkavégzéshez szükséges szociális képességeket (kitartás, önállóság, felelősség, kötelesség stb.).
- ❖ Értékelje folyamatosan, egyénre szabottan az elvégzett munkát (pozitív megerősítés).
- ❖ Támogassa és adjon lehetőséget a gyermekek önálló, egyéni szükségleteikből adódó munkavégzésére.
- ❖ Hívja fel a szülők figyelmét a gyermeki munka fontosságára és fejlesztő hatására.
- ❖ Vonja be a gyermekeket az óvoda és a környezet rendjének alakításába (játékrendezés, játékelrakás teremben, udvaron, teremrendezés, öltöző – mosdó rendje, nagytakarítás, babaruhamosás, szalvétahajtogatás, díszítés).
- ❖ A csoportban dolgozó óvodapedagógusok egyeztessék a naposok kiválasztásának módját, a terítés sorrendjét, a naposi munka tartalmát. Ismertessék meg a naposok feladatait a csoport dajkával és a pedagógiai asszisztenssel.
- ❖ A naposokat lássa el megfelelő kellékekkel, szervezze meg a munkájuk zavartalan végzését.
- ❖ Alakítson ki a csoportjában természetsarkot, mely tükrözi az évszakok jellegzetességeit, a gyűjtő munkába vonja be a szülőket.
- ❖ Használjon ki minden olyan lehetőséget, amely a növények termesztésére, gondozására ad alkalmat az udvaron, a folyosón, a teremben (hajtatás, csíráztatás, növényültetés).

- ❖ Szervezzen az évszaknak megfelelő kerti munkát a gyermekek körében.
- ❖ Készítsen a gyerekekkel együtt madáretetőt, közösen gondoskodjanak az élelemről.

A gyermek tevékenységei

- ☺ Saját személyével kapcsolatos tevékenységeket önállóan ellátja.
- ☺ Megbízásokat teljesít (üzenetet, tárgyat ad át, megkér).
- ☺ Részt vesz környezete díszítésében, alakításában, rendbetételében (csoportszoba, mosdó, folyosó, udvar).
- ☺ Segít a játékok javításában.
- ☺ Szükség szerint segíti társait.
- ☺ Étkezésnél megterít, leszed, rendbe rakja asztala környékét.
- ☺ Szervezett tevékenységeknél az eszközöket kiosztja, összeszedi.
- ☺ Ellenőrzi a csoportszoba rendjét.
- ☺ Folyamatosan rendezi, cseréli a természetsarok gyűjteményeit.
- ☺ Ápolja, gondozza a csoportszoba és az udvar növényeit (locsol, hajat, ültet, kapál, ás, gereblyézik, összegyűjt).
- ☺ Gondozza az állatokat (madáretetés).
- ☺ A feladatokat egymás között elosztják.
- ☺ Megtanul önállóan dönteni a munkavégzés során.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Szívesen vállal megbízásokat.
- ✓ Mások munkáját tiszteletben tartja.
- ✓ Munkavégzése megbízható, pontos.
- ✓ Munkatempója önmagához viszonyítva megfelelő.
- ✓ Biztonságosan használja a munkaeszközöket.
- ✓ Naposi teendőit önállóan végzi.
- ✓ A terem és az udvar rendezésében aktívan részt vesz.
- ✓ Elvégzi a rábízott feladatokat.
- ✓ Szívesen segít társainak és a felnőtteknek.
- ✓ Vigyáz környezete rendjére.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira, kiemelt jelentőségű fejlesztő hatására.
- Tartsa szem előtt az egyéni és eltérő fejlődési ütemű gyermekek képességeit, a munkafajták megismertetésénél, gyakoroltatásánál, elvégzésénél.
- Közvetítse személyes példaadásával a munka szeretetét.

II/1.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka az óvodai nevelés egészében érvényesülő tevékenység. A gyermek az őt körülvevő világról szerzett ismereteit, egyéni módon változatos technikák útján újra alkotja.

Célunk a vizuális észlelés, emlékezet pontosabbá tétele, a képzelet fejlesztése az esztétikum iránti igény felkeltése, a gyermekek tér, forma, színeképzetének gazdagítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Változatos tevékenységeken keresztül, biztosítsa a gyermekek számára a külső világ sokoldalú megismerését (felfedeztetés, rácsodálkozás).
- ❖ Keltse fel a gyermekekben a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, barkácsolás iránti vágyat, változatos technikák és eszközök biztosításával.
- ❖ Az ábrázoló tevékenységek iránt kevés érdeklődést mutató gyermekeket érdekes témával, eszközzel, technikával igyekezzen motiválni.
- ❖ Biztosítson időt, helyet, nyugodt, derűs környezetet, változatos eszközöket egész nap folyamán a csoportszobában és a szabadban.
- ❖ Az egyéni képességek ismeretében tanítsa meg az eszközök használatát.
- ❖ Alakítsa ki a tevékenységekkel kapcsolatos szokásokat, szabályokat a biztonságos tevékenység és eszközhasználat érdekében.
- ❖ Legyen igényes az esztétikus tárgyi környezet kialakításában és fenntartásában (csoportszoba, udvar, folyosó, öltöző, mosdó).
- ❖ Törekedjék jó minőségű, természetes, egymással harmonizáló tárgyak, bútorok, kiegészítők összeválogatására.
- ❖ A környezet alakításába vonja be a gyerekeket is, támaszkodják ötleteikre.
- ❖ Ismertesse meg őket különböző anyagokkal és azok tulajdonságaival.
- ❖ Keresse és kerestesse meg a gyermekekkel a világban és környezetükben fellelhető szépségeket (valós környezet, gyűjtő munka, albumok készítése), ezzel is erősítve a szülőföld iránti kötődés megalapozását.
- ❖ Vezesse rá a gyermekeket arra, hogy a világ jelenségei sokféleképpen megjeleníthetők.
- ❖ Tegye lehetővé a tevékenység során a szabad technikaválasztást, engedje meg a technikák kombinálását, az egyedi elképzelések megvalósítását.

- ❖ Ötletadással, témajavaslattal, igény szerinti segítséggel, az eszközök tudatos, folyamatos cseréjével segítse elő a tevékenység gazdagítását, az élmények felidézését, feldolgozását.
- ❖ Tudatosan fejlessze a gyermekek finommotorikáját, téri tájékozódását, vizuális memóriáját, színérzékelését, alak és forma állandóságát, testsémájuk kialakulását.
- ❖ Beszélgessen az érzelmek ábrázolhatóságáról.
- ❖ Ismertessen meg a gyermekekkel néhány műalkotást (képek, szobrok, épületek, népművészeti elemek, alkotások stb.), nemzeti szimbólumot (címer, kokárda, zászló stb.).
- ❖ Törekedjék a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására (közösségi ház, pedagógiai napok, iskolák, rajzpályázat).
- ❖ Teremtsen alkalmat a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeinek bemutatására (gyűjtő munka, szülők bevonása, albumok készítése).
- ❖ Motiválja a szülőket arra, hogy otthon is adjanak lehetőséget gyermeküknek rajzolásra, mintázásra, kézimunkára, barkácsolásra. Késztesse őket arra, hogy becsüljék meg gyermekeik alkotásait.
- ❖ Gyűjtse, és időnként elemezze a gyermekmunkákat.

A gyermek tevékenységei

- ☺ Változatos módon – különböző tevékenységek során, megfigyeléssel, érzékelés útján, játék közben, stb. – sokoldalú tapasztalatot szerez környezetéről. Anyagokkal, eszközökkel, színekkel, formákkal, kiterjedésekkel ismerkedik.
- ☺ Bemozogja a rendelkezésére álló teret, alapvető téri irányokat, viszonyokat ismer meg.
- ☺ Átrendezi a teret (csoportszobában, udvaron, folyosón).
- ☺ Osztályoz különböző szempontok szerint (szín, forma, anyag, stb.).
- ☺ Díszíti környezetét (csoportszobát, folyosót).
- ☺ Érzéseiről, érzelmeiről mesél, és ezeket alkotásaiban megjeleníti.
- ☺ Használja az ábrázolás különböző eszközeit, anyagait, kiegészítőként felhasználja a természetben, óvodánk környékén, illetve a háztartásban fellelhető anyagokat, terméseket.
- ☺ Vers, mese, vagy elképzelés alapján képet készít.

Épít

- ☺ Homokból, hóból gyúr, tapaszt, formál, eszközökkel egészíti ki.
- ☺ Bútorokból, dobozokból, építőelemekből, textilből, nagy tereket alakít, térbeli alakzatokat (pl. torony, kerítés, kuckó, stb.) hoz létre.
- ☺ Játékokat, tárgyakat sorakoztat, rakosgat a térben.
- ☺ Építőkockából építkezik.

- ☺ Nyitott, zárt tereket képez.
- ☺ Maketteket készít.
- ☺ Térrészeket rendez be (csoportszobában, az udvari babakházban).
- ☺ Ágakból, gallyakból épít.

Képet alakít

- ☺ Firkál, rajzol, fest papírra, fára, aszfaltra, textilre, kőre, termésekre
Eszközei: filctoll, színes ceruza, zsírkréta, kréta, grafitceruza, ecset, tempera, vízfesték, szivacs, bot, henger.
- ☺ Papírt tép, vág, ragaszt, gyúr, hajtogat.
- ☺ Gyöngyöt fűz.
- ☺ Lenyomatokat készít levelekkel, termésekkel, papírdúccal, fonalakkal, szivaccsal, ujjal, tenyérrel, zöldségekkel stb.
- ☺ Domborművet készít agyagból, lisztgyurmából, plasztilinből, gipszből, papírmaséból, termésekből stb.

Plasztikai munkákat készít

- ☺ Agyagozik, gyurmázik.
- ☺ Természetben található anyagokat, terméseket, hulladékokat gyűjt (kavics, ágak, bogyók, levelek, dobozok stb.) és ezeket kisplasztikává komponálja.
- ☺ Különböző anyagokat munkál meg:
Fa- csiszolja, szögeli
Textil- vágja, tépi, varrja, ragasztja, kötözi, festi
Papír- gyúri, tépi, vágja, hajtogatja, ragasztja
Bőr- vágja, fonja, ragasztja
- ☺ Összerak, barkácsol, díszít (bőrrel, textillel, gyönggyel stb.).
- ☺ Bábot készít, díszletet barkácsol (fakanálból, papírból, textilből, fonalból, bőrből, termésekből).
- ☺ A játék tevékenység igényéből kiindulva eszközöket, játékszereket készít.

Egyéb technikákat alkalmaz

- ☺ Viaszt csepegtet, szívószállal festéket fúj, fogkefével festéket fröcsköl, karcol, mozaikot - montázst készít, varr, sző, fon, díszít.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Szívesen vesz részt ábrázoló tevékenységben.
- ✓ Ismeri a színeket, színhasználata változatos.
- ✓ Képes különböző technikákkal alkotni.
- ✓ Gyurmázik, rajzol, fest, ragaszt és vág.
- ✓ Emberábrázolásában fellelhetők a részletek.

- ✓ Munkájában megjelenik az arány és térvizony.
- ✓ Téralkításban, építésben társaival együttműködő.
- ✓ Díszítő elemeket használ.
- ✓ Képkalkotásában egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit.
- ✓ Műalkotásokról, saját és társai munkájáról véleményt nyilvánít.

Módszertani alapelvek

- Az óvodapedagógus irányításában mindig alkalmazkodják az egyes gyermek fejlettségi szintjéhez, egyéni szükségleteihez.
- A gyermek alkotótevékenységét értékeli, ne a produktumot.
- Tekintse értéknek a gyermek alkotásait.
- Építsen a gyermeki aktivitásra, kreativitásra.

II/1.6 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Óvodánk zenei nevelésének célja, a tevékenység élményszerű megszervezésével a gyermekek ízlésének, befogadóképességének megalapozása, zenei képességeinek és mozgáskultúrájának fejlesztése.

A zenélés örömet nyújt a gyermekeknek, egyben felkelti zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

A körjátékok, népi játékok, erősítik a társas kapcsolatok alakulását, biztosítják az együtt játszás örömét és segítik a szülőföld értékeinek átörökítését, megőrzését.

Óvodapedagógus feladatai

- ❖ Válasszon olyan zenei anyagot, amely– a kortárs művészeti anyagot is magába foglaló –, megfelel a gyermekek életkorának, zenei képességeinek, témájuk a gyermeki lélekhez és élményeikhez legközelebb áll.
- ❖ A dal-és zenei anyag választásánál vegye figyelembe Kodály és Bartók kulturális zenei örökségét, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.
- ❖ Alakítsa ki az ének, zene, énekes játék tevékenységének szokásait, szabályait.
- ❖ Teremtse meg az alapvető feltételeket, nyugodt légkört, szellőztetést, helyet, időt, eszközöket a csoportszobában és az udvaron.
- ❖ A zenei élményszerzést az emberi hangra és az élő zenére építse (pl. furulya, metalofon).
- ❖ A gépi zenehallgatást fokozatosan vezesse be.

- ❖ Céltudatosan fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei és verbális emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskészségét, mozgáskultúráját, táncát.
- ❖ Biztosítson lehetőséget arra, hogy az elsajátított mozgásformákat szabadon variálhassák (gyermekek születésnapján, farsangi bálon, gyermeknapon stb.).
- ❖ Ismertesse meg a gyermekeket dallamjátszó és ritmushangszerekkel.
- ❖ Szabadidős tevékenység során használja ki a zenei képességfejlesztés lehetőségeit (csoport szoba, udvar, kirándulás stb.).
- ❖ Személyes példájával éreztesse, hogy érzelmei énekléssel is kifejezhető.
- ❖ A csoport összejöveteleit színesítse közös énekléssel (játékdélután).
- ❖ A játékok hangulatának megteremtéséhez biztosítson változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközöket.

A gyermek tevékenységei

- ☺ Ölbeli játékot játszik.
- ☺ Mondókázik.
- ☺ Énekel, énekes játékot játszik.
- ☺ Zenehallgatáson vesz részt.
- ☺ Mondókára, dalra, zenére ritmikus mozdulatokat, táncmozgást végez, utánzással és saját kitalálása alapján.
- ☺ Élő, hangszeres zenét hallgat az óvodapedagógus előadásában, esetleg meghívott előadóművésztől.
- ☺ Ritmus hangszerrel kíséri saját mondókázását, éneklését.
- ☺ Mondókára, versre dallamot talál ki.
- ☺ Népi és nemzeti ünnepkörökhöz tartozó énekeket, játékokat, szokásokat, hagyományokat ismer meg (Pl. Himnusz, Szózat, Nemzeti dal).
- ☺ Gépi zenét hallgat (magnetofon, rádió, CD lemezjátszó, laptop, projektor).
- ☺ Zenei képességfejlesztő játékokat játszik (hallás, ritmusérzék, mozgásfejlesztő játékok).

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Élvezettel hallgat zenét.
- ✓ Szívesen énekel.
- ✓ Mondókák, dalok egyenletes lüktetését cselekvéssel, mozgással érzékelteti.
- ✓ Mondókák, dalok ritmusát cselekvéssel, mozgással érzékelteti.

- ✓ Különböző mozgásokat, térformákat, táncmozdulatokat társaihoz alkalmazkodva végzi.
- ✓ Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- ✓ Megkülönbözteti a zenei fogalom párokat: halk-hangos, gyors-lassú.
- ✓ Dallam – vagy ritmusmotívumot egyénileg visszaénekel, visszatapsol.
- ✓ Ismeri és használja az óvodai zenei hangszereket.
- ✓ Felismer néhány természeti, környezetbeli hangot, zörejt, ismert hangszerek hangját.

Módszertani alapelvek

- A zenei anyag kiválasztásánál tartsa szem előtt a gyermek esztétikai ízlésének formálását, befogadóképességének megalapozását.
- A képességfejlesztésnél törekedjen a játékosságra, az örömteli légkör fenntartására.
- Hibajavítás és értékelés közben legyen tapintatos.
- A gyermek elé tárt zeneművek kiválasztásánál az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy a gyermeknek még nincs kialakult értékrendje, mindent befogad, ezért törekedjen értékközvetítésre.

II/1.7 Verselés, mesélés

A vers, a mese hagyományokat, szokásokat és erkölcsi normákat közvetít a gyermekek számára. Az irodalmi élmények nyújtásával, célunk a gyermekek vers - mese iránti érdeklődésének felkeltése, nyelvünk szépségének, kifejezőerejének megismertetése, a helyes nyelvhasználat, mondatszerkesztés és a biztonságos önkifejezés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Válasszon olyan irodalmi alkotásokat, amelyek – a kortárs művészeti anyagot is magába foglaló – a gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelnek.
- ❖ Alakítsa ki a kezdeményezések szokásait (pl. mese sarok, tarisznya, mesedoboz stb.).
- ❖ Biztosítson a kezdeményezésekhez nyugodt légkört, megfelelő időt, helyet, eszközöket.
- ❖ Egész nap használja ki a kínáló alkalmakat mese- és versmondásra, mondókázásra, legyen fogékony a gyermeki kezdeményezésekre.
- ❖ Bővítse folyamatosan irodalmi repertoárját a népi – népmesék, néphagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel –, klasszikus, kortárs irodalmi művekkel, és a migráns gyermekek hazájának

kulturális értékeiből egyaránt - Pl. Benedek Elek: Magyar mese és mondavilág.

- ❖ Teremtse alkalmat arra, hogy a gyermekek eljátsszák, elbábozzák, kedvelt meséiket, biztosítsa ehhez a helyet, időt, eszközöket.
- ❖ Pihenés előtt meséljen a gyermekeknek.
- ❖ Segítse a gyermekek könyv iránti vonzódásának kibontakozását, a könyvvel való helyes bánásmód elsajátítását.
- ❖ Szemléletes, kifejező előadasmódjával éreztesse meg az irodalmi alkotások érzelmi tartalmát, erkölcsi mondanivalóját.
- ❖ Az óvodai ünnepeket színesítse a nevelőtestület közös bábozással, mesedramatizálással.
- ❖ Szervezzen könyvtárlátogatást.
- ❖ Ösztönözze a szülőket a rendszeres meseolvasásra.

A gyermek tevékenységei

- ☺ Mondókát, rigmust, verset, mesét, mondát hallgat és mond, melyeket mozgással és/vagy ábrázolással kombinál.
- ☺ Az óvodapedagógus előadásait (bábműsor, mesedramatizálás) nézi.
- ☺ Esetenként színházi látogatásokon vesz részt.
- ☺ Népi gyermekjátékokat játszik.
- ☺ Találós kérdéseket old meg.
- ☺ Szokásokat, mondásokat ismer meg.
- ☺ Bábozik, dramatizál.
- ☺ Leporellót, könyvet, képes újságot nézeget.
- ☺ Képekről beszél, mesét mond róluk.
- ☺ Halandzsázik, kitalál mondókákat, verseket, meséket.
- ☺ Meséket, történeteket változtat meg saját fantáziája szerint.
- ☺ Saját, vagy irodalmi élményeit játssza el kötetlen módon.
- ☺ Eszközöket, jelmezeket, bábokat, kellékeket használ.
- ☺ A mesék hőseinek tetteit a cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját, mozdulatait a gyermek saját elképzelései alapján játssza el, tükrözve saját vágyait, indulatait, érzelmeit.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Alkalmazkodik a kezdeményezés szokásaihoz.
- ✓ Szívesen hallgat verset.
- ✓ Önállóan mond verseket, mondókákat.
- ✓ Verbális emlékezete megbízható.
- ✓ Szívesen hallgat mesét.
- ✓ Kedvenc meséit emlékezetből felidézi.

- ✓ Szívesen báboz, dramatizál meséket, történeteket.
- ✓ Képes rövid mese, történet folytatására.
- ✓ Gondosan bánik a könyvekkel.
- ✓ Képes kitartóan figyelni.

Módszertani alapelvek

- Az irodalmi anyag tervezésénél az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait, tapasztalatait, ismereteit, élményeit, eltérő kultúráját.
- Tartsa szem előtt, hogy előadásával mintát, példát és élményt nyújt a gyermek számára.
- Vegye figyelembe, hogy a mesehallgatás közben kialakult személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, amely elősegíti a belső képvilága fejlődését.

II/1.8 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a tanulás sajátosan szervezett gyermeki tevékenység, amely az óvodába lépéstől az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséig tart.

Folyamat, melynek célja az alapkultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése. Ennek érdekében fontos, hogy minél több élményhez, tapasztalathoz juttassuk gyermekeinket természetes és szimulált környezetben, kezdeményezett tevékenységekben.

Támaszkodunk a gyermek veleszületett spontán kíváncsiságára, érdeklődésre és a természetes tanulási vágyára, kreativitására.

Az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével további célunk a hátrányokból, a sajátos nevelési igényből adódó lemaradások kompenzálása, a kognitív és pszichikus funkciók célirányos fejlesztése.

A tanulási képességek fejlesztése a kognitív képességek fejlesztése által segíthető.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Tájékozódjon a gyermek szubjektív ismereteiről, előzetes tapasztalatairól, spontán véleményéről, és egyéni sajátos értelmezési módjáról.
- ❖ Biztosítsa a sokoldalú élmény- és tapasztalatszerzési lehetőséget az egész napos nevelőmunka során.
- ❖ Használja ki a spontán és játékos helyzeteket a fejlesztés érdekében.

- ❖ Teremtsen gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzeteket.
- ❖ Építse be nevelőmunkájába a megismerési funkciók zavarainak megelőzése és korrekciója érdekében, a mozgásfejlesztő program feladatait.
- ❖ Fejlesztő tevékenysége során használja az óvodánkban rendelkezésre álló eszközöket és játékokat (képek az anyanyelvi neveléshez, Okos kocka, falu-város stb.).
- ❖ Az óvodapedagógus változatos kérdéskultúrájával, segítse a gyermekek későbbi tanulási tevékenységét megalapozó kognitív képességek fejlesztését.
- ❖ Támasszkodjon a gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségeire.
- ❖ Adjon lehetőséget a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlására.
- ❖ A gyermekek egyéni szükségleteinek és képességeinek figyelembevételével valósítsa meg a differenciált képességfejlesztést (sajátos nevelési igény, hátrányokkal küzdő, kiemelkedő képességű gyermekek).
- ❖ Differenciáljon tartalomban, mennyiségi, minőségi szinten, valamint az eszközökben, módszerekben és a szervezeti formákban.
- ❖ Építsen ki jó munkakapcsolatot az óvoda fejlesztőpedagógusával és az intézménybe kijáró nevelést segítő szakemberekkel.
- ❖ Személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermekek személyiségének kibontakozását.

A gyermek tevékenységei

- ☺ Spontán játékos megfigyeléseket, tapasztalatszerzéseket végez.
- ☺ Utánoz, mintát és modellt követ.
- ☺ Gyakorlati problémákat és feladatokat old meg.
- ☺ Gondozás, játék, munka, vers, mese, anyanyelv, énekes játék, mozgás, rajzolás, mintázás, kézi munka, környezővilág megismerésében vesz részt.
- ☺ Irányított megfigyelésekbe kapcsolódik be.
- ☺ Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben vesz részt.

A tervezett vagy spontán, kötött vagy kötetlen tevékenységi formát egyéni – páros – mikrocsoportos, vagy csoportos keretek között valósítjuk meg.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- ✓ Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.

- ✓ Az egyszerű feladatokat megérti.
- ✓ Elemi ok-okozati összefüggéseket felismer.
- ✓ Szándékos figyelemre képes.
- ✓ Feladatvégzésre motivált.
- ✓ Feladatai végrehajtásában kitartó.
- ✓ Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- ✓ Kiváráásra képes.
- ✓ Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- ✓ A feladathelyzetből adódó szokásokat betartja.

Módszertani alapelvek

- Épüljön a tanulás a gyermek cselekvő aktivitására, önállóságára.
- Tartsa szem előtt a fejlesztési célok kitűzésénél azt, hogy a gyermek önmagához képest fejlődjön.
- A tanulási folyamatok megtervezésekor rendező elvként vegye figyelembe az évszakok változását.
- A témakörök megtervezésénél és feldolgozásánál vegye figyelembe a gyermekek ismereteit, tapasztalatait, egyéni és életkori sajátosságait, a helyi adottságokat, a csoport aktuális fejlettségi szintjét és hangulatát.
- Törekedjen játékszituációba átültetni a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát (érzelmi megközelítés-motiváció).
- Tartsa szem előtt a fejlesztő program céljait (mozgásfejlesztés – testséma fejlesztés – észlelésfejlesztés – verbális fejlesztés).
- A témák feldolgozásánál érvényesítse a komplexitás elvét.
- Vegye figyelembe, hogy az intenzív gyermeki gondolkodás leghatékonyabban a játékhelyzetek, élethelyzetek, problémahelyzetek megoldásán keresztül motiválható.

II/2. Differenciált bánásmód az óvodában, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Célunk az inkluzív pedagógiai szemlélet közvetítésével, az élménydús tapasztalatok által és tevékenységekkel, a differenciáló nevelésen keresztül a gyermekek érzelmi, akarati, szociális és kognitív képességeinek, készségeinek fejlesztése.

Az óvodai nevelésben minden gyermek számára biztosítanunk kell, hogy a maga módján, egyedi ütemben, egyéni képességei szerint tudjon kibontakozni személyisége.

A differenciált bánásmód a nevelés valamennyi területére vonatkoztatva azt jelenti, hogy minden gyermeket az egyéni adottságaihoz, képességeihez, saját lehetőségeihez, aktuális fejlettségi szintjéhez mérten nevelünk, fejlesztünk.

A differenciáló nevelés legfontosabb feltétele a demokratikusan nevelő, toleráns, különbözőséget elfogadó, befogadó környezetet teremtő pedagógus személyisége.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az óvodánkban:

1. Kiemelten tehetséges gyermekek
2. Sajátos nevelési szükségletű gyermekek, akik a Szakértői Bizottság véleménye alapján integráltan nevelhetők:
  - egyéb pszichés fejlődési zavarral (a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenessége) küzdő gyermekek
  - autista, vagy autisztikus tünetekkel rendelkező gyermekek
3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek
4. Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű (szociális és /vagy etnikai kisebbséghez tartozó) gyermekek

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Alakítsa ki és tartsa fenn az érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó és befogadó légkört a csoportjában, együttműködve a dajkával és a speciális feladatokat ellátó szakemberekkel.
- ❖ Tárja fel azokat az okokat, hatásokat melyekből a gyermekek közötti egyéni különbségek adódnak.
- ❖ Ismerje meg a gyermekek egyéni képességeit (családi környezet, gyermeki tevékenységek), ehhez igazodva, egyénre szabottan tervezze meg nevelési céljait, feladatait, eszközeit, módszereit.
- ❖ Alakítson ki követhető, kiszámítható szabályokat, normákat a csoportjában, amely segíti a közösségi együttélést. A megvalósításba vonja be a csoport dajkáját és a pedagógiai asszisztenst is.
- ❖ Működjön együtt a nevelést segítő szakemberekkel, szülőkkel (megfigyelések, egyéni fejlesztési terv, fejlesztés, fejlődés, értékelés, további feladatok meghatározása)

II/2.1 Tehetséggondozás az óvodában

Célunk, a gyermek folyamatos megfigyelésével, a tehetség korai felismerésével, az erős oldalak támogatásával és a gyenge fejlesztésével a gyermekek képességeinek, kulcskompetenciáinak erősítése.

Nevelőmunkánk során találkozunk olyan gyermekkel, akik produktívabbak, mint csoport társai. A korán megnyilvánuló képességek, készségek kimunkálása sajátos ütemű haladást feltételez minden vonatkozásban.

A tehetség megjelenése lehet specifikus, amikor egy-egy területen mutat többet pl. mozgás, rajz, ének, valamint általános, amikor minden területen előbbre járnak.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Rendszeresen végezzen megfigyeléseket csoportjában, észrevételeit rögzítse az egyéni megfigyelési lapokon.
- ❖ Vegye észre a tehetség korai jeleit (pl. jó memória, korai beszédfejlődés, intellektuális érdeklődés, figyelem tartóssága stb.).
- ❖ Készítsen egyénre szabott fejlesztési programot a tehetséges gyermek fejlesztésére (dúsítás, gazdagítás, differenciált feladatadás, tág cselekvési szabadság, különféle megoldási lehetőségekkel rendelkező feladatok adása stb.).
- ❖ Vonja be a szülőket (biztatás, támogatás, változatos tevékenységek ajánlása, különböző programok igénybevételére ösztönzés stb.) a sikeres együttnevelés érdekében.
- ❖ Működjön együtt a fejlesztési feladatokkal megbízott óvodapedagógussal, pszichológussal, szociális segítővel a tehetséges gyermek azonosításában és a fejlesztő program megvalósításában.

Részletes kidolgozását lásd a Kőbányai Gyöngyike Óvoda Tehetséggondozó Programjában, amely a Pedagógiai Program 4. mellékletét képezi.

II/2.2 Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

II/2.2.1. Egyéb pszichés fejlődési (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) zavarral küzdő gyermekek integrációja

Célunk az egyenlő hozzáférés és az esélyegyenlőség biztosításával, a biztonságot adó környezet megteremtésével, a gyermekek sajátos nevelési igényéből fakadó, speciális szükségleteihez alkalmazkodó pedagógiai eljárásokkal a gyermekek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, a hátrányok csökkentése.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Alakítson ki biztonságos tárgyi környezetet a csoport szobában és a gyermekek által használt, látogatott helyiségekben.
- ❖ Készítse fel a pedagógiai munkát segítő alkalmazottakat a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására.
- ❖ Nyújtson tájékoztatást a szülői közösségnek a különbözőségről, a toleráló és segítő közösség fontosságáról.

- ❖ Alakítson ki mindenkitől elvárható, elfogadható, kiszámítható, következetesen betartható viselkedési normákat és magatartási szabályokat (tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség).
- ❖ Rugalmas napirenddel, a párhuzamosan végezhető tevékenységek, megszervezésével biztosítsa az egyéni igényekhez, szükségletekhez igazodó időt a begyakorlásához és a szokások elsajátításhoz.
- ❖ Törekedjen a nem, vagy kevésbé sérült funkciók fejlesztésével a kompenzációs lehetőségek bővítésére.
- ❖ Működjön együtt a szakemberekkel, szakszolgáltatókkal, iránymutatásait, javaslatait építse be a pedagógiai folyamatokba.
- ❖ Szükség szerint - a szakemberekkel közösen - irányítsa megfelelő szakszolgálathoz a gyermeket.
- ❖ Építsen ki bizalmon alapuló kapcsolatot a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel, amely elengedhetetlen a gyermek fejlesztéséhez, beilleszkedéséhez. Nyújtson információt a gyermek fejlesztéséről, fejlődéséről.
- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek optimális nevelése érdekében bővítse ismereteit pl. gyógypedagógia, mozgásfejlesztés.

A fejlesztés legfontosabb területei

- Játéktevékenység kialakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása.
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Együttműködési készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése.
- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ✓ Az integrált nevelés hatására fejlődik a gyermek alkalmazkodó képessége, akaratereje, önállósága, érzelmi élete, együttműködési készsége, szociális kompetenciái.
- ✓ Közvetlen környezetébe el tud igazodni.
- ✓ Gondolatait, érzéseit a felnőttek és a gyermekek felé ki tudja fejezni, fejlődnek nyelvi és kommunikációs képességei (beszédészlelés, beszédértés, kifejező beszéd).
- ✓ Fejlődnek pszichikus funkciói (észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, beszéd, motoros képességek), különösen azokon a

területeken, amelyek fejlődése részleges zavart szenvedett, vagy késve jelentkezett.

- ✓ Alakulnak alapvető kompetenciái, az elsajátított ismereteit képességeihez mérten alkalmazni tudja.
- ✓ Egyéni kompetenciái alkalmassá teszik a gyermeket az iskolai életbe történő beilleszkedésre.

Módszertani alapelvek

- A pedagógiai munkában érvényesüljön a tudatosság a tapasztalatok, ismeretek egymásra épülése, a fokozatosság és a kislépésekben való haladás elve.
- Szánjon kiemelt szerepet a nevelés folyamatosságának, rendszerességének, az utánzásnak, a szemkontaktusnak, a gesztusokkal kísért egyszerű verbális utasításoknak, a sok ismétlésnek, gyakorlásnak, valamint a változatos tevékenységi formáknak.

II/2.2.2. Autista, autisztikus gyermek integrációja

Az autizmussal élő gyermekekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és a kreativitás területén tapasztalható kognitív nehézség, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, valamint a következményes sztereotip viselkedés, érdeklődés, aktivitás.

Az autista gyermekek fejlesztésének céljai, feladatai, elvei egyrészt megegyeznek óvodánk nevelési célkitűzésével, másrészt kiegészülnek a fogyatékosoknak megfelelő speciális célokkal.

Célunk a sérült készségek kompenzálása, a fejlődésben elmaradt készségek fejlesztése, a viselkedésproblémák kezelése, a mindennapi gyakorlati készségek speciális módszerek segítségével való tanítása, valamint az elmaradt képességstruktúra fejlesztése az átlagos, vagy kiemelkedő képességek gondozása mellett.

Az autizmussal élő gyermek óvodai nevelésének célja az adaptív (környezethez alkalmazkodó) viselkedés kialakítása:

- A szociális készségek fejlesztése
- Kommunikációs készségek fejlesztése

A fejlesztés fő területei

A taníthatóságot megalapozó szociális készségek megtanítása:

- Más személyek jelenlétének felismerése, elfogadása
- A pedagógus segítségének elfogadása
- A csoport életének elemi szabályainak, szokásainak elsajátítása
- Elemi viselkedési szabályok megtanítása
- Utánzási készség fejlesztése

Önmagáról való tudás tanítása:

- Személyi adatok megtanítása
- Saját külső tulajdonságainak tanítása
- Saját maga és más személyek elkülönítése
- Elemi élménymegosztás tanítása
- A gyermekek által gyakran végzett megszokott tevékenységek felsorolása

Kapcsolatteremtés és fenntartás:

- A metakommunikáció megértésének és használatának fejlesztése
- Ismerős személyek felismerése, nevének megtanítása
- Egyszerű szociális rutinok megtanítása
- Az információcsere szabályainak tanítása, a kommunikációs interakció kezdeményezése, fenntartása, befejezése
- Óvodán belüli egyszerűbb szociális helyzetek viselkedési szabályainak betartása
- Elemi kooperáció felnőttel gyermekkel

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ A pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermek eredményes nevelése érdekében bővítse speciális ismereteit önképzés, továbbképzés keretében (gyógypedagógia, mozgás és viselkedésrendezés stb.).
- ❖ Óvodába lépéskor részletesen tájékozódjon a gyermek szokásairól, nehézségeiről, kedvelt tevékenységeiről, erősségeiről, az átlagostól eltérő viselkedési szokásairól.
- ❖ Működjön együtt az autista gyermek családjával, nyújtson rendszeres tájékoztatást a fejlődés folyamatáról.
- ❖ Adjon tájékoztatást, a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak, és szülők részére az autista gyermek fogadásáról.
- ❖ Készítse fel a gyermekcsoportot az autizmussal élő gyermek befogadására, segítésére. Ismertesse meg a segítségnyújtás lehetőségeit és annak mértékét.
- ❖ A környezet kialakításakor vegye figyelembe a gyermek speciális igényeit és szükségleteit (tér - idő – szervezés, biztonság, önálló

- tevékenységváltás, pihenő sarok, viselkedésproblémák megelőzése, tájékozódást megkönnyítő egyezményes jelek stb.).
- ❖ A napirend egyénre szabott kialakításakor, használatakor a gyermek számára biztosan érthető szimbolikus rendszert alakítson ki (tárgyas, képes).
  - ❖ Az egyes napirendi pontokhoz tartozó tevékenységek elvégzéséhez nyújtson vizuális segítséget. Elhelyezése (fal, fotóalbum) segítse annak önálló használatát.
  - ❖ Folyamatábrákkal segítse felidézni a tevékenységek lépéseit, és azok sorrendiségét.
  - ❖ A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai, orvosi-pszichológiai komplex vizsgálati diagnózisra, javaslatra építse. A fejlesztés folyamata a szakemberek csoportmunkájával, a gyermekre vonatkozó tapasztalatok rendszeres megbeszélésével történjen (konzultációk).
  - ❖ A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszereket és eszközrendszert, minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek alapján határozza meg (két személyes tanítási helyzet, ingerszegény környezet, utánzás, direkt módon történő tanítás).
  - ❖ Az egyéni szükségletekhez igazodóan használjon speciális eszközöket. A segédeszközöket fogadtassa el, azok következetes használatára és megővésére nevelje a gyermekeket.
  - ❖ A gyermek megnyilvánulásainak ismeretében határozza meg a külső motivációs rendszert, (kedvenc játéktárgy, megszokott tevékenység stb.) amely segíti a megfelelő szociális viselkedés betartását.
  - ❖ Bizonyos helyzetek, szituációk megoldására, elviselésére adjon pontosan megfogalmazott szabályokat.
  - ❖ Azonnali folyamatos visszajelzéssel, a pozitívum kiemelésével értékelje a gyermeki megnyilvánulásokat.
  - ❖ A már megtanult viselkedésmintákat valódi élethelyzetekben gyakoroltassa.
  - ❖ Az óvodai élet minden területén megjelenő szociális fejlesztést, speciálisan erre a célra létrehozott egyéni fejlesztési helyzetben végezze.

A gyermek tevékenységei

- ☺ Adaptált környezetben, elsősorban vizuális információk alapján követi az óvodai napirendet.
- ☺ Egyéni képességeinek megfelelően vesz részt a tevékenységekben
- ☺ Játék során ismerkedik a tárgyak, eszközök tulajdonságaival,

- egymáshoz való viszonyaikkal, működésükkel, mozgásformákkal.
- ☺ Egyéni helyzetekben tanulja a játéktevékenységeket és a játékeszközök használatát, később egyre csökkenő mennyiségű segítséggel végez önálló, vagy páros tevékenységeket.
  - ☺ Egyéni képességeinek megfelelően vesz részt a társas helyzetekben.
  - ☺ Próbálkozik a kommunikációs eszközök szociális alkalmazásával.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

Egyéni képességeinek megfelelően:

- ✓ Elsajátítja a taníthatóságot megalapozó szociális készségeket.
- ✓ Önmagáról való ismereteket szerez.
- ✓ Kapcsolatokat teremt, megérti és használja a metakommunikáció elemeit, megtanulja az információcsere szabályait, egyszerű szociális rutinokat.
- ✓ Tapasztalatai vannak az őt körülvevő világról.

Módszertani alapelvek

- Vegye figyelembe, hogy a pervazív fejlődési zavarban szenvedő kisgyermek játékfejlődése jelentősen eltér a normál fejlődés menetétől.
- A fejlesztésben érvényesüljön a folyamatosság, rendszeresség, kiszámíthatóság, és az elvárások állandósága.
- Tartsa szem előtt, hogy a fejlesztés tekintetében az egyik legfontosabb szerepe a vizuális támogatásnak van.

A **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő** gyermekekkel kapcsolatos óvodapedagógusi tevékenység megegyezik az egyéb pszichés fejlődési (megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenessége) zavarral küzdő gyermekek fejlődése érdekében meghatározott feladatokkal.

A **hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekek szociális hátrányainak enyhítését segítő, és az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedéseket a gyermekvédelmi tevékenységünk tartalmazza.

II/2.3 Fejlesztőpedagógiai munka

A kiemelt figyelmet igénylő, valamint a lassabban fejlődő gyermekek speciális törődést igényelnek. Differenciált képességfejlesztésük, fejlesztési feladatokkal megbízott óvodapedagógus/fejlesztőpedagógus bevonásával történik, aki a részképesség-zavarok, a figyelem- és viselkedészavarok, a későbbi tanulási tevékenységet megalapozó képességek zavarainak megszüntetése érdekében

támaszt nyújt, illetve a hátrányokból adódó lemaradásokat célirányos fejlesztéssel kompenzálja.

Fejlesztőpedagógus feladatai

- ❖ Ismerje meg az intézmény helyi nevelési rendszerét, valamint az óvoda működését szabályozó dokumentumokat és annak alapján végezze munkáját.
- ❖ A fejlesztő tevékenység előtt konzultáljon az óvodapedagógusokkal, az óvodában dolgozó speciális feladatokat ellátó szakemberekkel és a szülőkkel.
- ❖ A szülő beleegyezésével ismerje meg és mérje fel diagnosztikus módszerekkel a gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, majd év végén készítsen kontrollvizsgálatot.
- ❖ Pontos diagnózis ismeretében készítsen egyénre szóló fejlesztési programot, melynek elkészítésénél vegye figyelembe a pedagógiai szakszolgálatok intézményeinek szakvéleményét, fejlesztési javaslatait.
- ❖ A testi, a szociális, a kognitív és a verbális képességek fejlesztését, valamint a tehetséggondozás feladatait egyéni, páros, mikrocsoportos foglalkoztatási formában valósítsa meg.
- ❖ Fektessen hangsúlyt a tehetséges gyermekek gazdagító programjának elkészítésekor a gondolkodás, kreativitás, empátiás készség, társas - és vezető készségek, illetve személyiség komplex fejlesztését szolgáló feladatok megtervezésére.
- ❖ Egyeztesse a fejlesztés irányát, feladatait, időpontjait, módszereit az óvodapedagógusokkal, logopédussal, pszichológussal, utazógyógyepedagógussal az összehangolt hatékony fejlesztő tevékenység érdekében.
- ❖ Alkalmazkodjon a csoportok napirendjében lévő egyéb tevékenységek figyelembevételével, a gyermek alapszükségleteihez.
- ❖ Biztosítson megfelelő feltételeket (hely, idő, eszköz).
- ❖ Alakítson ki pozitív érzelmi kapcsolatot, elfogadó légkört a gyermekekkel, biztosítsa, hogy motiváltan vegyenek részt a fejlesztésben
- ❖ Kövesse nyomon a gyermekek egyéni fejlődését és tapasztalatait, észrevételeit rögzítse a fejlesztési naplóba.
- ❖ Rendszeresen tájékoztassa a szülőt a fejlesztés irányáról, módszereiről, eredményességéről, és az együttműködés módjairól.
- ❖ Folyamatosan konzultáljon óvodapedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel, a nevelést segítő szakemberekkel (logopédussal, óvodapszichológussal, utazó gyógyepedagógussal, szociális segítővel).

- ❖ Tegyen javaslatot a gyermek képességeinek ismeretében (óvodapedagógusoknak és szülőknek) a gyermek beiskolázására.
- ❖ Kompetenciáját meghaladó esetekben, forduljon speciális szakemberekhez a gyermek megsegítése érdekében.
- ❖ Szükség szerint kezdeményezze szakszolgálatok vizsgálatát. Tartson folyamatos kapcsolatot az intézmények szakembereivel (konzultációk, esetmegbeszélő).

Az óvodapszichológus közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő-fejlesztő munkához. Pszichológiai tevékenységét az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés területén meghatározott feladatok alapján végzi.

II/3. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek, gyermekvédelmi feladatok

Óvodánkban a családok anyagi és szociokulturális helyzete, valamint a gyermekek sajátos nevelési igénye miatt a gyermekek különleges segítségre, támogatásra, egyéni bánásmódra és differenciált fejlesztésre szorulnak.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk célja, a gyermeki jogok érvényesítése, az esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés és az egyéni bánásmód biztosítása, valamint a szociális hátrányokból és a gyermekek fejlődését veszélyeztető tényezőkből adódó lemaradások kompenzálása.

Mindezen céljaink megvalósítása során törekszünk a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó személyekkel, intézményekkel, a szülőkkel az együttműködő, jó partneri kapcsolat kiépítésére, erősítésére.

Óvodavezető feladatai

- ❖ Tegye ismertté és hozzáférhetővé a teljes alkalmazotti kör számára a gyermeki jogokról és azok védelméről szóló törvényt.
- ❖ Rendszeresen tájékoztassa az óvoda dolgozóit a törvényi változásokról és az azokból adódó feladatokról.
- ❖ Irányítsa és szervezze a gyermek- és ifjúságvédelmi munkát az óvodában.
- ❖ Határozza meg az óvoda azon együttműködési kapcsolatait, illetve a kapcsolattartásban ellátandó feladatokat, melyek segítik az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményének megtartását.
- ❖ Biztosítson egészséges, biztonságos, balesetmentes feltételeket a nevelőmunkához.
- ❖ Gondoskodjék a gyermekvédelmi felelős és szociális segítő munkájához szükséges feltételek megteremtéséről.

- ❖ Szülői igény alapján, nevelési időn kívül biztosítson lehetőséget a hit- és vallásoktatás megszervezésére.
- ❖ Segítse elő a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek óvodába kerülését, járását.
- ❖ Kísérje figyelemmel az indokolatlan távolmaradást és intézkedjék annak megszüntetéséről.
- ❖ Szervezze meg a rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatokat a Bárka Humánszolgáltató Központ segítségével.
- ❖ Kísérje figyelemmel, az adatkezelés és titoktartás rendjéről szóló szabályzat maradéktalan betartását.

Gyermekvédelmi felelős feladatai

- ❖ Hangolja össze a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.
- ❖ Feladatait az éves gyermekvédelmi munkatervben tervezze meg.
- ❖ Kísérje figyelemmel, a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabály változásait.
- ❖ Az óvodapedagógussal együttműködve, mérje fel a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyhelyzetbe került gyermekeket és nyújtson segítséget az óvodapedagógusnak, szülőknek a gyermekek védelme érdekében.
- ❖ Kérjen segítséget a Család és Gyermekjóléti Szolgálattól/Központtól akkor, ha a gyermeket, veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni.
- ❖ Tájékoztatási tevékenységével segítse a szülőket abban, hogy megismerjék kötelezettségeiket és jogaikat.
- ❖ Tegyen javaslatot az óvóvédő intézkedésekre.
- ❖ Gyermekbántalmazás védelme, illetve más súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén az óvodavezetővel, óvodai szociális segítővel egyeztetve értesítse a Bárka Család és Gyermekjóléti Szolgálatot.
- ❖ Szerezzen új ismereteket, segítse az óvodapedagógusokat az óvodában előforduló sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésével, fejlesztésével kapcsolatban.
- ❖ Egyeztessen és működjön együtt az óvodavezetővel, óvodapedagógussal, óvodapszichológussal, szociális segítővel, a Bárka Család és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ munkatársaival, családgondozókkal és a nevelést segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, óvodapszichológus, szociális segítő).
- ❖ Vegye számba, és tartsa nyilván a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülőket, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.
- ❖ Vegyen részt a gyermekvédelmi munka ellenőrzésében, értékelésében.

- ❖ Tegye nyilvánossá a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények elérhetőségének és fogadóórájának listáját.
- ❖ A családok anyagi helyzetének megfelelően, javasolja és segítse elő a különböző támogatáshoz való hozzájutást (szóbeli, írásos tájékoztatás)
- ❖ Segítse a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítását.

Óvodapedagógus feladatai

- ❖ Tárja fel mindazon körülményeket, melyek a gyermek testi-lelki-értelmi fejlődését hátrányosan befolyásolják.
- ❖ Működjön közre a gyermekvédelem ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában.
- ❖ Biztosítsa minden gyermek számára a fejlődéshez szükséges objektív és szubjektív feltételeket, hogy leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek személyiségfejlődését gátolják.
- ❖ Kompenzálja a hátrányokból adódó lemaradásokat pedagógiai eszközökkel és módszerekkel (egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés).
- ❖ Valósítsa meg a veszélyhelyzetbe került gyermekek differenciált fejlesztését, fejlődésének elősegítését.
- ❖ Folyamatosan kövesse nyomon, és írásban rögzítse a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, valamint a sajátos nevelési igényű gyermek fejlődési ütemét, körülményeiben bekövetkezett változást, azok kompenzálására alkalmazott pedagógiai eljárásait, eredményeit.
- ❖ Szükség esetén kérje speciális feladatokat ellátó szakemberek (logopédus, pszichológus, fejlesztő óvodapedagógus, utazógyógyapedagógus), ill. szakszolgálati intézmények segítségét (esetmegbeszélések).
- ❖ Végezzen prevenciós feladatokat (életvitel, életvezetés, egészséges életmódra nevelés, egészség fejlesztés – felvilágosító munka a szülők körében).
- ❖ Tevékenységekhez kapcsolódóan ismertesse meg a gyermeket egészségének, testi épségének megőrzésével kapcsolatos szokásokkal, viselkedés módokkal.
- ❖ Megfigyeléssel győződjön meg a szokások kialakulásának eredményességéről.
- ❖ Rendszeresen dokumentálja a balesetvédelmi oktatás tényét és a megfigyelések tapasztalatait a csoport naplóban.
- ❖ Alakítson ki partneri, segítő kapcsolatot a szülőkkel. A konfliktushelyzetek, problémák kezelésére, megoldására adjon követésre méltó mintát.

- ❖ Biztosítson lehetőséget a szülőknek, hogy problémáikkal megkereshessék, illetve ösztönözze őket a felkínált együttműködési formák igénybevételére.
- ❖ A gyermekek megfigyelése, mérés során tapasztalt eredményekről rendszeresen tájékoztassa a szülőket.
- ❖ Nyújtson segítséget a családoknak, hogy funkciójukat betölthessék.
- ❖ Vegye észre, ha a gyermek magatartásában, fejlődési ütemében indokolatlannak tűnő hanyatlás következik be.
- ❖ Figyelmeztesse a szülőt, ha a gyermek jogainak megóvása, vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- ❖ Jelezze a gyermekvédelmi felelősnek, óvodavezetőnek, szociális segítőnek, amennyiben a veszélyeztető tényezők tartósan fennállnak, illetve ha a gyermek közvetlen veszélyben van.

A kapcsolatfelvétel rendszere: gyermekvédelmi felelős, óvodavezető, orvos, védőnő, pszichológus, szakszolgálatok (beszéd, tanulás, autista központ, mozgás), Bárka Humánszolgáltató Központ, Kormányhivatal.

Veszélyeztetettség és hátrányos helyzet kritériumai óvodánkban

I. A veszélyeztető tényezők kialakulásának jegyei óvodáskorban

1. A gyermek ruházata, teste elhanyagolt, ápolatlan.
2. A gyermek bántalmazás nyomait viseli magán.
3. Hirtelen negatív változás a gyermek viselkedésében.
4. Mozdásnyugtalanóság, gátlásosság, szorongás, dadogás.
5. Szétszórt figyelem.
6. Csökkent terhelhetőség, gyors kifáradás.
7. Ujjszopás, fogcsikorgatás, játék szétrágása.
8. A test és fej ritmikus ütögetése.
9. Alvászavar, hólyag- és székletürítési zavarok.
10. Szexuális fejlődés zavarai (onанизálás, maszturbálás).
11. Agresszió, inadekvát válaszreakciók, dühkitörések.
12. Ragaszkodás hiánya, illetve túlzott ragaszkodás.
13. Nem megfelelően táplált.

II. A veszélyhelyzet kialakulásának okai a családban

II/1. Családi háttér

1. Átlag alatti jövedelem.
2. Munkanélküliség.
3. Átlag alatti lakáskörülmények
4. Hajléktalanság.

5. Deviancia a családban (brutalitás, alkoholizmus, drogfogyasztás, bűnözés).
6. A családban elfogadott értékrend.

II/2.Családstruktúra

1. Csonka család (egyik szülő meghal, elváltak, külön élnek).
2. Szülő változó partnerkapcsolata.

II/3.A család érzelmi atmoszférája

1. Túlféltő.
2. A gyermekért versengő.
3. Rapszodikusan változó.
4. Rideg, érzelmileg széteső

III. A veszélyhelyzet kialakulásának okai a gyermek fejlődését akadályozó tényezőkben

III/1.Bánásmód – nevelés

1. Túlkövetelő.
2. Alulkövetelő.
3. Következetlen.
4. Elhanyagoló.
5. Brutális.
6. Fejlődését hátrányosan befolyásoló környezet.

III/2.Egészségügyi ok

1. Tartós egyéb betegség (asztma, allergia, sajátos nevelési igény stb.).
2. Ideg- elmebeteg az anya vagy az apa, vagy más családtag.

IV.Egyéb veszélyhelyzet kialakulását előidéző tényezők

II/4. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés a jóváhagyott Kőbányai Gyöngyike Óvoda Pedagógiai Program alapján történik, és a gyermekek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységi rendszer keretében szerveződik.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba történő beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárok figyelembevételével.

Homogén csoportok kialakításánál figyelmet fordítunk az életkor mellett, a nemek egészséges arányára is.

Heterogén csoportok esetében, törekszünk az egymáshoz közel eső korosztály egy csoportba történő sorolására, lehetőséget teremtve a testvérek együttnevelésére.

Óvodánk helyi adottságából következik, hogy magas a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek létszáma. A csoportok kialakításánál szem előtt tartjuk az esélyegyenlőség elvének érvényesítését (szegregációmentes környezet).

Fontosnak tarjuk, hogy a gyermekcsoportokat lehetőleg ugyanaz az óvodapedagógus páros és dajka nevelje óvodába lépéstől, iskolába lépésig.

Napirend, heti rend

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermekek napközben ellátásával összefüggő feladatainknak.

A napirend, heti rend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik.

A **heti rend** nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

A heti rendet befolyásoló tornaszoba beosztást, az óvodapedagógusok tervei alapján az óvodavezető koordinálja.

Óvodánk heti rendje

	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 évesek
KÖTETLEN	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Külső világ tevékeny megismerése: Környezeti tartalom Matematikai tartalom Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Külső világ tevékeny megismerése: Környezeti tartalom Matematikai tartalom Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
KÖTÖTT MINDENNAPOS MOZGÁS			
KÖTÖTT	Torna, mozgásos játékok	Torna, mozgásos játékok	Torna, mozgásos játékok

A **napirend** a maga rugalmas változásaival, lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült és a párhuzamosan végezhető tevékenykedésre.

Tevékenységek és időtartamuk a napirendben

Időtartamok	Tevékenységek
6 ⁰⁰ – 9 ⁰⁰	Játék, szabadon választott és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek, egyéni fejlesztések, gondozási tevékenységek, folyamatos reggeli 9 ⁰⁰ -ig.
9 ⁰⁰ – 10 ³⁰	Játék, szabadon választott és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek, egyéni fejlesztések, beszélgető kör, mindennapos mozgás, testápolási teendők végzése, öltözködés.
10 ³⁰ – 11 ⁵⁰	Játék, szabadon választott és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a csoportszobában, illetve a szabadban, séták szervezése, egyéni fejlesztések.
11 ⁵⁰ – 13 ⁰⁰	Vetkőzés, testápolási teendők elvégzése, terítés, ebédelés, teremrendezés.
13 ⁰⁰ – 15 ³⁰	Pihenés–folyamatos ébredés 15 ³⁰ –öltözködés, testápolási teendők végzése, folyamatos uzsonna 16 ^h , teremrendezés.
15 ³⁰ – 18 ⁰⁰	Játék, szabadon választott és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek, egyéni fejlesztések.

Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermek aktivitását biztosító módszereket alkalmazunk.

A programunk megvalósítása során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét a **játékot** vesszük kiinduló pontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet, eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a felkínált lehetőségek közül.

Az óvodás gyermek számára a **kötetlenség** a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkoztatási forma, mely biztosítja számára a szabad játékot és a tevékenység szabad megválasztását.

Ez a tevékenységi forma megköveteli az óvodapedagógustól az ismeretei folyamatos bővítését, a gyermekek egyéni szükségleteinek, aktuális fejlettségi szintjének, érzelmi állapotának ismertet. Továbbá tudatosságot, állandó készenléti állapotot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintő képességet és kreativitást igényel az óvodapedagógustól.

A tevékenységek közül a mozgásfejlesztést célzó tornát, játékos mozgást, mindennapos mozgást irányított formában szervezzük, amely lehetőséget ad az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével a differenciálásra.

II/5. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda, mint szociális és nevelő funkcióval rendelkező intézmény, sokoldalú kapcsolatot tart fenn társadalmunk intézményrendszerében.

Legfontosabb és legszorosabb kapcsolatunk az óvodás gyermekek családjával van, hiszen az óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül, kiegészíti azt.

Élő kapcsolatot tartunk azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében.

Kapcsolattartás formái, feladatai

ÓVODÁBA LÉPÉS ELŐTT

Családlátogatás

Célja a gyermekek közvetlen környezetének megismerése, családban elfoglalt helyének felmérése, tájékozódás a család nevelési elveiről, szokásairól.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Az első látogatást az óvodába lépés előtt szervezze meg.
- ❖ Alaposan készüljön fel a találkozásra, és megfelelő empátiával forduljon a gyermek és családja felé.
- ❖ Benyomásait rögzítse. Az ismételt családlátogatások alkalmával, mélyítse tovább személyes kapcsolatait a szülőkkel.

Bölcsődei látogatás

Célja a bölcsődében folyó gondozó-nevelőmunka megismerése mellett a gyermekekkel való ismerkedés mélyítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Kapcsolatfelvétel a bölcsődei dolgozókkal.
- ❖ A látogatások megszervezése, információ gyűjtése a gyermekekről.

Nyitott óvodai napok

Célunk, hogy a szülők és gyermekeik bepillantást nyerjenek óvodánk életébe, lehetőségük legyen az ismerkedésre, együttjátszásra.

A kapcsolattartás e formájával a bizalom elnyerését és a nyitottságot szeretnénk megvalósítani, annak érdekében, hogy a szülők is fontosnak tartják a minél előbbi óvodai ellátást, különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos, valamint a sajátos nevelésű igényű gyermekekre.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Nyitott óvodai napok megszervezése, változatos tevékenységek biztosítása, érzelmi kötődés alakítása. Írásos információ az óvodáról (Bemutató levél, Kőbányai Hírek, Óvodai honlap).

„0.” szülői értekezlet

Célja, személyes kapcsolat felvétele a szülőkkel. Óvodánk nevelési rendszerének bemutatása, információközlés a mindennapi óvodai életről.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Felkészülés, szervezés.

ÓVODAI ÉLET ALATT

Családlátogatás

Célja az újonnan érkező gyermekek közvetlen környezetének megismerése, családban elfoglalt helyének felmérése, tájékozódás a család nevelési elveiről, szokásairól.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Családlátogatások alkalmával, mélyítse tovább személyes kapcsolatait a szülőkkel. A látogatások tapasztalatait a gyermek egyéni megfigyelési lapján rögzítse.

Befogadás

Célja a szülőtől való elválás megkönnyítése, a gyermek új környezetével való megismertetése, az óvodai élet megszerettetése.

Az apás – anyás befogadás folyamán a szülők is bővebb betekintést nyernek az óvoda életébe, tapasztalatokat szereznek nevelési rendszerünkről.

A szülők írásos formában kapnak tájékoztatást az óvoda Házirendjéről, óvodánk működéséről.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Az apás – anyás befogadás feltételeinek megteremtése, a szülők és a csoport felkészítése az új gyermek fogadására.

- ❖ A módszerek, szokások egyeztetése a dajkákkal a minél sikeresebb befogadás érdekében.
- ❖ A bölcsőde óvoda átmenet megkönnyítése érdekében gondozónők és óvodapedagógusok közösen fogadják a gyermekeket az óvodában.
- ❖ Az évközben érkező gyermek befogadása is a fentiek szerint történik.

Szülői értekezlet

Célja a szülők tájékoztatása. Az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő és foglalkoztató legfontosabb témák, feladatok, eredmények problémák megbeszélése.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Partnerkapcsolat működtetése. A szülői értekezletek megszervezése, felkészülés az értekezlet vezetésére. A szülők tájékoztatása (nevelési célokról, feladatokról, tevékenységekről, módszerekről, eredményekről), vélemények meghallgatása, javaslataik figyelembevétele.
- ❖ Igény szerint segítségnyújtás nevelési kérdésekben.
- ❖ Segítő szakemberek meghívása az értekezletekre (pszichológus, orvos, védőnő, fejlesztő óvodapedagógus, logopédus stb.).

Mindennapi kapcsolat

Célja, folyamatos párbeszéd a gyermek mindennapi életéről, szükségleteiről.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Beszélgetésre alkalmas hely, idő, légkör megteremtése.

Fogadóórák

Célja, tájékoztatás az egyes gyermekek nevelésével, fejlődésével kapcsolatos eredményekről (évente kétszer).

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Időpont egyeztetése, a beszélgetés feltételeinek biztosítása.
- ❖ Felkészülés a gyermek aktuális fejlettségi szintjéről.

Nyílt nap

Célja, hogy a szülők betekintést nyerhessenek napi óvodai életünkbe. Tapasztalatot szerezhessenek gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, képességeiről és az óvodai élet szokásairól, tevékenységi rendszeréről.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ A szülők fogadásával kapcsolatos feltételek megteremtése, a csoport felkészítése, a tapasztalatok megbeszélése a szülőkkel.

Közös programok

Célja, az óvodapedagógusok, szülők és gyermekek kapcsolatának mélyítése, a közösség alakítása, egymás szokásainak, értékrendjének megismerése, szemléletformálás, ötletek nyújtása a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

Közös programjaink: közös ünnepek, játszó- és munkadélutánok, családi hétvégék, kirándulások, múzeumlátogatások, sportnapok, egészségvédelmi nap

Az óvodapedagógus feladatai

A programok megszervezése, feltételek biztosítása, partnerközpontú működés, szülői igények figyelembevétele.

Szülői Szervezet

- ❖ Munkájával segíti az óvoda és a szülők kapcsolattartásának alakítását.
- ❖ Képviseli a gyermeki és szülői jogok érvényesülését.
- ❖ Népszerűsíti és ösztönzi a szülőtársakat a programokon való részvételre.
- ❖ A közös programok szervezéséhez segítséget nyújt.
- ❖ Közvetíti a szülők észrevételeit, véleményét, elképzeléseit.
- ❖ Véleményezési és egyetértési jogát gyakorolja, javaslatot tesz.

Bölcsődei gondozónők hospitálása

Célja a gyermekek elválásának megkönnyítése a nevelés folyamatosságának a biztosításával, a fejlődés nyomon követése, szakmai párbeszéd kialakítása, egymás nevelő munkájának megismerése, közös programok szervezése.

Az együttműködés formái: bölcsődéből jött gyermekek fogadása közösen, konzultációk a gyermekek fejlődéséről, hospitálás óvodai és bölcsődei csoportban, közös gyermeknap a bölcsődei nagycsoporttal.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Egyeztetés a programokról közösen a gondozónőkkel (tartalom, hely, időkeret stb.).
- ❖ A programok megszervezése.

Iskolai látogatás a gyerekekkel

Célja a tanítókkal való ismerkedés, az iskolai életbe való betekintés.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ A látogatás megszervezése, a gyermekek felkészítése az iskolai látogatásra.

Közös gyermekprogramok az iskolával

Célja, partneri kapcsolat mélyítése az iskolába járó gyermekekkel és a felnőtt közösséggel.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Egyeztetés a programokról, események megszervezése a tanítókkal közösen.

Hospitálás az óvodában

Célja az óvodai életbe való betekintés, partneri kapcsolat működtetése a tanítókkal, kölcsönös együttműködés a sikeres iskolakezdés érdekében.

Az óvodapedagógus feladata

- ❖ Az óvodalátogatás megszervezése.

Óvoda-iskola átmenetet támogató szakmai együttműködés

Célja, egymás szakmai munkájának, az intézmény céljainak, feladatainak, nevelési-oktatási elveinek megismerése közös nevelési értekezleteken, továbbképzéseken, esetmegbeszéléseken. Közös programok alkalmával kapcsolatépítés az óvodapedagógusok és tanítók között (gyermek és szakmai).

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ A szakmai együttműködés formáinak tervezése, szervezése, felkészülés a programokra.

Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakmai-és szakszolgálati, kulturális intézményekkel

Az óvodai élet alatt a pedagógiai szakmai-és szakszolgálatok (speciális képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok, Pedagógiai Oktató Központ), a BÁRKA Kőbányai Humánszolgáltató Központ (orvos, védőnő, a Család és Gyermejkölési Szolgálat/Központ, a Kormányhivatal Gyámügyi Osztálya, a Gyermekek Átmenet Otthona) a gyermekek nevelését speciális szakismeretükkel segítik.

A közművelődési intézmények (színház, könyvtár, kiállítások) rendezvényeit a gyermekek érdeklődését, életkori sajátosságait figyelembe véve a szülők egyetértésével látogatjuk.

Lehetőségekhez mérten szakmai kapcsolatot alakítunk ki a külföldi magyar óvodákkal.

Az együttműködés hatékonyságának növelése érdekében, rendszeresen tájékozódunk partnereink igényéről és elégedettségéről, interjú és kérdőíves formában.

ÓVODAI ÉLET UTÁN

Iskolai látogatás

Célja a gyermekek iskolai fejlődésnek nyomon követése, a tapasztalatok elemzése, további feladatok meghatározása.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ Látogatás az első osztályosoknál és igény szerint a felsőbb osztályokban. Konzultáció a gyermekek teljesítményéről, tapasztalatok átadása a nevelőtestület tagjainak.
- ❖ A levont következtetések figyelembevétele a nevelőmunka tervezése, szervezése során.

III. PEDAGÓGIAI PROGRAM FELTÉTELRENDSZERE

III/1. Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételeink alakulását az eszköz-és felszerelési jegyzékben meghatározott alapfelszerelések, helyi sajátosságaink és pedagógiai célkitűzéseink határozzák meg.

Óvodánk területe és annak helységei adottak.

Az eddigi felújítások során lettek kialakítva a torna – logopédiai -és fejlesztőszobáink. A hiányzó helyiségek kialakítása (óvodatitkári, nevelőtestületi szoba, étkező) jelen helyzetben nem lehetséges, mivel az épület adottságai nem alkalmasak a bővítésre.

A helyiségek bútorzata, berendezési tárgyai, a tisztálkodási és egyéb felszerelések, a nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök a jegyzékben meghatározott mennyiségben állnak rendelkezésre.

Ezek folyamatos pótlása nélkülözhetetlen a természetes elhasználódás miatt.

Az óvodai alapeszközöket kiegészítve az egyéni fejlesztést szolgáló, valamint a sajátos nevelési igényből adódó speciális eszközök biztosításával valósítjuk meg helyi óvodai pedagógiai programunk cél - és feladat rendszerét.

- ❖ Mozgást fejlesztő eszközök tornateremben, csoportszobában, szabadban - egyensúlyérzék fejlesztés, szem – kéz – láb

koordinációfejlesztés, finommotorika, érzékelés-észlelés, téri tájékozódásfejlesztés.

- ❖ Nagyméretű tükör testséma fejlesztésére.
- ❖ Fejlesztő játékok részképesség fejlesztésére.
- ❖ Szerep és szimulációs játékok eszközei.
- ❖ Nyelvi- és kommunikációs nevelést szolgáló eszközök.
- ❖ Egyéb hagyományos óvodai játékok.

Az autista gyermekek fejlesztésének eszközei: különféle játékformák eszközei (mozgásos játékok, építő-és konstruáló játékok, szabályjátékok, barkácsolás) képek, kártyák, folyamatábrák, mindennapi életben használt eszközök.

III/2. Személyi feltételek

Óvodánk egész napos nyitvatartása alatt – 6⁰⁰ – 18⁰⁰ – rugalmas munkabeosztással, szakképzett óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel.

Nevelőmunkájukat segíti a szakirányú szakvégtettséggel rendelkező főállású fejlesztési feladatokkal megbízott óvodapedagógus továbbá óvodapszichológus, pedagógiai asszisztens, csoportos dajkák és technikai dolgozók.

Az autista, autisztikus gyermekek eredményes fejlesztéséhez **szükséges** a gyógypedagógiai ismeretekkel rendelkező óvodapedagógus alkalmazása, valamint a speciálisan képzett szakemberrel való szoros kapcsolattartás (**utazó gyógypedagógus**), aki az elsődleges fejlesztési irányok kijelölésében, a mindennapi, egyénre szabott fejlesztési feladatok megtervezésében, értékelésében nyújt segítséget.

Pedagógusok

9 fő - főiskolai végzettségű óvodapedagógus

1 fő - szakirányú szakképzettséggel rendelkező fejlesztési feladatokkal megbízott óvodapedagógus/fejlesztőpedagógus

0.5 fő óvodapszichológus

Nevelőmunkát segítő alkalmazottak

1 fő pedagógiai asszisztens

4 fő dajka

1 fő óvodatitkár

3 fő kiségitő – konyhai dolgozó, kerti munkás, takarító

A pedagógiai asszisztens az intézményben ellátja a felsőfokú végzettséget nem igénylő pedagógiai feladatokat, az óvodapedagógus irányítása mellett.

Valamennyi csoportban egy dajka dolgozik, így közvetlen részese a nevelési folyamatnak. A csoport nevelési elveit, céljait megismerve az óvodapedagógussal együttműködve részt vállal a nevelési feladatok megvalósításában, betartva a kompetencia határokat.

A csoportban dolgozó dajkákat ösztönözzük, támogatjuk a szakképzettség megszerzésére és az ebből adódó segítő szerepkörük betöltésére.

Speciális feladatokat ellátó utazó szakemberek

Logopédus – esetenként gyógypedagógus

Óvodai szociális segítő

Az óvoda dolgozóinak konkrét teendőit a személyre szabott munkaköri leírások tartalmazzák. Mindennapi tevékenységüket az óvoda dokumentumaiban lefektetett normák, elvek alapján végzik.

Az óvodapedagógusok váltott műszakban dolgoznak. A két óra átfedési időt a gyermekek között, gazdag játéktevékenységbe ágyazott élményszerzésre, megfigyelésekre, egyéni differenciált képességfejlesztésre fordítják.

A speciális feladatokat ellátó szakemberek az óvodavezetővel egyeztetett megállapodás értelmében végzik feladataikat. A szakvélemények értelmezésében, a fejlesztési feladatok tervezésében, megvalósításában együttműködnek az óvodapedagógusokkal. Tájékoztatják a szülőket a fejlesztés menetéről, eredményeiről az együttműködés lehetséges módjairól.

Kapcsolatot tartanak a szakszolgálatokkal és az ott dolgozó szakemberekkel.

A továbbképzések megszervezésének elveit, konkrét ütemezését óvodánk Továbbképzési Programja és az évenkénti beiskolázási terve tartalmazza.

Programunk sajátos arculatából adódóan az alábbi tartalmú továbbképzéseket támogatjuk

- ❖ Játék, drámajáték
- ❖ Egészséges életmód – mentálhigiéné
- ❖ Kommunikáció
- ❖ Egyéni differenciált bánásmód (sajátos nevelési igényű gyermekek)
- ❖ Személyiségfejlesztés
- ❖ Mozgásfejlesztés
- ❖ Gyógypedagógia
- ❖ Viselkedésrendezés (agresszió, konfliktus)
- ❖ Tehetséggondozás
- ❖ Kooperatív technikák
- ❖ Speciális igényből adódó módszertani képzések
- ❖ IKT eszközök használata a pedagógiai tevékenységben

III/3. Pedagógiai adatkezelés

Óvodai nevelésünk céljainak eléréséhez nélkülözhetetlen a pedagógiai tevékenység tudatos, célirányos megtervezése.

Tervezéskor számba vesszük feladatainkat, azokat időrendi sorrendbe állítjuk, meghatározzuk a végrehajtás módjait és feltételeit.

A sikeres tervezőmunka követelményei, elvei:

- ❖ Tudatosság
- ❖ Óvodapedagógus személyisége, képzettsége, módszertani kultúrája
- ❖ A nevelőmunkához szükséges óvodai dokumentumok ismerete (PP, SZMSZ, Házirend, intézményi munkaterv, gyermekcsoport fejlesztési tervei stb.)
- ❖ Az óvoda adottságainak ismerete
- ❖ A szülői háttér ismerete
- ❖ Az általános pszichológiai és pedagógiai alapelvek ismerete
  - Életkori és egyéni sajátosságok, szükségletek
  - Gyermekek fejlettsége
  - Előzetes élményeik, ismereteik, tapasztalataik
  - Nevelési célok
  - Környezetünk sajátosságai
  - Tárgyi feltételek
  - Évszakok körforgása
  - Ünnepek, aktualitások, hagyományok
  - Komplexitás, koncentráció
  - Egyszerűbbtől az összetettebb felé haladás
  - Lineáris bővülés, koncentrikus mélyülés

Pedagógiai dokumentációvezetés

Óvodavezető által vezetett dokumentumok:

- ❖ Felvételi előjegyzési napló
- ❖ Óvodai törzskönyv

Az óvodapedagógusok által vezetett dokumentumok:

- ❖ Felvételi és mulasztási napló
- ❖ Óvodai csoportnapló (a törvényi előírásoknak megfelelő tartalommal)
- ❖ Egyéni megfigyelési lapok (anamnézis lap)
- ❖ Egyéni fejlesztési tervek

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésének további dokumentumai:

- ❖ Szakszolgálatok szakvéleményei
- ❖ Egyéni fejlesztési tervek, foglalkozási napló, valamint az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs lap - egyéni fejlődési lap

Fejlesztési feladatokkal megbízott pedagógus által vezetett dokumentumok:

- ❖ Fejlesztési napló
- ❖ Megfigyelések, mérések
- ❖ Egyéni fejlesztési tervek
- ❖ Kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos dokumentációk

Az óvodapszichológus, logopédus, utazó gyógypedagógus saját nyilvántartást és fejlesztési tervet vezet a gyermekekről, amely alapja szoros együttműködésünknek.

IV. PEDAGÓGIAI PROGRAM EREDMÉNYESSÉGÉNEK VIZSGÁLATA

A megtervezett célok eléréséhez szükséges a fejlesztő folyamat eredményességének mérése, ellenőrzése, értékelése, a gyermek környezetének, fejlődési jellemzőinek, valamint az óvodapedagógus hatékonyságának nyomon követése.

A nevelőmunkánk ellenőrzésének, mérésének, értékelésének a célja:

- ✓ Óvodánk pedagógiai programjában megfogalmazott célok, alapelvek összevetése a tényleges nevelési gyakorlattal.
- ✓ Az elért eredmények, erősségek visszaigazolása, a feltárt hiányosságokra, problémákra megoldási javaslatok keresése.
- ✓ Nevelőtestületünk szakmai állapotának, módszertani kultúrájának fejlesztése, az egyének szakmai fejlődésének biztosítása.

Programunk eredményességének vizsgálatára elsősorban a nevelőtestület hivatott.

A mérések, ellenőrzések, értékelések területeit, gyakoriságát, módszereit az intézményi éves munkaterv tartalmazza.

Meggyőződésünk, hogy programunk igazi minősítői az óvodás gyermekek. Amennyiben biztosítjuk a nyugodt, szeretetteljes, elfogadó légkört az egésznapos tevékenység során, amennyiben jól érzi magát a gyermek a közösségünkben, amennyiben érvényesítjük az egyéni differenciált bánásmód elvét, az egyéni szükségleteknek megfelelően elősegítjük a fejlődést, akkor elmondhatjuk, hogy óvodánk eleget tett nevelési céljainak.

OVI INDULÓ

Mi vagyunk a Gyöngyikések,
erről szól dalunk,
sok nehézség ellenére
BOLDOGOK vagyunk.

Menjünk együtt óvodába,
gyere velünk már.
Gyöngyikében vidám napok
várnak Tereád!

Gyöngyike, Gyöngyike,
ez a világ közepe,
gyere ide, gyere hát,
legyen Tiéd a világ!

Gyöngyi virág,
Gyöngyi baba,
gyere hozzánk
az oviba!

Mi vagyunk a Gyöngyikések,
erről szól dalunk,
bárhová mész, gondolatban
Veled maradunk.

V. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A KŐBÁNYAI GYÖNGYIKE ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE:

2020. augusztus 24. – visszavonásig

TERVEZETT FELÜLVIZSGÁLAT IDŐPONTJA, A MÓDOSÍTÁS

INDOKAI ALAPJÁN:

A MÓDOSÍTÁS INDOKAI: Jogszabályi változás

Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Sikeres innováció eredményeinek beépítése

A nevelőtestület 2/3 többségi indítványára a felülvizsgálat során felmerült indokok alapján.

A KŐBÁNYAI GYÖNGYIKE ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM

NYILVÁNOSSÁGA:

A PROGRAM MEGTALÁLHATÓ: Az óvodavezető irodájában

Minden csoportban

A könyvtárban

Közoktatási Információs Iroda honlapján és az óvoda honlapján

VI. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK A KÖBÁNYAI GYÖNGYIKE ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMOT

Véleményezte:

Szülői Szervezet képviselője 2020. augusztus 24.

Elfogadta:

A nevelőtestület képviselőjében

2020. augusztus 24.

Jóváhagyta:

Mátyusné Szabó Beáta
Óvodavezető

A Pedagógiai Program módosítása többletkötelezettséget nem igényel a fenntartó részéről.

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely a IV/2020 (VIII.24) számú határozatával elfogadta a módosított Kőbányai Gyöngyike Óvoda Pedagógiai Programot, iktatószáma : I/188-2020
2. A szülői szervezet véleményét bemutató I/188-2020 iktatószámú jegyzőkönyv.
3. A Fenntartói döntés a Kőbányai Gyöngyike Pedagógiai Program jóváhagyásának egyetértéséről számú határozata, kelte 2020.08.24 intézményi iktatószáma I/188-2020

Budapest, 2020. augusztus 28.

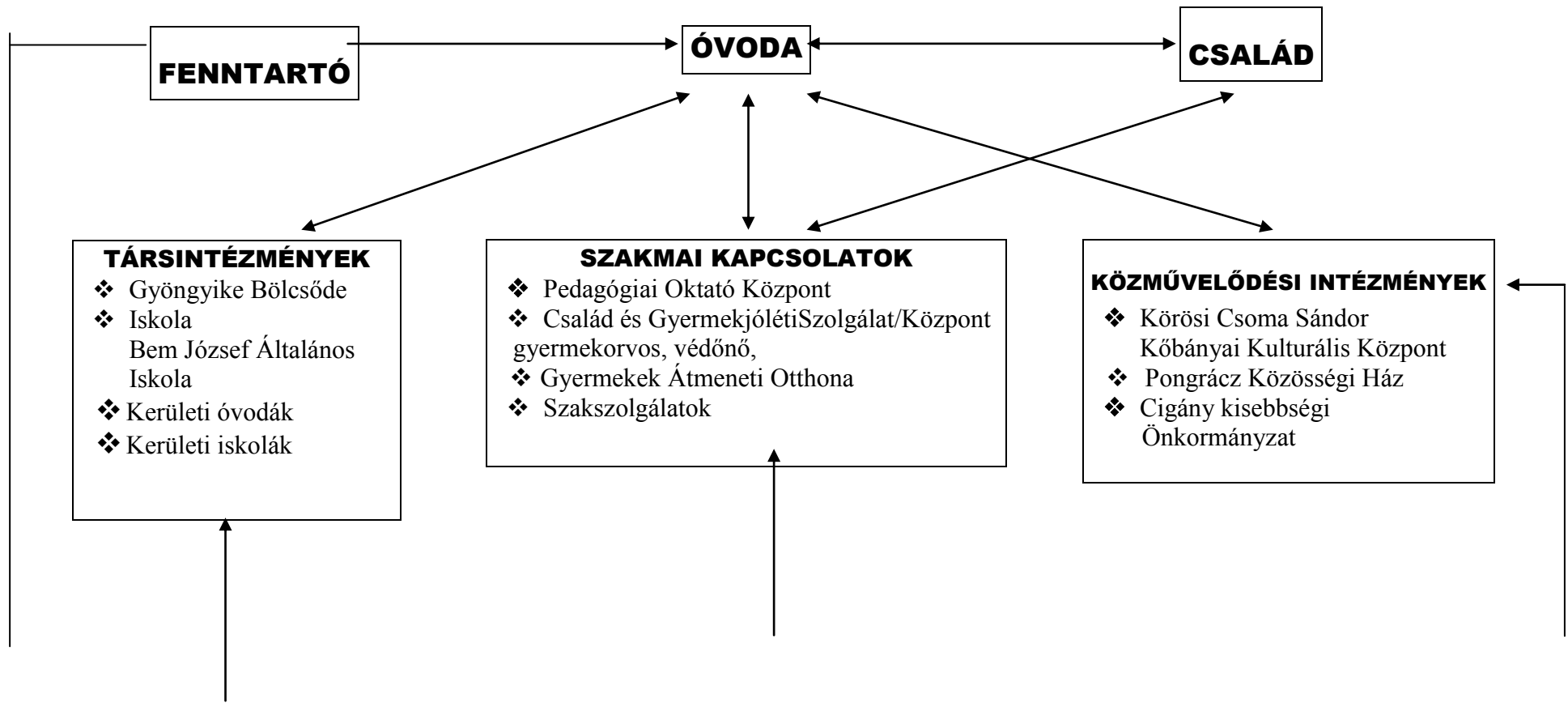

Mátyusné Szabó Beáta
Óvodavezető

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

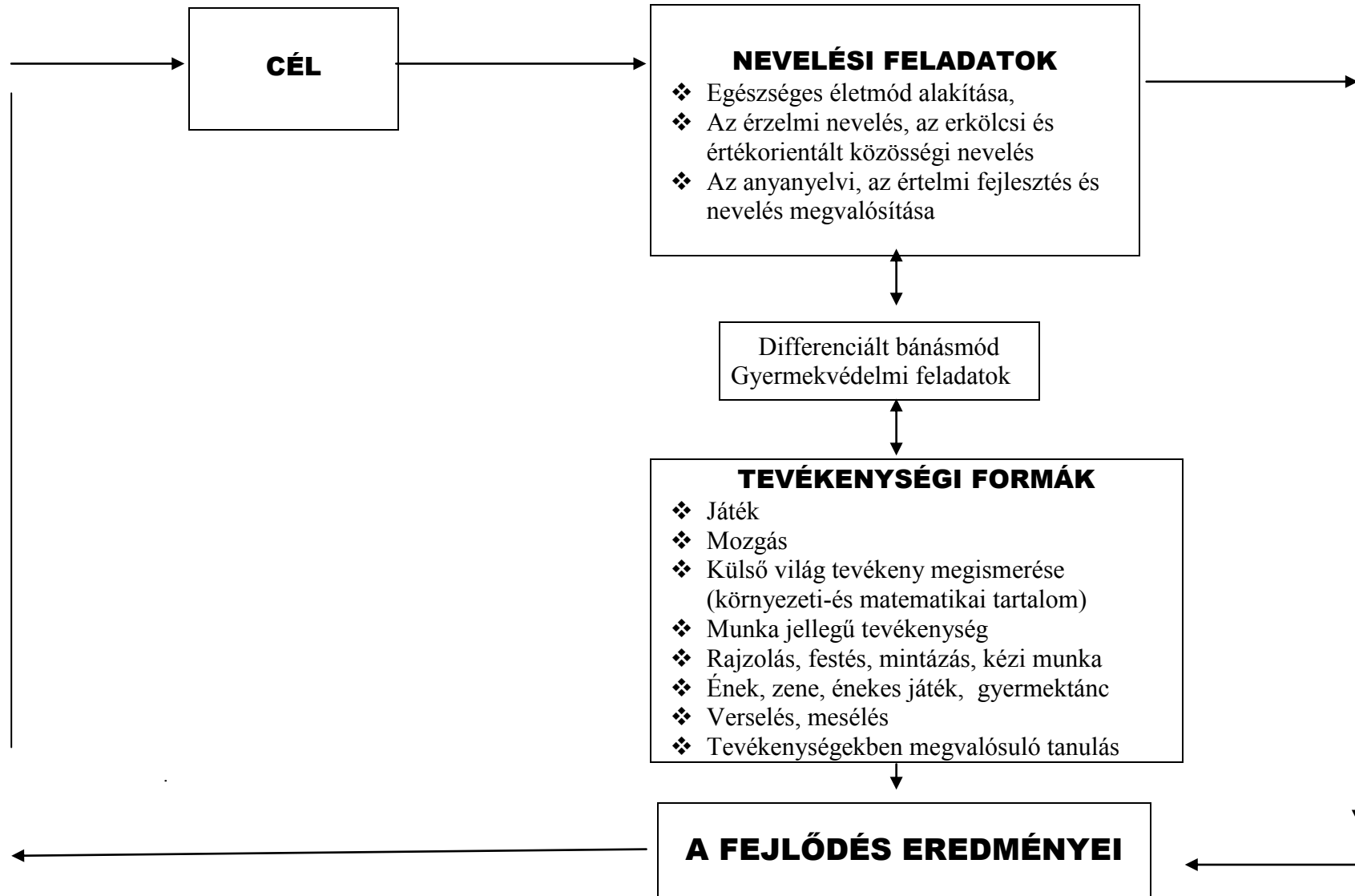
- ◆ 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- ◆ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról és annak módosításáról - 137/2018 (VII.25.) Kormányrendelet
- ◆ 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- ◆ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ◆ 32/2012. (X.8.) EMMI rendelete a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- ◆ 229/2012. (VIII.28) Korm.rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- ◆ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- ◆ 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- ◆ 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- ◆ Kőbányai Helyi Esélyegyenlőségi Program 2018.

ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE (1. táblázat)

ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

(2. táblázat)

VII. MELLÉKLETEK

1. Melléklet
A GYÖNGYIKE ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES
FUNKCIONÁLIS ESZKÖZÖK LISTÁJA

ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉG FORMÁI	Funkcionális eszközök
JÁTÉK	szerepjáték eszközei, babszobai-konyhai játékok, kellékek, mozgásos-értelmi képességfejlesztő és-szabályjátékok, építőjátékok (fa, fém)- és konstruáló játékok, járművek, állatok, közlekedési játékok, logikai játékok stb.
MOZGÁS	labdák, kendők masszírozó henger, bot, babzsák, karika, Wesco téglá, egyensúlyozó eszközök, Ayres terápiás eszközök tappancsok, szőnyegek stb.
KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMÉRÉSE	képek az anyanyelvhez, emberek- növények-állatok világa, kártya sorozatok, képességfejlesztő játékok, nagyító, feladatlapok, mérleg, Mini matt készlet, természettudományi könyvek, Világunk hangjai, albumok, Logiko, fényképező, földgömb, mérésekhez-, kísérletezésekhez szükséges eszközök, Okos kocka, laptop, projektor stb.
MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉG	önkiszolgáláshoz szükséges eszközök, gyermek méretű eszközök kerti munkához, takarításhoz, kések, tálak vágóeszközök, kosarak, ládák ültetéshez, stb.
RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	hulladék anyagok (fa, fém, textil, fonal, bőr) gyapjú, papírok, kartonok, olló, ecset, festékek, gyöngyök, gyurma, gipsz, agyag, ceruzák, filcek, kréták stb.
ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	ritmus és dallamjátszó hangszerek gyermekeknek, felnőtteknek, CD lejátszó, kazetták, kellékek (fejdísz, kendők, szoknyák), laptop, hangfal stb.
VERSELÉS, MESÉLÉS	könyvek felnőtteknek, gyerekeknek, leporellók, mesepárna, tarisznya, bábparaván, bábok (ujj és kesztyű), dramatizálás kellékei, diavetítő+diafilmek, stb.

2. MELLÉKLET SZAKMAI ETIKAI KÓDEX

A kódex célja:

A kódexben rögzített szakmai közmegegyezésen alapuló szabályok elfogadása, valamint a velük való azonosulás erősítse a pedagógus szakma belső összetartozását, s ez által társadalmi megbecsültségét. Nyújtson igazodási pontokat olyan helyzetekben, melyek nem szabályozhatók pusztán jogi eszközökkel.

I. Az óvodapedagógus személyisége

- ❖ *Az óvodapedagógus alkotó értelmiség.*
- ❖ Természetes igénye, életformája az állandó tanulás, a környezet és társadalom életének alakításában való alkotó részvétel.
- ❖ Életvitele és erkölcsössége – saját egyénisége vállalása és megmutatása mellett - szerepéhez méltó.
- ❖ Beszéde mindig kulturált.
- ❖ *Az óvodapedagógus képes hatni személyiségével a gyermekekre.* Rendelkezik a következő személyiségjegyekkel: emberszeretet, lelkiismeretesség, türelem, empátia, különbözőség elfogadása, áldozatkészség, önismeret, önkontroll, felelősségvállalás.
- ❖ *Az óvodapedagógus gyermekcsoportjának vezetője.* Mint vezetőre jellemző a döntésképeség, a kreativitás, a határozottság, a rugalmasság, a nyíltság, a tudatosság, a szervezőkészség, az igazságérzet.
- ❖ Pályája során harcol az elszürkülés, az üres rutinból végzett munka ellen. Ezért *állandó önképzéssel* gyarapítja tudását. Az önképzés nem helyettesíti a *szervezett továbbképzést*, a munkaközösségben való részvételt.
- ❖ Igényli munkája ellenőrzését, értékelését. Elsősorban önmagát ellenőrzi, és saját munkáját értékeli. Valamennyi kritikus nevelési helyzetben legelső jogos kérdése: „Én hol hibáztam?”.

II. A nevelőtársakkal való kapcsolat

- ❖ A nevelőtestület együtt hat a gyermekekre. Ők és szüleik az óvodáról, mint a nevelők együtteséről alkotnak véleményt.
- ❖ A nevelőtestület tagjai az óvoda által közvetített nevelési elveket érvényesítik munkájuk során, így sokszorozzák meg az egyes óvodapedagógus nevelői hatását.
- ❖ A nevelőtársak iránti *emberi és szakmai figyelem* nélkülözhetetlen alapvető etikai követelmény. A munkakapcsolatot együttműködő, érdeklődő, őszinte, tiszteletteljes viszonyulás jellemzi. A nevelőtestület tagjai egymás szakmai észrevételeit nyitottan fogadják, akár elismerők, akár kritikusak. Töreksenek megosztani egymással szakmai tapasztalataikat, eredményeiket, információikat.
- ❖ A nevelőtestület tagjai *tisztelik, megbecsülik* a nem pedagógus munkakörben dolgozókat és munkájukat, ezt közvetítik a gyermekek felé is.

- ❖ A nevelőközösség minden tagja jelen van és közreműködik az értekezleteken, a valamennyi gyermekcsoportot érintő óvodai eseményeken. Részt vesz a döntésekben, óvodai szintű feladatokat vállal képességeihez, szakértelméhez mérten, de arányosan.
- ❖ A nevelőközösség figyelmesen, gondoskodással fogadja az új munkatársakat – *különös tekintettel a pályakezdőkre* – kezdeményezik, segítik a sikeres beilleszkedést.
- ❖ A más nevelési – oktatási szakemberrel való kapcsolatot a *tárgyilagosság, szakmai őszinteség, kölcsönös bizalom* jellemzi. (iskolai pedagógusok, logopédus, pszichológus, fenntartó munkatársai, hitoktatók, szaktanácsadó, szakértő, stb.).
- ❖ A nevelőközösség tagjai *kiállnak egymásért* a szülők és a külvilág előtt mindaddig, amíg a másik szakmai vagy etikai hibája be nem bizonyosodik. *Valamennyien az intézmény és a szakma jó hírének öregbítésére törekszenek.*

A gyermekkel való kapcsolat, nevelésükben érvényesítendő közös elvek

- ❖ Az óvodapedagógus kötelességének tekinti, hogy minden gyermek *személyiségét, emberi méltóságát tiszteletben tartja.*
- ❖ Nevelői magatartása a gyermekek felé melegséget sugárzó, elfogadó.
- ❖ Nevelőmunkáját a *nevelőtestület által képviselt elvek, és értékek* alapján végzi, élve a módszertani szabadság lehetőségével.
- ❖ Megértő, segítő, támogató magatartást tanúsít a magatartási problémával, beilleszkedési nehézséggel, megismerési funkció zavarral küzdő, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési szükségletű gyermekekkel.
- ❖ A gyermek életterének, körülményeinek alaposabb ismerete nélkül nem alkot véleményt. Probléma esetén tapintatosan, de őszintén tájékoztatja a szülőket. Ha szükséges, keresi és fenntartja a kapcsolatot más szakemberekkel a gyermek érdekében. A gyermekek egymás közötti kapcsolatában is elősegíti a „másság” elfogadását, együttérzésre, segítőkészségre, figyelmességre, együttműködésre nevel. Minden tőle telhetőt megtesz a gyermekek személyiségének fejlesztése érdekében.
- ❖ Az iskolai élethez szükséges magatartásformák, testi, lelki, szociális képességek alakítását az *óvodai nevelés folyamatában valósítja meg.* Kerüli a tanulás megszervezésének iskolás elemeit. Az óvodai tanulás formáit, időkereteit a gyermekek életkorához, szükségleteihez, fejlettségéhez mérten választja meg. A gyermekről és családi körülményeiről szerzett *információkat titokban tartja.* Információkat csak a gyermek érdekében adhat tovább olyan személynek, aki ezeknek birtokában várhatóan eredményesebben tud majd cselekedni a gyermek érdekében (Adatvédelmi és kezelési szabályzat).
- ❖ A gyermekek részére kezdeményezett szolgáltatások szervezésekor az óvodavezető és óvodapedagógusok figyelembe veszik a gyermekek életkorát, szükségleteit, és a szülők igényeit. *Előnyben részesítik azokat a szolgáltatásokat, melyek illeszkednek az óvoda nevelési céljaihoz.*

III. Kapcsolat a szülőkkel

- ❖ Az óvoda tiszteletben tartja és elfogadja a *család elsődleges nevelő hatását*.
- ❖ A szülők és óvodapedagógusok *egyenrangú nevelőpartneri kapcsolatban állnak*, kivéve a pedagógiai kompetencia területét, ahol szaktudása alapján az óvodapedagógus vezető szerepe érvényesül.
- ❖ A szülőkhöz fűződő kapcsolat alapja a *kölcsönös tisztelet és megbecsülés*.
- ❖ Az óvodapedagógus a szülői értekezleteken *nem nyilvánít véleményt az egyes gyermekekről*. Ezeket, az alkalmakat használja fel, hogy minél szélesebb körű tájékoztatást nyújtson az óvoda életéről, az egész csoportot és a közös feladatokat érintő kérdésekről.
- ❖ Az óvodába lépés pillanatától *folyamatos, teljes körű, reális szakmailag megalapozott tájékoztatást nyújt* a szülőknek gyermekük fejlődéséről. Az óvodai nevelés kezdetén megismerteti a szülőket azokkal a fejlődési mutatókkal, melyek alkalmassá teszik a gyermeket az iskolai élet megkezdésére. Segítséget nyújt a gyermek számára legmegfelelőbb iskola megválasztásában.
- ❖ Az óvoda, nevelési programjának elkészítésekor, módosításakor figyelembe veszi a szülők igényeit, azokat a gyermekek egészséges testi és lelki fejlődését szem előtt tartva valósítja meg.
- ❖ Az óvodapedagógus a különféle célú pénzgyűjtések iránti igényeknek ellenáll.
- ❖ A szülők munkáját saját céljaira nem veszi igénybe.

3. MELLÉKLET

BIZTONSÁGOS ÓVODAI PROGRAM

Célunk a gyermekek védelme, óvása érdekében a balesetmentes feltételek megteremtésén túl, olyan ismeretek, az élet és a környezet védelmét szolgáló magatartási formák elsajátítása, melyek hozzájárulnak a gyermekek egészségének védelméhez és az őket körülvevő külső világ tevékeny megismeréséhez, a biztonságos életvitel szokásainak alakításához.

Az óvodavezető feladatai

1. A nevelőmunkához szükséges egészséges és biztonságos feltételek megteremtése

1.1. Személyi feltételek

A szükséges személyi ellátottság mindenkor biztosítása (munkaköri leírások, munkaszervezés).

1.2. Tárgyi feltételek

Épület, épülettartozékok, berendezési tárgyak, eszközök, felszerelések, biztonsági előírásoknak megfelelő biztosítása, meglétük és állapotuk folyamatos ellenőrzése.

2. A spontán és tervezett ellenőrzések során (napi és csoport ellenőrzések, dokumentáció-vezetés) kiemelt figyelem fordítása a „Biztonságos óvoda” szabályzatában rögzített elvárások megtartására.

3. Intézkedések kezdeményezése a veszélyforrások megszüntetése érdekében.

Technikai személyzet feladatai

1. A környezet higiéniájának biztosítása (rend, tisztaság, biztonságos környezet).
2. Az óvoda környezetének, tárgyi eszközeinek állag ellenőrzése.
3. Veszélyforrások megszüntetése, szükség esetén jelzése.
4. Eszközök előkészítésében való részvétel.
5. Egyes tevékenységekkel kapcsolatos szokások, szabályok elsajátíttatásához segítségnyújtás.
6. Felkínált gyermeki tevékenységekhez aktív jelenlétével segítségnyújtás óvodapedagógusi igény szerint (kerti munkák, kirándulások, óvodán kívüli tevékenységek, agyagozás, stb.).

Az óvodapedagógus feladatai

1. A tevékenységek biztonságos megszervezéséhez szükséges feltételek biztosítása:
  - a. balesetmentes eszközök
  - b. megfelelő hely és idő
2. A feltételek meglétének folyamatos ellenőrzése.
3. Intézkedések kezdeményezése a baleseti források megszüntetése érdekében.
4. A tevékenységekkel kapcsolatos szokás-szabályok megtervezése.
5. A feladatok és együttműködési formák megbeszélése a technikai személyzettel.
6. Szokás-szabályok elsajátíttatása.
7. Balesetvédelmi oktatás megtartása és dokumentálása.
8. A gyermekek tevékenységeinek folyamatos megfigyelése, ellenőrzése, értékelése.
9. Az értékelésből adódó további feladatok meghatározása.

**A GYERMEKI TEVÉKENYSÉGEKHEZ KAPCSOLÓDÓ
VESZÉLYFORRÁSOK ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ ISMERETEK TARTALMA
A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ HELYES MAGATARTÁSI FORMÁK**

Gyermeki tevékenységek	Veszélyforrások	Elsajátítandó ismeret tartalma	Meggyőződés az ismeretek elsajátításáról, módszerek, dokumentálás
1. Egészséges életmód alakítása Táplálkozás	Szűrő, vágó eszközök, törött, csorba edény. Ételek hőfoka.	Evőeszközök helyes használata. Edényekkel való megfelelő bánásmód. Kulturált étkezés szokásrendje.	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon.
Mozgás a teremben és a tornaszobában	Összeütközések. Eszközhasználat. Bútorok, éles sarkok, székek feldőlése. Burkolat.	Eszközhasználat szabályai. Mozgásos tevékenység alatti viselkedési szokások, szabályok.	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon.
Mozgás az udvaron/ szabadban	Lépcsőhasználat. Eszközök használata. Kerítés, kapu. Időjárás, hőmérséklet. Vizes burkolatok. Nedves eszközök. Udvari eszközök használata.	Az épületből történő kijutás és az udvari közlekedés szabályai. Medence, zuhanyzó használatának szabályai. Nedves felületeken való óvatos mozgás. Udvari eszközök használatának szabályai, módja, formái.	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon.
2. Játék	Szerepjáték kellékek (sál, zsinórok, nyaklánc, kutyapóráz stb.). Apró játékeszközök.	A játékeszközök használatának szabályai. A játékok közbeni viselkedés szabályai. Speciális területek külön szabályai.	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon.

	<p>Játékterület átrendezése. barkácsolás, rajzolás, festés, egyéb vizuális tevékenységek eszközei (olló, tű, kalapács, ár, fűrész, hurka-pálca, papír széle stb.).</p> <p>Különleges technikák anyagai (hőforrás stb.)</p> <p>Elektromos berendezések (aszalógép, gyümölcs, centrifuga, teafőző stb.).</p>	<p>Eszközők használatának helye, szabályai.</p> <p>Megfelelő létszámban történő részvétel elfogadása (különleges technikák esetében).</p> <p>Helyes és célszerű eszközhasználat.</p>	
3. Munka jellegű tevékenység	A tevékenység eszközei.	Eszközhasználat elsajátítása, szabályok megtanulása.	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon.
4. Tanulás	<p>Tűz keletkezett az óvoda területén.</p> <p>Tűzvédelemmel kapcsolatos tudnivalók.</p> <p>Az alkohol, a cigaretta, a gyógyszerek és a drogok.</p>	<p>Mit teszünk, ha meghalljuk a tűzriadó hangját?</p> <p>Tűzvédelmi gyakorlat évente.</p> <p>Külső világ tevékeny megismerésére nevelésben az egészség, betegség téma feldolgozásnál.</p>	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon.
5. Óvodán kívül szervezett tevékenységek Úszás	<p>Gyalogos közlekedés.</p> <p>Tömegközlekedés.</p> <p>Külön busz.</p> <p>Vizes burkolatok.</p> <p>Hajszárító.</p> <p>Papucsok.</p> <p>Vízben tartózkodás.</p>	<p>Közlekedési szabályok elsajátítása az adott rendszer szerint.</p> <p>Uszodán belüli közlekedés, eszközhasználat szabályai.</p> <p>A víz veszélyeiről való ismeret.</p> <p>Viselkedési szabályok a medencében.</p>	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon.

Séta	Gyalogos közlekedés. Kutyák Nem karbantartott járda.	Gyalogos közlekedés szabályainak betartása. Figyelem a lehetséges veszélyforrásokra.	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon
Kirándulás	Az előzőeken kívül: elveszés, eltévedés.	Mit tegyek, ha elvesztem? Ismeretek váratlan helyzetekre.	Megfigyelés, mérés dokumentálása a csoportnaplóban és az egyéni megfigyelési lapon.

4. MELÉKLET

Kőbányai Gyöngyike Óvoda Tehetséggondozó Programja

**KŐBÁNYAI GYÖNGYIKE ÓVODA
BUDAPEST
SALGÓTARJÁNI ÚT 47.
1101**

Célunk: a gyermek folyamatos megfigyelésével a tehetségre utaló jelek felismerésével, az erős oldalak támogatásával és a gyengeségek fejlesztésével a gyermekek kiemelkedő képességeinek, kulcskompetenciáinak erősítése, változatos, gazdag tevékenységi rendszer keretében.

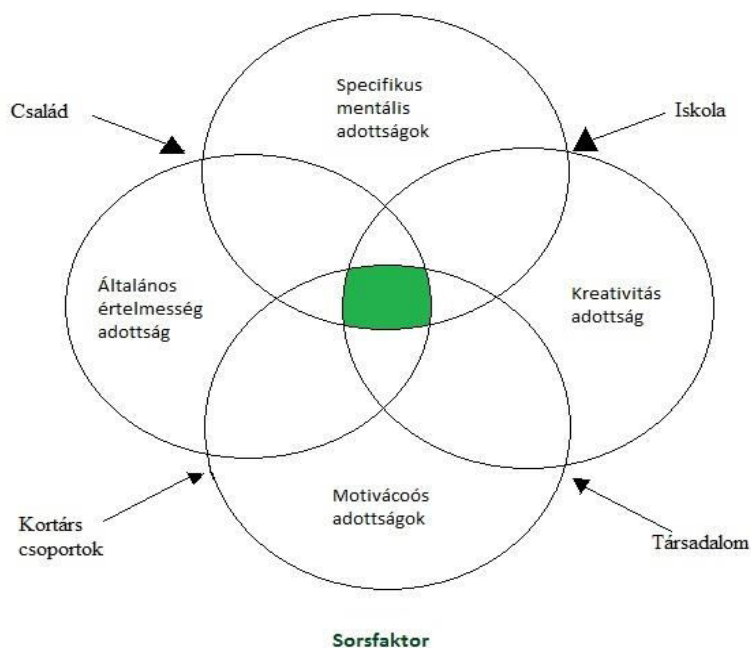
A tehetség meghatározása:

A tehetség az átlagostól eltérő, egy vagy több területen kiemelkedő képesség, amely a veleszületett adottságokra épül és hosszas gyakorlás és céltudatos fejlesztés hatására, bontakozik ki.

Az óvodáskort a tehetséggondozás szempontjából alapozó szakasznak tekintjük. Nem beszélhetünk tehetségekről, csak tehetségre utaló jegyekről, tulajdonságokról, kivételes képességekről. Ebben az életszakaszban az érzelmi alapok lerakása és a lehetőségek biztosítása a feladatunk.

Tehetség modell:

Nevelő közösségünk a Czeizel féle 2*4+1 faktoros modellel tud azonosulni, mert az egyéni személyiség jegyek mellett a társas környezeti faktorok is megjelennek, amelyek jelentősen befolyásolja gyermekeink képességfejlődését.

I. Helyzetelemzés

Óvodánk Budapesten, a Pongrácz telepen egy közel 100 éves épületben üzemel, ahová generációk járnak. A családok szerkezete, életvitele anyagi helyzete, speciális etnikulturális háttere és értékrendje hátrányosan befolyásolja a gyermekek egészséges személyiség fejlődését.

A kerület óvodái közül intézményünkben a legmagasabb a hátrányos-, halmozottan hátrányos - és veszélyhelyzetben élő gyermekek létszáma.

Az óvoda épületében, esztétikusan berendezett csoportszoba, tornaszoba, fejlesztő szoba, könyvtár, egyéni foglalkoztató várja a gyermekeket.

Az udvarunk adottságai miatt (méret) a szabadban való változatos tevékenykedtetéshez korlátozottak a feltételek.

Tárgyi feltételeink, játékeszközeink gazdagsága lehetővé teszi az ide járó gyermekek játék és mozgás útján történő sokoldalú személyiségfejlesztését, melyek, segíti az átlagtól eltérő, kiemelkedő, valamint az alulteljesítő gyermekekben bujkáló képességek felszínre hozatalát.

Törekszünk a tárgyi felszereltségünk és eszközeink bővítésére, a gyermekek érdeklődési körének, kiemelkedő intellektuális igényeinek megfelelően, valamint a gazdagító programok ismeretében. (pályázatok, beszerzések).

Óvodapedagógusaink inkluzív szemléletmóddal rendelkeznek, természetesnek tekintik az eltérő, és speciális képességekkel rendelkező gyermekek fejlesztését, támogatását.

Testületünk tagjai Géniusz-képzésekben vettek részt, illetve folyamatosan bővítik ismereteiket annak érdekében, hogy az elvárásoknak megfeleljenek. Intézményi továbbképzés keretein belül adják át ismereteiket, tapasztalatikat egymásnak és az óvodába lépő új kollegáknak.

Folyamatosan keresik azokat a továbbképzéseket, amelyek az elméleti alapokon túl a jó gyakorlat megismerésére és megvalósítására nyújtanak segítséget.

A tehetséggondozás alap feltétele a tehetséges gyermek jellemzőinek és igényeinek megismerése.

II/1. A tehetséggondozás feladatai

1.1 Általános és speciális képességek fejlesztése

- intellektuális képességek (logikus gondolkodás, értelmi képességek)
- művészeti képességek (zene, rajz, kézimunka)
- pszichomotoros képességek (mozgás)
- szociális képességek
- azonosítás
- erős és gyenge oldal fejlesztése
- sokféle lehetőség biztosítása
- élményszerző programok szervezése
- elfogadó, biztonságos légkör megteremtése

1. 2 A tehetségre utaló jelek

A tehetséges gyerek másképp játszik, mást csinál, mint társai:

- kíváncsi, érdeklődő
- logikusan gondolkodik, ok-okozati viszonyokat jól használ
- élénk a képzelete
- kérdései szokatlanok, szókincse gazdag
- kreatív, színes a fantáziája
- ismeretlen helyzetben feltalálja magát
- eredeti gondolatai, észrevételei vannak
- elmélyülten tevékenykedik (szabadidő, kezdeményezett tevékenységek)
- emlékezete jó
- kritikus másokkal és önmagával szemben is
- ismeretei valamely területen kiemelkedő
- általában kicsi alvásigényű

III. Azonosítás

A kerületileg elfogadott tehetségsszűrő-beválogató program szerint történik.

Az azonosítás az óvodai fejlődési lapokon rögzített megfigyelések, különböző tulajdonságlisták (általános, speciális) és komplex helyzetek alapján kiszűrt gyermekek, illetve a szülői vélemények, valamint az óvodában alkalmazott egyéb mérések felhasználásával történik

III/1. Tehetségazonosítás módszerei, eszközei

III/1.1. A tehetségazonosítás óvodai pedagógiai módszerei, eszközei

Korcsoport/ Életkor	Tehetség terület	Módszer	Eszköz	Mérést végző	Dokumentum
Első év elejétől a második év első félévéig	általános és speciális képességek	megfigyelés	az óvodai fejlődést nyomon követő dokumentáció, kiegészítve a gyermek erősségeiről tett megfigyelésekkel	óvodapedagógus	fejlődést nyomon- követő dokumentum, a csoport „tehetség- térképe”
Második év második félévtől óvodáskor végéig, minimum félénként	általános és speciális képességek	megfigyelés tulajdonság lista alapján, vagy megfigyelés komplex helyzetekben vagy gazdagító tevékenységek ben	Tulajdonság listák komplex helyzetek gazdagító tevékenységek	óvodapedagógus óvodavezető, fejlesztőpedagógus pszichológus, logopédus, dajka pedagógiai asszisztens	fejlődést nyomon- követő dokumentum
Második óvodai év		szülők megkérdezése gyermekük erős és gyenge oldaláról,	kérdőív, vagy interjúkérdés	óvodapedagógus	szülők írásos, vagy szóbeli jellemezése a gyermekről
Harmadik óvodai év		célzott beszélgetés a gyerekekkel, „Miben tartja magát legügyesebb- nek?”		óvodapedagógus	óvodapedagógusi feljegyzése
Második és/vagy harmadik óvodai év	szociális képességek, kapcsolatok	szociometria	az óvodában szokásos módon	óvodapedagógus	kapcsolati háló
Második év vége,	motoros, vizuo- perceptuo- motoros nyelvi	MSSST vizsgálat	MSSST teszt	fejlesztő pedagógus, óvoda pszichológus	kiértékelt tesztek

III/1. 2 Tehetségazonosítás folyamata

Időpont	Feladat	Folyamatirányító	Közreműködő szakemberek/kollégák
Első pedagógiai témájú szülői értekezlet	Szülők tájékoztatása az intézményi tehetséggondozó programról, a szűrésekről, beleegyező nyilatkozatok kérése.	óvodavezető	óvodapedagógusok óvodapszichológus
Első és második óvodai év	Kiemelkedő általános és speciális képességek megfigyelése, rögzítése a fejlődési lapokban.	a csoport óvodapedagógusai	óvodapedagógusok
Második év második félévtől óvodáskor végéig, minimum félévenként	Általános és speciális kimagasló képességek rögzítése a tulajdonságlista, és megfigyelések alapján.	a csoport óvodapedagógusai	óvodavezető, fejlesztőpedagógus, logopédus, dajka, szülők, pedagógiai asszisztens, óvodapszichológus
Második és/vagy harmadik óvodai év	Szülők megkérdezése gyermekük erős és gyenge oldaláról.	a csoport óvodapedagógusai	szülők
Harmadik óvodai év	Célzott beszélgetés a gyerekekkel.	a csoport óvodapedagógusai	
Az óvodáskor összes éve alatt	Erősségekre építő képesség- és személyiségfejlesztés az óvodai élet változatos tevékenységtárházával, az óvoda speciális tehetség programjaival.	óvodavezető	fejlesztőpedagógus, óvodapszichológus, logopédus, dajka, szülők, pedagógiai asszisztens
	Szülők tájékoztatása a gyermekek kiemelkedő képességeiről.	a csoport óvodapedagógusai	fejlesztőpedagógus, óvodapszichológus
Második év vége,	MSSST mérés alapján a kimagasló rész-, vagy általános képességek rögzítése.	fejlesztőpedagógus	csoport óvodapedagógusai, óvodapszichológus
	A pedagógiai megfigyelések és az MSSST eredményeinek összevetése,	a csoport óvodapedagógusai	óvodapszichológus fejlesztőpedagógus

	konzultáció.		
	Részképesség tesztek felvétele a korábbi megfigyelések alapján pedagógusok és pszichológusok által egyaránt kimagasló képességeket mutató gyermekek esetében.	óvodapszichológus/óvodapedagógusok	csoport óvodapedagógusai
	Konzultáció: egyéni fejlesztési programok megtervezése, otthoni gazdagító lehetőségek.	a csoport óvodapedagógusai	óvodapszichológus fejlesztőpedagógus, logopédus, dajka, szülők, pedagógiai asszisztens
Harmadik, óvodai év	A kiemelkedő speciális képességet mutató gyermekek esetében programszerű egyéni fejlesztés, óvodán kívüli lehetőségek keresése, pl. rajzpályázat, sportverseny stb.	a csoport óvodapedagógusai	óvodapszichológus fejlesztőpedagógus, logopédus, dajka, szülők, pedagógiai asszisztens
Utolsó óvodai év vége	Az óvodai tehetségszűrésekről, és fejlesztésekről készült adatbázis (tehetségútlevél) átadása a tanítóknak.	nagycsoportos óvodapedagógusok	tanítók

IV. Tehetség gondozási rendszerünk kialakítása

IV/1. A tehetség gondozás szervezeti keretei:

- csoporton belül – integráltan történik
- műhelyekben (5-7 éves korosztály)
- Mikrocsoportban (fejlesztő szakember, óvodapszichológus segítségével)

IV/2. A tevékenység módszerei:

- gazdagítás csoporton belüli és kívüli élmények adásával
- gazdagítás, dúsítás csoportban folyamatos lehetőség mélység, tartalom, tempó feldolgozási képesség)
- gazdagítás mikrocsoportban (lásd fejlesztő óvodapedagógus feladatainál)
- gazdagítás műhelyben

IV/3. Csoporton belüli tehetség gondozás

Az óvodai nevelési rendszerünk a gyermekek legfontosabb tevékenységére, a játékra és a mozgásra épül. A gyermekek napirendjében a legtöbb időt e két tevékenységi forma tölti ki. Ezen tevékenységek által élményeik újraélednek és fejlődnek érzelmi életük, kreativitásuk, társas kapcsolatuk és az egész személyiségük. Az óvodapedagógusok által szervezett tevékenységek megvalósítása közül a játékból indított, játékba ágyazott formákat tartjuk a legeredményesebbnek. Változatos tevékenységi formák biztosításával, problémaszituációk felvetésével, gazdag fejlesztő eszközök megválasztásával, felkínálásával érjük el az egyéni képességek szerinti differenciálást, fejlesztést.

A csoportszobákban kialakított „Okosodó sarok” folyamatos lehetőséget biztosít a gyermekek érdeklődési körének, tudásvágyának, kíváncsiságának megfelelő játékeszközök kiválasztására, melyet az óvodapedagógusok a gyermekcsoport aktuális érdeklődési körének megfelelően bővít. Pl. nagyító, földgömb, mikroszkóp, ismeretterjesztő albumok, könyvek, térképek. Minden olyan játékeszköz használatát lehetővé tesszük, amely a gyermekek képességkibontakoztatását lehetővé teszi, illetve elősegíti a csoporton belüli gazdagító programok színesebbé tételét, megvalósítását.

Az évszakok köré épített 3 hetes komplex tervezési metodikánk, tág lehetőséget biztosít egy – egy témában való elmélyülésre, amely a felzárkóztatástól a tehetség gondozásig minden gyermek számára egyéni képességeihez igazodva lehetőséget teremt a képességei maximális kibontakoztatására.

IV/ 4. Az intézményi tehetséggondozói műhelyek kialakításának alapelvei:

- a gyermekek érdeklődési körüknek megfelelően kerülnek be a műhelyekbe
- a gyermekek érdeklődési körének megfelelő változatos tevékenységek szervezése
- a játék és játékoság elsődleges szerepének biztosítása
- folyamatos motiváció megteremtése és fenntartása
- együttes tevékenység munkaszervezés során
- a tapasztalat, a tevékenység a fontos nem a teljesítmény
- egy-egy műhelyben maximum 15 fő vehet részt

IV/4.1. A műhelyek működési elvei:

- műhelyfoglalkozásokat 5-7 éves gyermekek részére szervezünk!(a tehetséges gyermekek érdeklődési körének, illetve az óvodapedagógusok és felkészültségének függvényében)
- a gyűjtőmunkában minden csoport részt vesz
- a műhelyvezetők és segítőinek kiválasztása a nevelő közösség egyetértésével történik
- az éves tevékenységi terv elkészítése az óvodapedagógusok ötletei alapján műhelyvezető és segítőjének feladata
- októbertől 15 - május 15 heti rendszerességgel szervezzük a műhely foglalkozásokat a délelőtti vagy délutáni órákban
- minden óvodapedagógus és dajka részt vesz a műhelyek működtetésében, a szervezési feladatok ellátásában
- biztosítjuk a műhelyek közötti átjárhatóságot
- a műhelymunkákban nem résztvevő gyermekeknek mozgásos játékot biztosítunk a tornateremben vagy a szabadban
- az elkészült munkákból kiállítás szervezése
- az óvodai közös ünnepek színesítése a gyermekek zenei táncművészetével

IV/4. 2. Zenei Tehetséggondozói műhely

Célunk:

- zenei alkotóképesség kibontakoztatása
- a gyermekek mozgásformáinak gazdagítása az énekes, táncos gyermekjátékokkal
- együttműködés segítése
- zenével, a mozgással emocionális és intellektuális élmény biztosítása

IV/ 4. 3. „Ügyes kezek” Kreatív Tehetséggondozói műhely/ Gazdagító csoport célja:

- vizuális önkifejező-készség gazdagítása
- változatos technikákkal való ismerkedés, alkotás
- együttműködés segítése
- vizuális fantázia és kreativitás fejlesztése
- a gyermekek tér – szín - forma képzetének gazdagítása

IV/4.4. „Észforgató” Logikus gondolkodást fejlesztő Tehetséggondozói műhely célja: (jelenleg külsős szakember részvételével történik valamint csoportos szinten)

- a logikus gondolkodás képességének kialakítása
- probléma megoldásra nevelés
- önértékelés, önbizalom növelése
- az együttérzés, a beleélő és beleérző képességek fejlesztése
- konfliktushelyzetek kezelése
- kommunikációs-és elemzőkészség fejlesztése

IV/ 4. 5. Szülőklub működtetésének célja:

- logikai táblás játékok megismertetése és az együtt játszás élményének átélése
- szemléletformálás a szabadidő hasznos eltöltésére

IV/5. Egyéb óvodai gazdagító programok:

- úszás
- gyermek foci, labdástorna
- sakk
- sportversenyek (ügyességi, atlétika, foci)
- kulturális programok (hangszeres előadások, bábelőadások, színházi előadások)
- rajzpályázatokon való részvétel
- szavalóversenyen való részvétel

IV. Kapcsolattartás

V/1. Szülőkkel való kapcsolattartás:

- szülők tájékoztatása a tehetséggondozói programunkról
- szülők bevonása a tehetséggondozásba
- szülői kérdőív
- szülők bejegyző nyilatkozata

- közös programok a szülőkkel (pl. Családi hétvége, kirándulások, kulturális programok szervezése)
- óvodán kívüli programok ajánlása
- szülői klub működtetése
- iskolaválasztás segítése
- szülői fórumok működtetése
- nyílt órák/foglalkozások

V/2. Szakemberekkel való együttműködés:

- pedagógiai, pszichológiai mérések eredményeinek egyeztetése
- fejlesztési terv összehangolása
- folyamatos konzultáció a gyermek fejlődéséről

VI. Dokumentációvezetés

- csoportnaplóban
- egyéni fejlesztési lapon rögzítés a 3 hetes komplex tervezéshez kapcsolódóan
- a megfigyelések, mérések, tapasztalatait rögzítése félévente az egyéni fejlesztési lapon
- a tevékenységi tervekhez kapcsolódó gazdagító programok tervezése
- a pedagógiai, pszichológiai tesztek, mérések dokumentumai
- a tehetség műhely dokumentációja: tevékenységi terv, jelenléti ív, műhely napló

VII. Személyi feltételek

VII/1. A tehetséggondozó óvodapedagógus jellemzői:

- nyitott, elfogadó attitűd jellemzi
- kreatív
- jó motiváló képességű
- jó szervező
- empátikus, önkritikus
- rugalmas, alkalmazkodó, toleráns
- széles érdeklődési körű

Minden óvodapedagógus egyben mentor is!

VII/2. Óvodapedagógus feladatai:

- elfogadó, a személyiség fejlődést segítő légkör kialakítása és fenntartása
- folyamatosan végzett megfigyelések, mérések végzése
- tehetségazonosítás az óvodában elfogadott szűrőprogram alapján
- tehetséggondozás, egyénre szabott fejlesztési terv készítése, erős és gyenge oldalak fejlesztésére, gazdagítása
- változatos tevékenységek biztosítása
- óvodán kívüli lehetőségek felkutatása –összekapcsolása a városi tevékenységi tervvel
- élményszerző programok biztosítása
- komplex tervezés tehetséggondozás, gazdagítás megvalósításával (tehetségfejlesztő programok)
- differenciálás lehetőségeinek kihasználása (mennyiség, módszer, tartalom, szervezeti keretek, nyitott kérdések, tanulási forma, segítségnyújtás, együttműködés, irányítás, értékelés)
- pedagógiai dokumentáció vezetése
- fejlődés nyomon követése
- kapcsolattartás szülőkkel
- kapcsolattartás fejlesztést segítő szakemberekkel
- továbbképzés, önképzés tehetséggondozás témakörben
- jó gyakorlat átadása

Budapest, 2020. augusztus 24.

Mátusné Szabó Beáta
óvodavezető

Mellékletek:

1. A gyermek fejlődésének nyomon követéséhez alkalmazott megfigyelési szempontsor kiegészítése
2. Tulajdonságlista
3. Komplex helyzetek a tehetség megfigyeléséhez
4. Szülők tapasztalatainak megismerése
5. Tehetség műhely dokumentációja

1. sz. melléklet

A gyermek fejlődésének nyomon követéséhez alkalmazott megfigyelési szempontsor kiegészítése

A gyermekek fejlődésének megfigyelését minden óvodában saját kidolgozott dokumentum alapján végzik. A képességterületekhez kapcsolódó részletes szempontsor tartalmaz a tehetség gondozással összefüggő néhány kérdést is, pl. kognitív képességek, de nem ad átfogó képet a tehetségről.

Ezért javasoljuk, hogy a fejlődés nyomon követésének dokumentuma kerüljön kiegészítésre egy különálló fejezettel, ahol a gyermek tehetségének kibontakozása, alakulása kerül rögzítésre.

A tehetség alapösszetevőinek (általános és speciális kiemelkedő adottság, kreativitás, motiváció) már kora gyermekkortól történő megfigyelése lehet a biztosítéka annak, hogy minél több gyermek tehetsége felszínre kerül.

Útmutató a szempontsor alkalmazásához:

A feljegyzéseket *minden gyermek* tekintetében vezessük: a tehetségesnek vélt gyermeknél a tehetség fejlődését, valamint a többi gyermeknek keressük meg a kiemelkedő képességét.

Kiscsoportban kezdjük el a tudatos megfigyelést, lehet, hogy ekkor még nem minden szempontra tudunk majd választ adni, mert vagy nem mutatkozik meg, vagy nem elég fejlett az adottság pl. kreativitás.

Középső csoport második félévétől már valószínűbb, hogy minden gyermeknek meghatározható az erős és gyenge oldala, egy-egy kiemelkedő képessége és talán egyre többen mutatkoznak majd tehetségesnek is. Tehát, minden gyermeknek meg kell találnunk azt, amiben ő jó, amiben sikeres, a kiemelkedő képességét. Ez bármelyik kompetencia területéhez kapcsolódhat (nem csak kognitív képességek!), lehet, pl. ügyes a rendrakásban, a legtöbb barátja van, a legszebben mond verset, stb.

A tehetségesnek mutakozó gyermekekről természetesen

Felhívjuk a figyelmet, hogy a tehetség természetéből, valamint a fejlődés sajátosságából adódóan a már megmutatkozó területek változhatnak, pl., érdeklődési terület, erős oldal, gyenge oldal stb.

A megfigyeléseket legalább félévente, amennyiben szükséges folyamatosan, szöveges formában ajánlott rögzíteni.

TEHETSÉGGONDOZÁS

Gyermek neve:

Megfigyelések szempontok:

Erős oldal (miben a legügyesebb):

Gyenge oldal:

Melyik terület, téma vagy tevékenység iránt érdeklődik leginkább:

Kreativitás - mennyire és miben jellemző rá:

Motiváltság: - mennyire kíváncsi, érdeklődő, aktív, lelkes, elmélyült:

Feljegyzés dátuma:

Aláírás:

2. sz. melléklet

Általános tulajdonságlista

Az általános területekre vonatkozó *tulajdonságlista* azokat a tulajdonságokat tartalmazza, amelyek gyakran megfigyelhetők a tehetséges gyermekek viselkedésében.

A tehetség felismerése bármikor és bármilyen helyzetben megvalósulhat a napi óvodai tevékenység közben. A tulajdonságlista alkalmazása abban segít, hogy ráirányítja a figyelmet azokra a viselkedésekre, jegyekre, amelyek jellemzői lehetnek egy tehetségígéretes gyermeknek, vagy felkeltik a gyanút egy-egy gyermek esetén.

Főként abban a helyzetben lehet nagy segítség a szempontsor, ha egy magatartási probléma elfedi a különleges képességet. Tehát rugalmasan kezelve, a szempontok áttekintésével, nagyobb biztonsággal vesszük észre a tehetségígéretet.

Figyelembe kell venni, hogy sokszor a bosszantó, ellenmondásos tulajdonságok is tehetségígéretet rejtnek. Attól függően, hogy a környezet hogyan értékeli a jellemzőket, a megítélés lehet teljesen ellentétes is:

pl. szeretné tudni hogyan működnek a dolgok ⇔ mindent szétszed.

A tehetség feltárásának leggyorsabb módszere a tulajdonságlista kitöltése, amelyhez a gyermekek alapos ismerete szükséges.

Az objektív eredmény érdekében a gyermekekkel foglalkozó felnőttek közül több véleményét vessük össze.

Útmutató az alkalmazáshoz:

A tulajdonságok mellé rajzoljátok annak a gyermeknek/gyermekeknek a jelét, akire/akikre leginkább jellemzőek. Minél több állításnál érezzük úgy, hogy ráillik egy kisgyermekre, annál valószínűbb, hogy tehetséges.

Ha a tulajdonságok közül 3-4 –el rendelkezik egy gyermek, már az is jelzésértékű lehet, különös tekintettel, ha hátrányos helyzetű gyermekeket vizsgálunk. Értelemszerűen, akire a legtöbb állítás igaz, őt tekinthetjük a csoportban, az adott időszakban, a leginkább tehetséget mutató gyermeknek.

A Tulajdonságlista alkalmazható bármely életkorban, ezért már kis és középső csoportban is javasoljuk (évente egyszer), mert a tehetségre utaló jelek megmutatkozhatnak már ebben az életkorban is. A tehetségjellemzők azonosítása folyamatosan is végezhető

Javasoljuk, hogy középső csoport második félévétől, félévenként a tulajdonságlista segítségével, minden gyermeket számba véve történjen meg a tehetségazonosítás.

A dokumentum kerüljön megőrzésre a csoportdokumentáció között.

Tulajdonságlista

Alkalmazás időpontja:

Kitöltötte:

Tulajdonságok	Akire/akikre a leginkább jellemző (gyermek jele, neve)
szeretné tudni, hogyan működnek a dolgok	
kérdései szokatlanok	
élénk a képzelete	
összefüggéseket talál ott is, ahol más nem	
ha valamit a fejébe vesz, azt meg is teszi	
kitartóan megragad az őt érdeklő feladatoknál	
kíváncsi, érdeklődő	
kritikus önmagával és másokkal	
óvodai tevékenységekben aktív	
szabadidejében (amikor nem foglalkoztatják) aktívan foglalja el magát	
fontos számára, hogy jól teljesítsen (maximalizmus)	
sok energiája van (mozgékony, kevés az alvási igénye)	
szeret új dolgokat megtanulni	
önállóan alkot véleményt	
jó az emlékezete	
ismeretei valamely területen kiemelkedőek (divergens gondolkodás)	
ismeretei sok területről származnak (konvergens gondolkodás)	
szókincse gazdag	
jó tervező és szervező	
gyorsan észrevesz dolgokat	
térben jól tájékozódik	
jól tesz különbséget dolgok között	
jól hasonlít össze dolgokat	
elvont fogalmakat használ	
logikusan gondolkodik	
megérti problémák, helyzetek lényegét	
kreatív (gondolatai és/vagy alkotásai)	
jó a humorérzéke	
ismeretlen helyzetben feltalálja magát	
érdeklődik a betűk iránt, esetleg már magától meg tanult olvasni	
foglalkoztatja az élet, halál kérdése	

2/1. számú melléklet

Speciális tulajdonság lista képzőművész-vizuális tehetségre utaló jegyek azonosításához

Az *óvodáskor* rajzai megdöbbentően kifejezők és kreatívok. A gyerekek nem a valóságot ábrázolják, képzeletük alakítja rajzaikat, játszanak a színekkel, formákkal.

A vizuális területen tehetséges gyerekek ugyanazokon a rajzfejlődési fázisokon mennek végig, amelyeken átlagos társaik, legfeljebb hamarabb kezdenek rajzolni, és gyorsabban fejlődnek ezen a téren. Rajzaik hamar elérik a realiztikus szintet. Nagyon sok részletet rajzolnak, három-négy éves korban már képesek a perspektívát is ábrázolni.

(Forrás: Gyarmathy: A képzőművész tehetségek OFI 2009.)

Útmutató az alkalmazáshoz:

A speciális tulajdonságlista alkalmazása javasolt,

- amennyiben felmerül annak a gyanúja, hogy egy gyermek vizuális területen tehetségígéretet mutat és szeretnénk megerősíteni ezt a feltevésünket,
- ha művészeti-vizuális területen működő tehetséggondozó műhelybe keresünk e területen kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekeket.

A tulajdonságok mellé rajzoljátok annak a gyermeknek/gyermeknek a jelét, akire/akikre leginkább jellemzők. Minél több állításnál érezzük úgy, hogy ráillik egy kisgyermekre, annál valószínűbb, hogy tehetséges.

Ha a tulajdonságok közül 3-4 –el rendelkezik egy gyermek, már az is jelzésértékű lehet, különös tekintettel, ha hátrányos helyzetű gyermekeket vizsgálunk.

Középső csoport második félévétől, félévenként a speciális tulajdonságlista segítségével, minden gyermeket számba véve történjen meg a tehetségazonosítás. A speciális tulajdonságlista alkalmazását előzze meg az általános tulajdonságlista használata (a kettő együtt ad egy teljes képet).

A dokumentum kerüljön megőrzésre a csoportdokumentáció között.

A beazonosított, kiemelkedő képességekből meghatározott erős és gyenge oldal fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján valósul meg.

A **képzőművészeti tehetség** a következő jegyek alapján azonosítható be:

Kitöltés időpontja:

Kitöltötte:

Tulajdonságok	Akire/akikre a leginkább jellemző (gyermek jele, neve)
sok időt tölt rajzolással	
korán, akár már 2 éves korában felismerhető alakot rajzolt	
munkájában újszerű elem is megmutatkozik	
kreatív az eszközök, technikák alkalmazásában	
vizuális feladatokban kiváló	
szereti magát rajzban kifejezni	
képekben gondolkodik	
változásokat jól észreveszi a képen	
kiváló a vizuális emlékezete	
sok részletet ábrázol	
rajza realisztikus	
ügyesen másol	
jó a vizuális memóriája	
színek használata	

2/2. számú melléklet

Speciális tulajdonságlista zenei tehetségekre jellemző tulajdonságok

A muzikalitás a legkorábban megjelenő tehetségfajta. A zenei tehetségek gyakran előbb tanulnak meg énekelni, mint beszélni.

Zenei képességekkel valamilyen szinten minden gyerek rendelkezik, a különbségek azonban hatalmasak lehetnek. A zenére való fogékonyság szintén mindannyiunkra jellemző, de csak kevesekre oly mértékben, amilyen mértékben a zenei tehetségekre hatnak a hangok már egészen kicsi koruktól kezdve.

A zenei tehetség legelső jele a gyerekeknél a zene iránti nagy érdeklődés és az érzékenység a hangokra. Nem feltétlenül csak a zenei hangok fontosak számukra, bármiféle zaj, zörej is mélyebben hat rájuk.

A zenei érzék szenzitív periódusa kilencéves kor körül zárul, tehát eddig az életkorig kell a gyerek zenei képességét megalapozni. **Így a korai zenei nevelés számít inkább a tehetség előfeltételének, s nem a gyerek tehetségének korai megnyilatkozása.** A zenei tehetségek szülei gyakran maguk is zenészek.

Útmutató az alkalmazáshoz:

A tulajdonságok mellé rajzoljátok annak a gyermeknek/gyermeknek a jelét, akire/akikre leginkább jellemzők. Minél több állításnál érezzük úgy, hogy ráillik egy kisgyermekre, annál valószínűbb, hogy tehetséges.

Ha a tulajdonságok közül 3-4 –el rendelkezik egy gyermek, már az is jelzésértékű lehet, különös tekintettel, ha hátrányos helyzetű gyermekeket vizsgálunk.

A Tulajdonságlista alkalmazható bármely életkorban. A tehetségjellemzők azonosítása folyamatosan is végezhető.

Középső csoport második félévétől, félévenként a tulajdonságlista segítségével, minden gyermeket számba véve történjen meg a tehetségazonosítás.

A dokumentum kerüljön megőrzésre a csoportdokumentáció között.

A beazonosított kiemelkedő képességekből meghatározott erős és gyenge oldal fejlesztésére készül az egyéni fejlesztési terv.

Tulajdonságlista

Alkalmazás időpontja:

Kitöltötte:

A **zenei tehetségek** a következők jegyek alapján azonosítható be:

Tulajdonságok	Akire/akikre a leginkább jellemző (gyermek jele, neve)
jó hallása van, könnyen azonosít hangokat, akkordokat	
különösen érzékeny a hangokra	
szeret zenét hallgatni	
korán, akár már kétéves kora előtt tud dallamokat énekelni	
jó ritmusérzéke van	
saját dallamot talál ki	
a hangerősséget hatásosan tudja változtatni (érzi a zene érzelmi hatását)	
könnyen átalakít egy dallamot, variációkat talál ki	
könnyen emlékszik a dallamokra	
kitartóan és nagy koncentrációval foglalkozik a zenével	
családjában van zenész vagy zenerajongó	
már kétéves kora előtt tud dallamokat énekelni.	

2/3. számú melléklet

Speciális tulajdonságlista matematikai tehetségekre jellemző tulajdonságok

A matematikai tehetség igen korai életkorban megmutatkozik. A számoló tehetségek és csodagyerekek főképpen kiemelkedően hosszú távú emlékezetükkel tűnnek ki.

A kiváló matematikai gondolkodású gyerekek már korán nagy érdeklődést mutatnak a számok iránt. Gyakran érzelmileg fordulnak a számok felé, némelyeket megszemélyesítenek, lehetnek kedvenc számaik, és olyanok, amelyeket csúnyának tartanak. Szeretik a számjátékokat, élvezettel számolnak, keresnek és találnak összefüggéseket. Szeretik a kirakójátékokat, a téri rejtvényeket, mintákat. Játékaikat rendszerezik, szortíroznak, osztályba sorolnak sok mindent.

A *zene* gyakran erősen kapcsolódik a matematikai tehetséghez. A számolásban kiváló gyerekekből azonban nem feltétlenül lesz matematikus tehetség.

Útmutató az alkalmazáshoz:

A tulajdonságok mellé rajzoljátok annak a gyermeknek/gyermekeknek a jelét, akire/akikre leginkább jellemzők. Minél több állításnál érezzük úgy, hogy ráillik egy kisgyermekre, annál valószínűbb, hogy tehetséges.

Ha a tulajdonságok közül három, négyvel rendelkezik egy gyermek, már az is jelzésértékű lehet, különös tekintettel, ha hátrányos helyzetű gyermekeket vizsgálunk.

A tulajdonságlista alkalmazható bármely életkorban. A tehetségjellemzők azonosítása folyamatosan is végezhető.

Középső csoport második félévétől, félévenként a tulajdonságlista segítségével, minden gyermeket számba véve történjen meg a tehetségazonosítás.

A dokumentum kerüljön megőrzésre a csoportdokumentáció között.

A beazonosított kiemelkedő képességekből meghatározott erős és gyenge oldal fejlesztésére készül az egyéni fejlesztési terv.

Tulajdonságlista

Alkalmazás időpontja:

Kitöltötte:

A **matematikai tehetség** a következő jegyek alapján azonosítható be:

Tulajdonságok	Akire/akikre a leginkább jellemző (gyermek jele, neve)
logikus matematikai gondolkodás	
matematikai műveletek logikus alkalmazása	
matematikai műveleteket kreatívan old meg	
ismeri a számjegyeket	
számviszonyok felismerése megkülönböztetése	
számrelációk felismerése	
geometriai tulajdonságok felismerése	
tér és időbeni relációk felismerése	
kiemelkedően jó vizuális képzelet jellemzi.	
könnyen fordít a gondolkodásán	
kiváló emlékezete van számokra, formákra, stb	
kitartás és feladat-elkötelezettség a problémamegoldásban.	

2/4 sz. melléklet

Speciális tulajdonságlista szociális területen tehetséget mutató gyermekek jellemzői

A jó szociális képességek azt jelentik, hogy valaki a társas viszonylatok bonyolult rendszerében jól kiismeri magát, hatékonyan tud cselekedni, együttműködni, befolyásolni, irányítani másokat, saját elképzelését másokkal el tudja fogadtatni, mások igényeit felismerni és figyelembe venni és jó kapcsolatokat kialakítani.

A tehetséges emberek jelentős része vezetőpozícióban fog kerülni, tehát aszociális kompetencia fejlesztése azoknál is nélkülözhetetlen, akik más területeken mutatnak tehetségre utaló jegyeket. (Landau, 1996.)

A képességterületek nem állíthatók rangsorba. Valamely szociális területen kiemelkedő képesség, praktikus intelligencia legalább olyan fontos az életben való boldoguláshoz és sikerességhez, mint a kognitív vagy más művészi tehetség.

Útmutató az alkalmazáshoz:

A tulajdonságok mellé rajzoljátok annak a gyermeknek/gyermeknek a jelét, akire/akikre leginkább jellemzők. Minél több állításnál érezzük úgy, hogy ráillik egy kisgyermekre, annál valószínűbb, hogy tehetséges.

A Tulajdonságlista alkalmazható bármely életkorban. A tehetségjellemzők azonosítása folyamatosan is végezhető.

Ajánlott középső csoport második félévétől, félévenként a tulajdonságlista segítségével, minden gyermeket számba véve a tehetségazonosítás elvégzése.

A dokumentum kerüljön megőrzésre a csoportdokumentáció között.

Az beazonosított kiemelkedő képességekből meghatározott erős és gyenge oldal fejlesztésére készül az egyéni fejlesztési terv.

A **szociális területen tehetséget mutató gyermek** a következő jegyek alapján azonosítható be:

Alkalmazás időpontja:

Kitöltötte:

Tulajdonságok	Akire/akikre a leginkább jellemző (gyermek jele, neve)
bátran alakít kapcsolatokat, esetleg kezdeményező	
érzéseit szavakba tudja foglalni	
igazságérzete nagyon fejlett	
hatékony az együttműködésben	
mások megértésére törekszik	
fejlett vezetői készségekkel rendelkezik	
ügyes a szervezésben	
jól kommunikál	
van önbizalma	
tud bocsánatot kérni, ha valakit megbántott	
figyelembe veszi mások érzéseit	
vita esetén megoldást keres	
segít másoknak	
közös feladat megoldáskor vannak ötletei	
vitában reagál a másik véleményére	
tud másoktól eltérő módon választani, dönteni	
tud kedveset mondani (dicsérni, vigasztalni) másoknak	
sérelmezi, ha valaki nem tart be egy megállapodást	
képes a konfliktusait valamilyen szinten megoldani	

3. számú melléklet

Komplex helyzetek a tehetség megfigyeléséhez

A tehetség felismeréséhez a gyermek alapos ismerete szükséges. A megismerés a játékban, a mindennapi tevékenységekben, a különböző *problémahelyzetekben* történő megfigyelés során valósul meg.

A nem tipikus helyzetek mindig egyéni megoldásmódokat követelnek, melyben minden résztvevő ötletességére, erőfeszítésére szükség van.

A legtöbb információt azokban a komplex helyzetekben gyűjthetünk, amelyek megoldásához többféle kompetencia alkalmazása szükséges, ahol jól megmutatkoznak a tehetségre utaló különböző jegyek: pl. a kreativitás, együttműködés, kitartás, kommunikáció, kognitív képességek, stb.

Az óvodapedagógus is teremthet megfelelő helyzetet a tehetség megjelenéséhez.

Néhány ötlet a komplex helyzetekre:

- Készítsünk képeskönyvet vagy társasjátékot! Tegyük az eszközöket a gyerekek elé, válasszanak társakat, akikkel együtt akarnak „dolgozni”!

- Szervezzenek meg egy előadást.
Készítsenek díszleteket, jelmezeket vagy bábokat, akár tervezhetnek mozgáselemeket az előadáshoz!

- Végezzenek vagy találjanak ki kísérleteket! (Pl. melyik merül le vízben, a fakocka vagy a papírhajó? – stb.)

- Önállóan kitalált történeteket, meséket, verseket, megtörtént eseményeket, élményeiket, gondolataikat szabadon mondhassák el, játszassák el, társaiknak és a felnőtteknek egyaránt.

- Rendezzünk kiállítást! - ötlettől a megvalósításig.
- Rendezzük át a termet.

4. számú melléklet **Szülők tapasztalatainak megismerése**

A tehetség kibontakozásához a környezeti feltételek nagymértékben hozzájárulnak. Általában a szülők nem tájékozottak, vagy minimális ismeretekkel rendelkeznek a tehetség témakörben. Ellenben minden szülő arra vágyik, hogy a gyermeke tehetséges (okos, ügyes) legyen. Erről alkotott elképzeléseik tele vannak illúzióval, pl. a tehetséges gyermek mindig jól teljesít. Azt szeretnék, hogy egyes képességeik toronymagasan meghaladják társaikét, és egyébként legyenek olyanok, mint a többi normális gyerek. A család értékrendjében nem elég hasznosnak (nem lehet megélni belőle) ítélt képességeket nem értékelik, fejlesztésüket, gyakorlásukat nem támogatják.

A szülők bevonása szükséges és fontos a tehetséggondozásba. Előfordulhat, hogy otthon, a családban fedezik fel előbb a gyermek különleges képességét. Azonban az a gyakoribb, amikor a nevelési-oktatási intézményben történik meg az azonosítás.

Az óvodapedagógus részéről nagy tapintat szükséges az információcsere folyamán.

A szülők tapasztalatairól való tájékozódás a kiindulópontja a tehetséges gyermek gondozásában való együttműködésnek.

Az információszerzés történhet szóban, fogadóórán, vagy írásban is. A bizalmas légkörben történő személyes beszélgetés informatívabb lehet mind a két fél számára.

Nem feltétlenül szükséges direkt, rögtön rákérdezni a tehetséget mutató területre. Először érdemes feltérképezni, hogy otthon hogyan látják a gyermeket. A későbbi kapcsolattartás, tanácsadás folyamán történhet a speciális, a tehetséggondozásra vonatkozó segítségnyújtás.

A szülők tapasztalatainak feltérképezése érdekében kérdőív is alkalmazható. A „Szülői vélemény” című kérdőív a tehetségre utaló általános tulajdonságok azonosítására alkalmas.

Elsősorban ezt ajánljuk alkalmazásra, annak, aki a kérdőíves módszer mellett dönt.

Amennyiben tovább kívánjuk részletezni a tehetségterületet, akkor és csak abban az esetben javasoljuk a „Szülői kérdőív” című kérdőívet.

A szülők által kitöltött kérdőívek fontos információt hordoznak, amit szükséges összevetni saját megfigyelésünkkel, majd átbeszélni a szülőkkel. A folyamatos konzultáció, a szükség szerinti tanácsadás a tehetséggondozás fontos eleme.

Szülői vélemény

Gyermek neve:

Életkora:

A szülő ismeri legjobban gyermekét, ezért kérjük, igyekezzen minél pontosabb képet adni róla, ezzel segítve a vele való munkánkat.

Kérjük, jellemezze gyermekét, a megfelelő fokozatot jelentő szám bekarikázásával.

5-nagyon jellemző,
4-jobban jellemző, mint egy tipikus gyerekre,
3- annyira jellemző, mint más gyerekre,
2- kevésbé jellemző rá, mint egy tipikus gyerekre,
1-egyáltalán nem jellemző

Nagy szókincse van.	5	4	3	2	1
Gyorsan gondolkodik.	5	4	3	2	1
Könnyen visszaemlékezik.	5	4	3	2	1
Szeretné tudni, hogyan működnek a dolgok.	5	4	3	2	1
Korán kezdett olvasni.	5	4	3	2	1
Környezetében tájékozott.	5	4	3	2	1
Sokat kérdez.	5	4	3	2	1
Élénk a képzelete.	5	4	3	2	1
Kíváncsi, sok minden érdekli.	5	4	3	2	1
Összefüggéseket talál ott is, ahol más nem.	5	4	3	2	1
Jó humora van.	5	4	3	2	1
Makacs, önféjű.	5	4	3	2	1
Kitartóan megragad az őt érdeklő feladatoknál.	5	4	3	2	1
Sokat foglalkoztatják felnőtt kérdések (pl. halál)	5	4	3	2	1
Ha valamit a fejébe vesz, azt meg is csinálja.	5	4	3	2	1
Van valamilyen érdeklődési területe, amelyre nagy energiát fordít.	5	4	3	2	1
Visszahúzó, félénk.	5	4	3	2	1
Erős igazságérzete van.	5	4	3	2	1
Impulzív, először cselekszik, azután gondolkodik.	5	4	3	2	1
Cselekedeteiben önálló.	5	4	3	2	1
Szereti a nehéz feladatokat.	5	4	3	2	1

Szülői kérdőív

A szülő ismeri legjobban gyermekét, ezért kérjük, igyekezzen minél pontosabb képet adni róla, ezzel segítve nevelő/tehetséggondozó munkánkat.

Jól emlékszik-e az eseményekre (pl. családi nyaralás)?
Tartós-e az érdeklődése?

Mélyen elmerül-e a játéktevékenységben?

Kreatív-e (játékban, rajzban, gyurmázásnál)?

Speciális tehetségterületekre irányuló kérdések

Nyelvi tehetség:

Tapasztalta-e, hogy gyermeke szókincse bővebb, mint kortársaié?

Jól emlékszik-e a dalokra, versekre?

Sok verset tud fejből? Szívesen szaval?

Ismeri-e a betűket? Mikor vették észre először?

Tud-e olvasni? Hány éves korában kezdet?

Matematikai tehetség:

Tapasztalt-e gyermeke részéről kiemelkedő emlékezeti teljesítményt számokra?

Szívesen foglalkozik otthon gyermeke matematikai, logikai problémákkal, rejtvényekkel?

Tapasztalt-e a számok iránti érdeklődést?

Szívesen játszik puzzle-val?

Képzőművészeti tehetség:

Milyen idős volt gyermeke, amikor felismerhető alakokat tudott rajzolni?

Szeret-e fényképeket, festményeket másolni? Ügyes ebben?

Szeret rajzolni? Szívesen rajzol szabadidejében?

Szeret kézművesedni?

Jól tud visszaemlékezni gyermeke képekre?

Az elkészült alkotásokat megőrzi?

Zenei tehetség:

Egészen kicsi korában érdeklődött a különböző hangok, zörejek iránt?

Van zenész a családban?

Esetleg előbb tanult meg énekelni, mint beszélni?

Kitartó a gyakorlásban? (ha játszik valamilyen hangszeren)

Milyenkorú volt, amikor dallamokat tudott énekelni?

Könnyen felismer dallamokat?

Jó a ritmusérzéke?

Otthon foglalkozik szabadidejében a zenével?

Könnyen emlékszik dallamokra?

Szívesen hallgat komolyzenét?

Esetleg maga is szerez zenét?

TEHETSÉGMŰHELYBE JÁRÓ GYERMEKEK

Gyermek jele	.....műhely	.....műhely	.....műhely	.....műhely

**A Tehetség ígéret gyermekek életútjának nyomon követése
„Tehetség útleveél”**

A gyermek adatai

Név:

Életkor a felfedezés időpontjában:

A felfedezés módja (szűrés, egyéb):

Kiemelkedő képessége/tehetségterülete:

	/ nevelési év	/ nevelési év	/ nevelési év	/ nevelési év
Mentor neve				
Tehetségfejlesztést támogató programok (műhelyek, projektek, szakkörök, egyéni fejlesztés stb.)				
Intézményi támogatás egyéb módjai				
Intézményen kívüli támogatások (pl. kerületi pályázati programban, más intézmény/Tehetségpont programjában való részvétel)				
Megjelenési lehetőségek biztosítása (fellépés, kiállítás, kiadvány...)				

.....MŰHELY

Célok:

Időszak:	Téma:	Feladatok, tehetséggondozás:	Értékelés/hónap:
Szeptember			
Október			
November			
December			
Január			
Február			
Március			
Április			
Május			

5. Melléklet **BOLDOG ÓVODA PROGRAM**

A Boldogság Óvoda program Pályázatába a Kőbányai Gyöngyike Óvoda még a 2019/2020-as nevelési évben kapcsolódott be, ahol pályázott a Boldog Óvoda címre.

A **Jobb Veled a Világ Alapítvány** által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Óvoda” cím elnyerésére.

„A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.”

A Boldogság foglalkozások/órák csökkentik a gyerekek szorongását, miközben erősíti önbizalmukat. Így kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek.

Pedagógiai céljaink, alapelveink, pedagógiai feladataink összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal.

„ A pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodai, kis, középsős, nagy csoportos gyerekek csoportosan és egyénileg is ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Tesszük ezt olyan saját élmény alapú közös játékokkal amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.”

Csatlakoztunk a programhoz, mivel:

- ☺ Meggyőződésünk, hogy a pozitív megerősítés nagy hatással van a gyermekek önismeretének fejlődésére, társas kapcsolataira, azok elmélyítésére, valamint az egészséges lelki fejlődésük biztosítására.
- ☺ A feladatokat gyermek közeli, játékos és legfőképp vidám keretek között alkalmazzuk, melyek a boldogságfokozó gyakorlatokat alkalmazva fejlesztik a kisgyermekek pozitív életszemléletét, gondolkodását.
- ☺ A feladatok differenciáltan, korcsoportonként, illetve a gyermekcsoport adott képességeit figyelembe véve kerülnek feldolgozásra.

Céljaink közé tartozik a 3-6 éves gyermekek korosztályában a boldogságra való képesség kialakítása, megsegítése, erősítése, kibontakoztatása.

Kiemelt feladatunk továbbra is: pozitív énkép kialakítása, a feladatok, játékok segítségével a szeretet, magabiztosság, egymásra való odafigyelés, önmagunk és társaink tiszteletének erősítése.

„Továbbá optimista, magabiztos, kitartó, bizakodó életszemléletű óvodások nevelése a vidám hangulatú mindennapok biztosítása mellett. ”

A szeretetteljes, biztonságos, vidám légkör nagyban hozzájárul a gyermekek pozitív pszichés fejlődéséhez, ezáltal kihat egészségükre, szomatikus fejlődésükre egyaránt.

Tapasztalatink azt mutatják, hogy a mai kor társadalmában a gyerekeknek és a felnőtteknek is egyre inkább szüksége van erre a pozitív jellegű hozzáállásra, életszemléletre.

A gyermekeknek meg kell tanítanunk, hogy megoldandó feladatokként kezeljék a mindennapi kihívásokat, továbbá észrevegyék az élet szépségeit, az örömteli pillanokat és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolásokká majd felnőttekké váljanak.

A pályázat első feltétele, hogy a programban legalább egy csoport vegyen részt még a 2019/2020-as tanévben egy boldogságórán/foglalkozáson, és azt fotóval igazolja is. Ezt a pályázati feltételt a koronavírus járvány miatti intézmény bezárások miatt és alatt a következőképpen is lehetett teljesíteni. Megkértük a gyerekeket, hogy rajzoljanak arról, hogy számukra mit jelent a boldogság, a rajzokból montázst készítettünk majd lefotóztuk és elküldtük a Pályázatra.

A pályázat második feltétele, hogy az intézményvezető szándéknyilatkozatában vállalja, hogy az intézmény pedagógiai programjában és munkatervében legkésőbb **2020. szeptember 30-ig** szerepelni fog a Boldogságóra program, utóbbiban tízhónapos program tematikájának megfelelő ütemezése, a felelősök és határidők meghatározásával.

A pályázat harmadik feltétele, a programban való részvételt a pályázó intézmény a honlapján is kommunikálja a cím elnyerése után.

A pályázat negyedik feltétele, az intézmény vállalja, hogy a 2020/2021-es tanévben minden hónapban legalább egy csoportnak tartanak boldogságórát a cím elnyerésével járó oktatási csomag használatával, és egy feladat megvalósításáról fotót vagy más dokumentációt töltenek fel a www.boldogsagora.hu/faliujsg weboldalon a regisztrált csoportjuk bejegyzéseihez. Az intézményünk vállalja, hogy nem havonként tölt fel dokumentációt a boldogságórákról/foglalkozásokról, hanem év végén készít egy összefoglaló beszámolót az elvégzett havi feladatokról és azt tölti fel a bejegyzéseihez az utolsó feladatot követően.

A pályázat ötödik feltétele, hogy az intézményben a 2020/21-es tanévben egy pedagógus szerezzék meg az akkreditált Boldogságóra tanúsítványt. Vállaljuk, hogy ezt a következő tanévben megszerezzük.

A pályázat hatodik feltétele, hogy vállaljuk a részvételt az ELTE Pozitív Pszichológiai Kutatócsoportja és a Károli Gáspár Református Egyetem Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégiuma által vezetett, a boldogságórák hatékonyságát mérő kutatásokban a 2020/21-es tanév során.

A pályázat hetedik feltétele, hogy egy tantestületi értekezlet során bemutatásra kerül a Boldogságóra program. *Az értekezlet megtartásához az alapítvány bemutató prezentációt biztosít, melyet a sikeres pályázatot követően juttat el az intézmények számára.*

A pályázat nyolcadik feltétele, egy szülői értekezlet megtartása abban a csoportban, ahol elindulnak a boldogságórák. *Az értekezlet megtartásához az alapítvány bemutató prezentációt biztosít, melyet a sikeres pályázatot követően juttat el az intézmények számára.*

A pályázat kilencedik feltétele, hogy minden boldogságórát tartó pedagógusnak regisztrálnia kell a www.boldogsagora.hu weboldalon.

A pályázat tizedik feltétele, meghatározott időre a dokumentumok (fotók, szándéknyilatkozatok) feltöltése, elektronikus intézményi adatlap kitöltése.

A Boldogságórák/foglalkozások:

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek hónapról hónapra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit a gyerekekkel.

Témakörök sorrendben:

- ☺ Boldogságfokozó hála - szeptember
- ☺ Optimizmus gyakorlása - október
- ☺ Kapcsolatok ápolása - november
- ☺ Boldogító jócselekedetek - december
- ☺ Célok kitűzése és elérése - január
- ☺ Megküzdési stratégiák - február
- ☺ Apró örömök élvezete - március
- ☺ Megbocsátás - április
- ☺ Testmozgás - május
- ☺ Fenntartható boldogság - június

Óvodánk havonta legalább egy boldogságórát tart, ahol feldolgozza az adott témát. Ha lehetőség van rá, és szükségesnek látjuk a téma anyagát több foglalkozáson keresztül is javasolt feldolgozni.

Intézményünkben most is rendszeresen (napi szinten) alkalmazunk a Boldogság programhoz hasonló játékos feladatokat. A gyerekekkel beszélgető-kör alkalmával érzékenyítő gyakorlatokat végzünk, mely magában foglalja az egymásra és önmagunkra való odafigyelést, egymás mondanivalójának tiszteletben tartását, meghallgatását.

Beszélgetés során, aki igényli, elmondhatja véleményét, megoszthatja gondolatait, melyekre reagálhatunk.

Az óvodapedagógusok egyéni döntéseik alapján, az aktualitásoktól, a gyermekek igényeitől függetlenül határozzák meg, miként építik be a csoport tevékenységeibe-mindennapjaiba az adott témákat, melyekhez segédanyag megtalálható a boldogsagora.hu online oldalon.

Vállaljuk, hogy a 2020/2021-es nevelési évben minden hónapban tartunk egy Boldogságórát/foglalkozást a cím elnyerésével járó Boldogságóra szakmai könyvcsoomag felhasználásával.

Valamint a Boldogság Intézmény által havonta meghatározott feladatokat honlapunkra feltöltjük. Intézményünk saját web-lapján, a csoport és az óvoda közösségi oldalán is kommunikáljuk a program alakulását, eredményességét.

A program bevezetését megjelenítjük a Kőbányai Gyöngyike Óvoda Pedagógiai Programjában, valamint az éves Munkatervben továbbá Boldogságprogram éves munkatervet készítünk a 2020-2021-es tanévre. Az óvodai munkatervben feltüntetjük a Boldogság óvoda program felelőseit.

A megvalósítás első időszaka: 2020. szeptember 01 - 2021. június 18.

JEGYZŐKÖNYV

Iktatószám: I/188-2020

Készült 2020. *Augusztus 27. 16³⁰* az 1101. Budapest, Salgótarjáni út 47 számú Kőbányai Gyöngyike Óvoda Szülői Szervezetének megbeszélésén.

TÉMA: Kőbányai Gyöngyike Óvoda
Pedagógiai Programjának véleményeztetése

JELLEN VANNAK: Az óvoda Szülői Szervezetének tagjai
Mátyusné Szabó Beáta óvodavezető
Stummer Jánosné óvodavezető helyettes

A Szülői Szervezet tagjai a következő véleményt fogalmazták meg a pedagógiai programmal kapcsolatban:

Az óvodai nevelés feladataiban, az iskolaérettséggel kapcsolatos információkban, dokumentumokban a törvényi módosításoknak megfelelően megtörténtek a módosítások, pontosítások. A Boldog Óvoda Program beépítésre került és a tehetséggondozó programban is kijavításra kerültek az esetleges változások.

A fentiek figyelembevételével a Kőbányai Gyöngyike Óvoda jóváhagyásra javasoljuk.

Név	Aláírás
Nyíró Lászlóné	<i>Nyíró Lászlóné</i>
Hell Brigitta	<i>Hell Brigitta</i>
Horváth Szabina	<i>Horváth Szabina</i>
Borcsikné Juhász Ilona	<i>Borcsikné Juhász Ilona</i>
Horváth Ibolya	<i>Horváth Ibolya</i>
Torma Ida	<i>Torma Ida</i>
Lakatos Zsófia	<i>Lakatos Zsófia</i>
Szakál Pál	<i>Szakál Pál</i>
Sallai Annamária	<i>Sallai Annamária</i>
Hegedűs Csaba	<i>Hegedűs Csaba</i>
Lengyelne Figula Judit	<i>Lengyelne Figula Judit</i>
Bagó Éva	<i>Bagó Éva</i>

KMF.

Nyíró Lászlóné
Nyíró Lászlóné
Szülői Szervezet Elnöke

JEGYZŐKÖNYV

Iktatószám: I/188 -2020

Készült 2020. augusztus 28-án 13^h az 1101 Budapest, Salgótarjáni út 47. számú Kőbányai Gyöngyike Óvoda nevelőtestületi megbeszélésén

Téma: A Kőbányai Gyöngyike Óvoda módosított Pedagógiai Programjának elfogadtatása

Jelen vannak: az óvoda nevelőtestülete

IV/2020. (08. 24.) sz. Kőbányai Gyöngyike Óvoda határozata: (7 igen egyhangú szavazattal)

A Kőbányai Gyöngyike Óvoda módosított Pedagógiai Programját a nevelőtestület elfogadta.

<i>Névsor</i>	<i>Aláírás</i>
1. Bata Lászlóné	..... Bata Lászlóné
2. Barczy Dóra	..... Barczy Dóra
3. Czieglerné Csermák Rita	..... Czieglerné Csermák Rita
4. Czirokné Vanczák Erzsébet	..... Czirokné Vanczák Erzsébet
5. Juhos Melánia	..... Juhos Melánia
6. Kácsor Tímea	..... Kácsor Tímea
7. Kármán Zsófia	..... Kármán Zsófia
8. Stummer Jánosné	..... Stummer Jánosné
9. Szpisják Éva	..... Szpisják Éva
10. Wolfné Cieslár Regina	..... Wolfné Cieslár Regina

kmf.

Mátyusné Szabó Beáta
Óvodavezető

Mátyusné Szabó Beáta
Óvodavezető Úrhölgy
részére

Kőbányai Gyöngyike Óvoda

Budapest
Salgótarjáni út 47.
1101

Tárgy: egyetértési jog gyakorlása
Iktatószám: KCO/5-6/2021
Ügyintéző: dr. Kasza Diána
Telefon: 06 1 4338 250
E-mail: KaszaDiana@kobanya.hu

Tisztelt Óvodavezető Úrhölgy!

A Kőbányai Gyöngyike Óvoda helyi pedagógiai programját a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26. § (1) bekezdésben és 83. § (2) bekezdés i) pontjában meghatározottak szerint megvizsgáltam, és megállapítottam, hogy a jogszabály szerint előírt elemeket tartalmazza.

Az ellenőrzési jogot a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 31/2011. (IX. 23.) önkormányzati rendelet 3. melléklet 6. pontjának felhatalmazása alapján gyakoroltam.

A dokumentum nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek hatálybalépésével a fenntartóra többletkötelezettség hárul, ezért az egyetértési jog gyakorlásának feltételei nem állnak fenn.

Kérem a tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2021. január 08.

Üdvözlettel,

D. Kovács Róbert Antal

